

پوزھوء سمنڊ

ناول

ارنيست ھيمنگوي

مئڊيڪار: اياز پٿو

سوره سنڌي ادب

صاحب خان سوره: ميراثي

Cell No: 0344 3919786

0300 3404488

پوڙهو ۽ سمنڊ

(1954ع جو
نوبل انعام يافتہ
ناول)

ارنيسٽ هيمنگوي
سنڌيڪار: اياز ڀٽو

نئون نياپو اڪيڊمي
سچل گوڻ ڪراچي

ڪتاب جو نالو: پوڙهو ۽ سمنڊ

موضوع: ناول

ناول نگار: ارنيسٽ هيمنگوي

سنڌيڪار: اياز ڀٽو

تعداد: هڪ هزار

ڇاپو پهريون: نومبر 2013ع

ڪمپوزنگ: سرمد آڪاش

پاران: نئون نياپو اڪيڊمي

D-1 سچل ڳوٺ ڪلشن اقبال ٽائون، ڪراچي

Cell # 0346-2103811

مٿه: 140 روپيا

ارپنا....

مان هي ناول پنهنجي من مڙهي ڏاڏي مرحوم خير ان پٽو
جي نالي ڪريان ٿو. جيڪا ٻاروتڻ ۾
لوڪ داستان ۽ لوڪ آکاڻيون ٻڌائي
ذهني اوسر ۾ واڌارو ڪرڻ سان گڏوگڏ
لطف اندوز ڪندي هئي
اياز پٽو

پبلشرجو نوٽ

سنڌ واسين لاءِ آمريڪي ناول نگار ارنيسٽ هيمنگوي جونالو اوپرو ته ناهي جنهن جي جڳ مشهور ناول ”پوڙهو ۽ سمنڊ“ (The old man and the sea) کان به ادب چاهڪ ڀلي پت چاڻو هوندا. ان ساڳئي ناول کي سنڌي روپ ۾ پيش ڪندي اسان سرهاڻي محسوس ڪري رهيا آهيون.

آمريڪي ناول نگار ارنيسٽ هيمنگوي (21 جولاءِ 1899 - 2 جولاءِ 1961) هي ناول 1951ع ۾ ڪيوبا ۾ لکيو ۽ 1952ع ۾ پڌرو ٿيو جيڪو سندس آخري ناول هيو ۽ سندس ئي حياتيءَ ۾ پڌرو ٿيو. ان ناول جي مقبوليت ئي ڪيس 1954ع ۾ ادب جو نوبل انعام کٽرايو.

”پوڙهو ۽ سمنڊ“ جي ڪهاڻي تجربڪار ڪيپٽن مهاڻي سنٽياگو جي سامونڊي ڪٿا تي ٻڌل آهي جيڪو هڪ هالڪ منولن کي سان ڪري اڃگر مڇي مارلن جي شڪار لاءِ وصال سمنڊ ۾ لهي ٿو وڃي. 84 هين ڏينهن تائين انکي ڪا به مڇي نٿي ڦاسي جنهن کي هو نياڳ ٿو ڪوئي آخرڪار اڪيلي سر 85 هين ڏهاڙي هونار واري سمنڊ تي مارلن نالي 18 فٽ شارڪ مڇيءَ جو

شڪار ڪري ٿو وٺي جا وصال سمنڊ ۽ اجگر مڇيءَ تي انسان جي سوپ ليڪجي
تي

هن ئي ناول کانپوءِ هيمنگوي جي فني ذات کي نقادن کي ساراهڻ تي
مجبور ڪيو ۽ هن ناول جي پيغام مڃتا ڪارڻ ئي کيس وڏو انيٽ مڃيو ويو ۽
سندس ناول کي ولير فائڪر ۽ هرمن ميلر جي ناولن ”ڏي بيئر“ ۽ ”موي ڊڪ“
سان پڻيو ويو.

”پوڙهو ۽ سمنڊ“ جي ڪهاڻي جاکوڙ تي ٻڌل آهي جنهن ۾ جاکوڙ ۾ هار
کان انڪاري مرن يا مارڻ جي فلسفي کي نروار ڪندي ٻڌايو ويو آهي ته هن
دنيا ۾ انسان جو مقصد جاکوڙ آهي ۽ سنڌياگو چواڻي: ”ماڻهو شڪست لاءِ ناهي
پيدا ٿيو. سندس ڪردار مري مڃائڻ وارو آهي.“

سنڌياگو جو وڏي مڇي کي اهو چوڻ ته: جيئن ته مان توکي چاهيان ٿو
تنهن ڪارڻ مون توکي پڪڙيو آهي ۽ اهو ڪو ڏوهه ناهي. ”اهو خيال ان وارتا
کي وائڪو ٿو ڪري ته عشق جو انت موت ئي آهي ۽ موت هڪ اٽل حقيقت
آهي. جنهن منجهان زندگي ڦٽي ٿي. هڪ جيون اچي ٿو هڪ جيون وڃي ٿو.
سوپ ان کي پلڪ پوي ٿي جو مري وڃڻ بجاءِ ماري اڳتي وڌي ٿو.

اهڙيءَ ريت ڪنهن به انسان جي وڏاڻهاڻپ ۽ مهانتا ان اڏولتا تي ئي
ٻڌل آهي ته هو پاڙي ٿي ميدان مان نٿو ڇڏي پر مڙس ٿي مهاڏو اٽڪائيندي اجل
کي پليڪار چئي ٿو:

”تي تنهن سين ڏينم موٽڻ جنهن مهڻو.“

سنڌياگو چواڻي: ”موت ۾ ئي زندگي آهي ۽ جيڪو به جدوجهد جي
ميدان ۾ پاڙي ٿي نٿو ڇڏي سوپ تنهن کي ٿي ملي ٿي.“

اهڙي شاندار ناول جي چونڊ ڪرڻ تي ۽ پيار منجهان ترجمو ڪري
ڏيڻ تي اياز ڀٽو کي لک لک شاباسون ۽ اميد ته هو اڳتي به اهڙا اڇا ۽ ملهائڻا ناول
سنڌي ادب جي پلڪ ۾ وجهندو رهندو.

هي ناول به ان ئي آس تي ٻڌرو ڪجي ٿو ته شل اسان اک پٽيون
پنهنجي وطن جون واڳون سنڀالي ڌارين کي ڏي ڌار ڪري ڇڏيون

اوهان جو
سنڌي انعام

مهاڳ

وقت بادشاهه آهي. وقت ڪنهن جو انتظار نه ٿو ڪري بلڪه اهڙي ته شائستگيءَ سان گذري ٿو وڃي جو گهاريندڙ کي خبر نه ٿي پوي ته زندگيءَ جا حسين لمحا ڪيئن گذري ويا. زندگيءَ جي اٿاهه سمنڊ ۾ آملهه موتي به ملن ٿا ته شارڪ مڇيءَ جي صورت ۾ ڏک ۽ ڏولاوا به ملن ٿا. ڀر ڪامياب انسان اهي آهن جيڪي وقت جي هر اڀرندڙ ۽ لهندڙ چولين، ايڏا ۽ رنڊڪون وجهندڙ شارڪ جهڙين خطرناڪ رڪاوٽن جي پرواهه نه ڪندي پنهنجي زندگيءَ جي مقصد جي حاصلات لاءِ جستجو ڪندو رهي ٿو پوءِ جي کڻي انهيءَ سمنڊ ۾ زندگيءَ جو سودو به ڪجي ته به اهو مهانگو نه هوندو.

دنيا ظالم آهي. ڪير ڪيترو به لائق يا هوشيار هجي پر ان جي مڃت (Recognition) تيستائين نه آهي، جيستائين هو پنهنجي مهارتن کي استعمال ڪندي ڪنهن وڏي ڪارنامي کي سرانجام ڏئي. يعني زندگيءَ ۾ پنهنجو پاڻ کي مڃائڻ لاءِ ڪنهن ڪارنامي جي سرانجامي لازمي آهي پوءِ کڻي

جي انهيءَ ۾ موت به اچي ته به اهو ڪارنامو ئي ليکبو
 ”پوڙهو ۽ سمنڊ“ به هڪ اتساهه ڏيندڙ ناول آهي. ناول جي (Theme)
 ۾ جستجو ۽ ولولو انگيزي جو سبق ڏنل آهي. اهي ئي چند شيون آهن، جنهن جي
 اسان جي معاشري کي اشد ضرورت آهي. ان ۾ ڪوشڪ نه آهي ته اسان جي
 نوجوانن ۾ ٽيلنٽ گهٽ آهي. انهيءَ سان ٿيا ڪو وانگر اسان جي نوجوانن ۾ به قهر
 جو ٽيلنٽ موجود آهي. پر ضرورت ان امر جي آهي ته اهي ڪنهن نه ڪنهن
 پليٽ فارم تي ان کي ثابت ڪن. جيئن ناول ۾ چيل آهي ته:

“Man is not made for defeat; a man can be destroyed,
 but not defeated”

دنيا هڪ ننڍڙي ڳوٺ ۾ تبديل ٿي چڪي آهي. مهذب قومن ۾
 جستجو جو عنصر ڪجهه سرس ٿي ٿو. اها جستجو ئي آهي جيڪا ڪنهن قوم
 کي عروج ماڻائي ٿي. ٿورو ماضيءَ تي نظر وجهنداسين ته انسان جيڪو ترقيءَ
 جي معراج تي پهتو آهي. اهو انهيءَ جستجو جو ئي نتيجو آهي. ڪالهه جو انسان
 ڪجهه ڪلو ميٽرن جو فاصلو ڪيترن ڏينهن ۾ طئي ڪندو هو. ۽ اڄ جو انسان
 هزارين ڪلو ميٽرن جو فاصلو ڪجهه منٽن ۾ طئي ڪري ٿو. هزارين ڪلو ميٽر
 پري انسان هڪٻئي جي اڳيان ويهي ڪري ائين ٿو ڳالهائي ۽ ڏسي جهڙو ته هو
 هڪٻئي جي اڳيان ويٺا آهن. انهيءَ ترقي جو مکيه ڪارڻ جستجو ۽ تڙپ آهي.
 حقيقت جي آئيني کي ڏسون ته اسان جي ڪهڙي حالت آهي. ڇا اسان جي
 جستجو جي حالت بهتر آهي؟ يا اسان کي اها حالت تبديل ڪرڻي پوندي؟

اسان جي معاشري ۾ هڪ غلط ۽ ناڪاره رسم هلي پئي جو هر ڪم ۾
 شارٽ ڪٽ ڳولڻ ۾ رڌل آهيون. شارٽ ڪٽ کي آءٌ خلاف فطرت عمل
 سمجهان ٿو. ڇاڪاڻ جو ڪنهن به عمل جي شروع کان آخر تائين هڪ
 طريقڪار “Mechanism” هوندو آهي. جيڪو ارتقائي عمل
 (Evolutionary Process) مان هر حال ۾ گذرڻو هوندو آهي ۽ جڏهن ارتقائي
 عمل نه هوندو ته ان جو نتيجو به مطمئن ڪندڙ نه هوندو ۽ اهو ارتقائي عمل
 جستجو جي ئي ذريعي حاصل ٿئي ٿو. جنهن جي اسان ۾ وڏي ڪوٽ آهي. نتيجا
 اسان جي ترقي جمود جو شڪار بڻيل آهي ۽ اسين هڪ ننڍڙي سئي کان وٺي
 هوائي جهاز تائين وٺڻ جا محتاج انهن قومن جا آهيون، جن جستجو کي پنهنجي
 زندگيءَ جو مقصد بڻايو آهي. اسان ته زندگيءَ جي ناول ۾ مينولن جو ڪردار ادا
 ڪندا رهنداسين. اسان کي خبر آهي ته اسان جي ماڻهن ۾ ڪيترو ڊم آهي

جيئن مينولن پنهنجي استاد سانتيگو جي تعريف ڪندو رهندو هو ۽ مڃتا ڏيندو رهندو هو پر ٻيو ڪو ته ان کي نه ٿي مڃي جيستائين هو ڪا وڏي شيءِ ڪري نه ٿو ڏيکاري سو دوستو ڪم محض مڃتا کان چڙهي ويو آهي. تنهن ڪري ناول مان اتساهه وٺندي زندگيءَ ۾ ڪنهن وڏي ڪم جي سرانجاميءَ ۾ ڪٿي ويڃون ۽ جستجو ڪي پنهنجي زندگيءَ جو نصب العين بڻايون

ان ڪري جس لهڻي اياز پتو صاحب جنهن وقت جي نبض شناسائي ڪري هڪڙي اهڙي ته باريڪ ۽ نازڪ ڪم ۾ هٿ وڌو جنهن جي اسان جي معاشري کي اشد ضرورت هئي ۽ شايس آهي هن دوست کي ته پنهنجي زندگيءَ جا قيمتي لمحا ڪڍي ڪري ادبي ڪيتر ۾ هڪ بي بها قيمتي ڪتاب جو اضافو ڪيائين. اڄ جا نوجوان هونئن تي ويهن شهر جي پارڪن ۾ گهمڻ دوستن سان محفلن مڄاڻ ۾ وقت گذارين ٿا. ان جي برعڪس هي اسان جي دوست ادب سان نپاءُ ڪندي هي پنهنجو ادبي پورهيو اسان جي اڳيان رکيو آهي. يقين ڪيو ته دل خوش ٿي پئي آهي. ان کان علاوه اها به اميد ڪري سگهجي ٿي ته جيستائين اياز جهڙا سنڌ جا سپوت هن ديس ۾ موجود آهن، تيستائين اسان جي ادب ۽ ٻوليءَ کي ڪنهن به قسم جو لهر نه لوڏو هوندو.

اسين دعاگو آهيون ته الله تبارڪ و تعاليٰ اياز پتو صاحب کي خوش و خرم رکي ته جيئن هو پنهنجي ادبي اڄ جي پوراڻو ڪندو رهي.

قمر زمان پٽو

سجیڪٽ اسپيشلسٽ (انگلش)

مبارڪپور.

پورو پڻو اسڪيل

ناول جي صنف دنيا جي ادبي آسمان تي چنڊ جيان چمڪي ٿي. ناول پنهنجي اسلوب ۽ هيئت جي حوالي نرالو نانءُ رکي ٿو. ناول به سنڌيءَ ۾، انگريزي صنفن جهڙوڪ: افسانو، هائيڪو، سانيٽ، ٽرائيل، ڊرامو وغيره جيان آيو ۽ چانشجي ويو. نه ته ان کان اڳ جهڙيءَ طرح آکاڻي، افساني جو ابتدائي نمونو هئي. اهڙيءَ طرح داستان يا قصو ناول جو اوائل نمونو هو.

1843ع ۾ جڏهن انگريزن جي راڄ جي رهبري روح دوان هئي تڏهن انگريزن جي انگريزي تعليم به تيز ٿي وئي. ان جو اهو فوڊي فائڊو ٿيو جو ڪي سنڌي سرجينڊر انگريزي ٻوليءَ ۾ مهان ماهر ٿيندا ويا ۽ پوءِ اوچين ڊگريين جا ڊيز ڪري ڇڏيائون. انهن مان سوين سڌارڪ ۽ فوجين پنگتي پڻ هئا جيڪي نام ڪئين عالمن جي ٻريا ڪيل قومي ۽ سماجي جاگرتا تي جاڳي پيا. تن جو اڻويهين صديءَ جي آخر ۾ سنڌ ۾ سوين بنيادي پنگتي ۽ تعليمي تنظيمون ٻريا ڪيائون. اخبارون، مخزن ڪڍي ۽ ٻيون ڪيتريون ئي علمي، ادبي ۽ تعليمي

ويھڪون ڪيون ۽ اخلاقي موضوعن تي وياڪاڻ (Lecture) ڪري بحث کان
بعض ڪونه آيا

اوائلي ڪتاب جن سان سنڌي ساهت ۾ ناول نويسي جو نور نچاوريو
سي انهن انگريزي تعليم يافته شخصيتن مان ڪن. انگريزيءَ مان ترجمو ڪيا
هئا تن مان ڊاڪٽر جانس جو جلوه پھريون ڏيک ڏيندڙ هو جنهن جي ناول جو
نالو "Rasellas, Prience of Abyssinia" هو سنڌيءَ ۾ ان کي الش
"راسيلاس" (حبش جو شهزادو) جي نالي سان منشي آڌارام شانور داس مير
پنڊاڻيءَ ۽ ساڌو نولراءِ شوقيرام ڪيو ائين سنڌي ادب ۾ هي ناول "پھريون ناول"
جو نالو ڪمايو. هن ناول ۾ روايتي داستان ۽ قصن وارو قرب ڪٽيل هو جيئن
ناول پنهنجي معنيٰ تي "نئين شيءِ" (New Thing) ٻڌائي ٿو تئين اوائلي هن
کان پاڻ پلجي ويو اها نوان ناول تي آندي نه ته وري اهي ئي مافوق الفطرت
(Super Natural) جا فسانا پڙهڻا پون ها

ان ناول کان پوءِ ته بس جن لائين لکي وئي ضرر والئراسڪاٽ جو
تلسمين (Talisman) جيڪو "طلسم" جي نالي سان هيرانند ساڌو ناولن ۾
واڌارو ڪيو پر ان ناول تي ساڌو جي ڇڏيل ڪم جو پيرو مل پيرو ورتو تان جو
تڪميل جو ثرو وئرايائينس ناولن جي لڳل لائين ۾ ٻيا به ڪيترائي ناول آهن
جي هتي لکجن ته پوءِ لائينون ئي لڳن

ناول جي صنف تي نظر وجهن سان اها چاڙج ڄم وڻندي ته ناول جيئن
پاڻ وٽ ترجمي جي صورت ۾ پڙهتو ۽ ترجمي جي ان ڪمال سان ناول کي پاڻ وٽ
نالو مليو آهي پر ان وچ ۾ ان ٻنهي اديبن طبمزاڊ به لکيا ائين طبمزاڊ يا ترجمي
سان ناول پنهنجي ڪاميابيءَ ڏانهن پهرياتيون وڌون ڪڍڻ لڳو

انگريزن جي راڄ ۾ رائج يون سان جڏهن آزاديءَ جي دؤر کي آزادي
ملي. تڏهن ڪئين ليکڪن لا جواب ناول لکيا ۽ الثوب ڪيا اڄڪلهه به ناول
لکجن پيا ۽ ترجمو پڻ ٿين پيا پر اڄوڪن ناولن ۾ اهو چڱس ڪونهي جيڪو اڄ
کان اڳ هو اڄوڪي طبمزاڊ ناولن مان ڪيترن کي ڪيترائي تحفظات
(Reservation's) آهن. جي ناول ۾ نه ڪوپلاٽ آ، نه ڪو ڪردار، اڪثر ناول
نگارن ناول کي "پريم ڪهاڻي" ڄاڻي. فلمي منظرن جيان، ناول جو مٿا، رکيو
ائڻ. ناول جي گھاڙتي.

واقع ڪاري (Plot_Construction)

۽ سيرت نگاريءَ (Characterization)

جو جنازو کجیل آهي رڳو جذباتيت (Emotionalism)

جا بجا آهي ڀران جي پيٽ پر ٻاهرين ادب کي ترجمي جي صورت ۾ ناول کي خاصي پذيرائي آهي ۽ ادبي لڏي ۾ ترجمي واري ناول کي ئي ٻوليءَ ۽ ادب جي شاهڪار هئڻ ۽ ناول جي فزئي لوازمات تي سوڙو لهڻ سمجهيو ۽ سارا هيڻو وڃي ٿو.

اياز ڀٽو ان سلسلي ۾ پورو ڀٽو اسڪيل آهي هن ان تار (Perception) جي پريورڊ پيڙائي (Back up) ڪئي آهي جس آهي هن جوان کي جنهن ٻولي ۽ ادب جي واڌاري لاءِ ٻه درجن کن ڪتاب لکيا آهن سندس ذهن ۾ ٻوليءَ جي واڌاري لاءِ جيڪا لوڇ موج آهي مان سندس ڪم مان ليڻا پائيندي نظر اچي ٿي

نئون نياپو اڪيڊميءَ پاران ”پوڙهو ۽ سمنڊ“ سندس ٻيو ڪتاب آهي ان کان اڳ ”گولا جو سفر“ اچي چڪو آهي اٺون اوهان جي علم ۾ اضافو ڪندس ته سندس پنج ڇھ ڪتاب مختلف اشاعتن ادارن وٽ ڇپجڻ هيٺ اٿس جيڪي به ميگهواچڻا اٿس. اسڪان سواءِ اب ده ڪتاب ان ڇپيل ڇپجڻ جي آڻ هيٺ پيا اٿس

سچ ته اياز ٻولي تي ڪم ڪري پاڻ موڪيو آهي ۽ ٻوليءَ جي شجر جي آبياري چڱيءَ پر ڪئي اٿس سندس ڪم تي نظر ڪرڻ سان سارا ه جا ڏک ڀرڻ سواءِ رهي نه ٿو سگهجي

اياز ڀٽو ترجمي ۾ جيڪي هٿ وڌا آهن، سي شهنجا ڪين آهن ترجمو ٿورن ڇوڻن جهڙو ئي عمل آهي بقول برڪ محقق ۽ ناليواري نعاد ڊاڪٽر عبدالجبار جوڻيجو صاحب جن جي ته ”ترجمو ڪرڻ هڪ ڏکيو فن آهي. هن فن ۾ مترجم لاءِ لازمي هوندو آهي ته هو جنهن ٻوليءَ مان ترجمو ڪري ٿو تنهن تي مڪمل دسترس هجي ۽ ان جي مڙني معنوي ۽ لغوي رمز کان واقف هجي“ ان ڳالهه ۾ ڪوشش ناهي ته هن صاحب جي ترجمي جي خوبصورت جوڌا ڪو پڙهندڙن جي دل تي ويلو آهي. تڏهن ته هو هڪ پليمان ٻيو ترجمو ڪري ٿو

سندس هي ترجمو ڪيل ناول ”پوڙهو ۽ سمنڊ“ جيڪو (The Old Man and the Sea) جو سڀڻو سنڌي روپ آهي. بهترين ترجمو آڄ جڏهن پڌ تي آهي

اياز ڀٽو انهيءَ گهر تي ڀورو لٿو آهي هن ناول جو ضليبيس ٿڙ ۽

بامحاوره ترجمو ڪري پڙهندڙن لاءِ سهنجو ۽ ڳوڏار بڻايو آهي
 اياز جي ليک سنڌي جي سلامت ترجمي کي به اصليت جو رنگ ڏيو
 ڇڏي چو ته سندس ڪتاب ”گولا جو سفر“ لاءِ مٿن سميت ان ڳڻيس دوستن
 سندس ترجمي تي گمان ڪيو ته ”پيلي هي ڪم ترجمو لڳي ٿي نه پيو جهڙوڪ
 اصلي آهي“ سلوٽي سنڌي ڊپزيئر ۽ مؤزنن جملن جي بناوت پڙهندڙن کي پاڻ
 طرف مائل ڪرڻ لاءِ فائل ڪريو ڇڏي
 آئون بنا هٿڪ هٿڪ جي چئي سگهان ٿو ته پهريان جيان سندس هيءُ
 جاکوڙ به ادبي قدر و قيمت جي حاصل بڻجي. پڙهندڙن وٽ پاس پوندي

اويس پٿو

5 سيپٽمبر 2013ع
 مهارڪپور تعلقي
 ضلع جيڪب آباد

سنڌيڪار پاران

اهو 1993ع ۾ نئين ڪلاس جو زمانو هو جڏهن بابا سائين ٽن روسين ۾ ملندڙ ماهوار ”سائي“ پڙهڻ لاءِ وٺي ڏيندو هو. ان ۾ اخلاقي، علمي، ادبي، تفريحي ۽ سائنسي مواد هوندو هو. انهيءَ رسالي ۾ لکڻ جون پهريائون وڪون ڪنهن به لکندڙ لکندڙ 2001ع ۾ سائي راترزا يوار ۽ پاران ڪهاڻي، جي ڪيڙي، ۽ رايوار ۽ مليو. جنهن علم و ادب ۾ اڳتي وڌڻ لاءِ جيڪو هڪ گڏو گڏو اهڙيءَ ريت ان وچ ۾ ٻارائي رسالي ”گل ڦل“ سان به ڏيڻ وٺي وئي. ان رسالي ۾ ڪچو ڳو لکڻ به لڳس. تان جو منهنجو شوق ايترو وڌي وئي ويو جو سنڌ مان جيڪو به ٻارائو رسالو نڪرندو هو اهو وٺي پڙهندو به هوس ته گڏو گڏ ان ۾ لکندو به هوس.

انهيءَ ڪچڙي وهيءَ ۾ سنڌي لوڪ ادب ۽ پرڏيهي لوڪ ادب جا ڪهاڻا ۽ قديم داستان به ٻهاري ويا. انهن مان جيڪو داستان گهڙ ڪري ويو سو ”ممتاز نماز“ هو. اهڙيءَ طرح جيڪو پهريون ناول دل جي ڦرهيءَ تي ڦريو پئي.

اهو "پوڙهو ۽ سمنڊ" هو

جيڪڏهن "ممتاز دمساز" يا "پوڙهو ۽ سمنڊ" جو تعابلي جائزو وٺجي ته
پنهني ۾ جاڪوڙ ۽ جستجو شامل آهي. جهڙيءَ طرح ممتاز من ۾ شرعي سپرڊس کي
ماتحت لاءِ ست سوال پورا ڪرڻ ۾ رات ڏينهن هڪ ڪري ڇڏي ٿو ساڳئي طرح
پوڙهو به هڪ هڪائي ڪري ويٺو آهي ته جيڪي ڇاڪاڻ ته ڪو نه مڙندي
تيسين سک ۽ آرام سان ڪونه ويهيو.

ان کانسواءِ جيڪڏهن سنڌي ادب جي هڪ ٻئي تاريخي لازوال
داستان "مورڙي ۽ ميربحر" جي هن مان پيٽ ڪبي ته پنهنجي ۾ ساڳئي اوک ڊوڪ
ملي ٿي يعني "سائيتياگو" ۽ "مورڙو" ٻئي ڪمزور ۽ نپل آهن. انهن پنهنجي وٽ
وسيل (Resources) ناهن. پوڙهو هڪ اتاهه سمنڊ ۾ ڪاهي پوي ٿو جڏهن ته
مورڙو خطرناڪ ڪُن ۾ ڪاهي پوي ٿو.

ارنيست هيمنگوي جي هڪڙي جملي سان پالهو پوڻ ڪري اندر جي
دنيا ڏي وٺي هئي. ان طرح احساس امنگ ۽ جذبا اڀرڻ لڳا. من ۾ ائين جو راج
وڌي ويو هو. اهو جملو نه هو ڇڻ به هو گولو هو جنهن ڪاهلي ۽ لاشموري
(Ignorance) جي دنيا کي جنجهوڙي ڇڏيو هو. سو جملو هي هو:

"Man can be destroyed but not Defeated"

انهيءَ جملي جي لکڻ ڪري ارنيست هيمنگوي کي 1954ع ۾ هن
ناول تي نوبل پرائيز (Noble Prize) مليو هو.

اڄڪلهه سنڌي ادب ۾ ناول جي ڪوٽ ٻڌڻ ۾ اچي ٿي. اصل ۾ ناول نگار
ته گهڻا آهن، پر انهن جي ناول ۾ آفاقيت (Universality) ناهي. ان کان سواءِ
موضوع (Topic) جي صحيح چونڊ ناهي ۽ ورجاءِ جا بجا ملي ٿو اهوئي ڪارڻ
آهي جو سڄو جو سڄو ناول رومانيت سان ٽپتار هوندو آهي. ان ڪري سنڌي
ادب ۾ ناول کي ناول جي صورت ۾ نه بلڪه داستان جي صورت ۾ پيش ڪيو وڃي
ٿو. نتيجي ۾ اهو پسو ۽ چسو لڳندو آهي.

حقيقت ۾ ناول پرڏيهي ادب ۾ تمام گهڻو سٺو لکيو وڃي ٿو. جيڪو
ناول مشهوري ماڻي ٿو اهو مختلف ٻولين ۾ ترجمو پڻ ٿئي ٿو انگريزي ادب ۾
اڪيچار ناول آهن جن جي هاڪ ملڪان ملڪ ۾ پڌري آهي انگريزي مان
سنڌي ٻولي ۾ هڪيتراڻي ناول ترجمو ٿي مشهوري ماڻي چڪا آهن جيئن "سون
ورنيون دليون"، "بلو ڪوڪر"، "مهيبت ماريا سائين سنواريا"، "اڪيلائيءَ جا سٺو
سال"، "سڄي محبت"، "هيٺن جوانهه"، "پاپ ۽ پيرا" ۽ "هڪيماگر" نشانبر

آهن انهن منجهان ”پوڙهو ۽ سمنڊ“ به هڪ آهي سنڌي ٻوليءَ ۾ هن جو سهريلو دفعو ترجمو جناب عمر ميمڻ صاحب جن 1977ع ۾ ڪيو پر ان ۾ تلخيص جهجهي هئي ۽ واقعا نگاريءَ ۾ ڪاڻ پيل هو انهيءَ ڪري پڙهندڙن جي سبس اڌوري رهجي وڃي پئي ان ڪري ضرورت هئي ته هڪ دفعو ٻيهر ان کي سنڌي جو ويس اودائجي ان ڏس ۾ مون ترجمي ڪرڻ جو حق ڪيترو ادا ڪيو آهي اهو مانوارن پڙهندڙن تي ڇڏجي ٿو پر ڪٿي ڪٿي ڪمزوريون ۽ اوڻايون ضرور رهجي ريون هونديون. ڇو ته ٻلا ٻليءَ جو چيهه ناهي.

هن ناول کي ڇپائڻ جو سهر و سنڌي انعام عباسي صاحب ڏانهن وڃي ٿو جنهن مهر و ديدءَ زيب تائيتل سان ڪتاب آڻي ان کي چار چنڊ لڳائي ڇڏيا آهن ان کان اڳ ”گولا جو سفر“ ڪتاب آڻي ٽڪ لاهي ڇڏيا آهن. وري ناول ”پوڙهو ۽ سمنڊ“ آڻي رهجي ويل خواهش پوري ڪئي اٿائين پنهنجي ڀاءُ اويس پٽو جو مرهون منت آهيان جنهن پروف ڇپڪ ڪرڻ توڙي مشورا ڏيڻ ۾ سهائتا ڪئي.

هون اڌاريا مڇڙا، الله گهاٽو آڻ
ميان مڌاڻن سين، مون کي قادرا وجهه ڪڪاڻ
هڪ منهنجي هاڻي قدر لڌو جن ري
شاهه عبداللطيف ڀٽائي رحم

اياز پٽو

سجڳيڪٽ اسپيشلسٽ

(سنڌي)

گروٽ مبارڪپور تعلقو نل ضلعو جيڪب آباد

10 آگسٽ 2013ع بمطابق 2 ذوال

المڪرم 1434 هجري

موبائل نمبر: 0342_2107738

پوڙهو ۽ سمنڊ

The Old Man and the Sea

(ناول)

هو هڪ وڏي ڄمار وارو مهاڻو هو. هو ڏهاڙي پنهنجو بتيلو هڪاهي اڪيلو نارنديءَ مان مڇيون مارڻ ويندو هو پر اڃ 84 ڏينهن گذرڻ کانپوءِ به کيس هڪا موچاري مڇي هٿ ڪونه آئي هئي. شروعاتي چاليهن ڏينهن ۾ هن سان گڏ هڪ نينگر به هوندو هو. جڏهن چاليهه ڏينهن ائين گذري ويس ايستائين هڪ مڇي به ڪونه هئس ته نينگر جي پيءُ پنهنجي پٽ کي چيو ته پوڙهو نهايت ئي بد قسمت آهي. ان ڪري نينگر پنهنجي پيءُ جو چيو مڃيندي هڪ هي بتيلي سان گڏ هليو ويو جنهن پهرين هفتي ۾ ئي سليون مڇيون ماريون هيون جڏهن نينگر پوڙهي کي هٿين خالي ايندي ڏسندو هو ته هن کي ڏاڍو ڏک ٿيندو هو. هو پنهنجي بتيلي مان لهي سندس مدد ڪندو هو. هو مڇي مارڻ وارو چار چنڊ ائيندو هئس ۽ کيس آنت پڻ ڏيندو هو.

پوڙهو بدن ۾ سنهڙو سڀڪڙو ۽ نهل هو هن جي پٺن تي گهنج منهن تي هڪراڙپ جون چٽيون رڳائون ۽ هٿن ۾ ڦٽن جا ڀُڄا هئا. اهي ڀُڄا ان ڪري هئس جو هو وڏيون مڇيون ڏور سان ڇڪيندو هو پر ان جي باوجود به سندس هٿن ۾ ڪوبه تازو ڏک جو نشان ڪونه هو. اهي ايترا ئي پراڻا هئا جيترا ٺٽ ۾ پڳل ٿل

ٻهڙا هوندا آهن هن جون سموريون شيون پوڙهيون هيون سواءِ سانس جي
جن جو رنگ اهو ئي هو جيڪو سمنڊ جو هوندو آهي
”او سانتيياگو“ نينگر ڪاري تي چڙهندي کيس سڌو سڌو
پوڙهو جيڪو بتيالي کي اڳتي ڇڪي رهيو هو.
”مان توهان کي ٻيهر هلي سگهان ٿو ڇو ته اسان تمام گهڻو سسڻو
ڪمايو آهي.“

پوڙهي ئي انهيءَ نينگر کي مڇين مارڻ جو طريقو سيکاريو هو ان ڪري
نينگر پوڙهي سان ڏاڍي محبت ڪندو هو.
انهيءَ تي پوڙهي کيس چيو ته، ”نه“ تون هڪ خوش نصيب بتيالي سان
گذ آهين ۽ تون ان سان ئي گذائج.
”پر توکي ڇا؟“ تون ڪهڙيءَ طرح 87 ڏينهن روز خالي ايندو رهيس
۽ پوءِ اسان ٽن هفتن تائين هر روز وڏيون وڏيون مڇيون پڪڙيون هيون
”مون کي ياد آهي“ پوڙهي چيو ”مون کي خبر آهي ته تون مون کي
ڪنهن شڪ جي ڪري ڪونه ڇڏيو آهي.“
”بابا مون کي ڇڏڻ تي مجبور ڪيو آهي مان ٻار آهيان ۽ مون کي
انهيءَ جي ڳالهه مڃڻ گهرجي.“

”مون کي خبر آهي“ پوڙهي چيو ”اها ئي ته معمولي ڳالهه آهي.“
”پر ان کي وڌيڪ يقين ناهي.“
”نه“ پوڙهي چيو ”پر اسان کي ته پروسو آهي، ڇو آهي نه؟“
”ها“ نينگر چيو ”ڇا مان توکي ٿيرس (هڪ ننڍي هوٽل جو نالو) تي
بيٽر جو پيالو پياري سگهان ٿو؟ ان کان پوءِ اسان سامان گهر کڻي هلنداسون.“
اهي ٿيرس تي ويهي رهيا. اتي پوڙهي سان گهاٽا مذاق ڪرڻ لڳا. پر فو
ڪائون ناراض ڪونه پئي ٿيو اتي ويٺل ڪجهه ٻين پوڙهن مهاڻن هن دي نهار هو
اهي هن جي لاءِ ڏکويل هئا پر انهن ساڻس ان ڏک جو اظهار نه ڪيو اهي آهستي
آهستي سمنڊ جي وهڪري بابت ڳالهيون ڪري رهيا هئا ۽ اهو به چئي رهيا هئا
ته انهن پنهنجي ڏور ڪيستائين سمنڊ ۾ ڇڏي هئي ان کان سواءِ لاڳيتي سسي
موسم ۽ جيڪو ڪجهه انهن ڏٺو ان جي باري ۾ ڳالهه ٻولهه ڪري رهيا هئا اڄ
ڇا ڪامياب مهاڻا اڳواٽ ئي پهچا چڪا هئا ۽ اهي پنهنجي ماريل مڇين کي
چيري ٽاڙي انهن کي ڊگهي ڪاٺيءَ جي پن تختن تي رکي رهيا هئا جن کي ٻه
ماڻهو ڏکيائي سان ڇڪي رهيا هئا انهن کي مڇي مارڪيٽ کڻي ويا اتي اهي

برف جي نرڪ جو انتظار ڪري رهيا هئا. جيڪي انهن کي هوانا ڪيويا جي گاديءَ جو هنڌ ۽ بندرگاهه جي بازار ۾ کڻي ويندا، جن ماڻهن شارڪ مڇيون ڪڙيون هيون، اهي انهن کي شارڪ فيڪٽري کڻي ويا. جيڪا سمنڊ جي پرنسپل ۾ هئي، اتي انهن کي ڪاٽي ۽ وجهي انهن جو جگر ڪٽي پيا، مڇيءَ جون پڇڙيون ڪٽي پيا. چلر صاف ڪن پيا ۽ گوشت جا پيرا ڪٽيا وڃن پيا ته جيئن انهن ۾ لوڻ ۽ ڀر ڪري سگهجي.

جڏهن اوڀر جي هوا گهلندي هئي ته شارڪ فيڪٽري کان بندرگاهه وٽان هڪ خاص قسم جي ٻوڙ اٿندي هئي. پراج ته انهيءَ ٻوڙ جو هڪ هڪڙو اثر محسوس ٿئي پيو ته هو واپس اتر ڏانهن رخ ڪيو هئائين ۽ ڏاڍي ڊري هلي رهي هئي، ٿيرس ۾ ڏاڍي خوشگوار لڳي رهي هئي.

”سانتياگو“ نينگر چيو.

”ها“ پوڙهي چيو ”فوٽ ۾ پنهنجو گلاس کڻي ڪيترائي سال پهرائون جي سوچ ۾ پڙي ويو هو“

”ڇا مان تنهنجي لاءِ سڀاڻي جي واهي لاءِ ساردين مڇي (ننڍي مڇي) جيڪا ڪنڊيءَ ۾ اوڳاهه جي لاءِ وڏي ويندي آهي) پڪڙڻ وڃان؟“

”نه“ وڃ ۽ بيس بال کيڏ، مان اڃان به پيڙي هلائي سگهان ٿو“

”مان وڃڻ چاهيان ٿو“ جيڪڏهن مان توهان کي گڏ مڇي نه ٿو پڪڙي سگهان، تڏهن به مان ڪنهن نه ڪنهن نموني تنهنجي ڪم اچڻ چاهيان ٿو“

”تون منهنجي لاءِ بيشر خريد ڪئي؟“ پوڙهي چيو

”هاڻي ته تون مڪمل ماڻهو بڻجي ويو آهين“

جڏهن تون پهريون دفعو مون کي پٽيلي ۾ وٺي ويو هئيس ته مان ڪيترو

نه وڏو هيس؟“

”پنجن سالن جو هيس ۽ تون مرندي مرندي پڇيو هئين، مون ڪافي مڇين کي قبضي ۾ آندو هو ۽ ان پٽيلي جي آڏوئي ڪيترو نه نقصان پهچايو هو ڇا توکي ياد آهي؟“

مون کي بلڪل ياد آهي، ان جو سامهه منجهي رهيو هو تڪر هڻي رهي هئي ويهڻ جو تختو ٽٽي رهيو هو ۽ خون جي مٺي ٻوڙ مون کي پنهنجي وڪڙ ۾ آندو هئائين.

”تو کي اهو سڀ ڪجهه سج بج ياد آهي، يا مون توکي ٻڌايو هو؟“

اسان جڏهن پهريون دفعو هلي رهيا هئاسون، ان وقت کان وٺي اڄ تائين

هر شئي مون کي ياد آهي.

پوڙهي برعزم ۽ محبت پريس اکين سان ان ڏانهن ڏٺو جيڪڏهن هن منهنجو پٽ هجي ها ته مان توکي وٺي نڪرڻ ها ۽ مون هڪ ڦلھ لڳان ها پر تون سھنجي پيءُ ماءُ جو اڪيلو پٽ آھين ۽ پيو ته وري تون حوس سمت سمن تي لڳل آھين

”ڇا مان سارڊين کڻي اڃان؟ مون کي انهيءَ جڳهه جي به خبر آهي جتان اوڳاھ ملي ويندو.“

”مون وٽ اڄ جو پچيل آهي. مان انهيءَ کي پيئڻ ۽ ٻر لوڻ ڏيئي رکيو آهي“

”مان چار تازيون مڇيون کڻي اڃان ٿو.“

”هڪ“ پوڙهي چيو جڏهن ته هن جي اميد ۽ پروسو ڪڏهن به ختم نه ٿيو هو پر هاڻي اهي تازا توانائي رهيا هئا جهڙي ريت ان سعي صبح جو تير هوا لڳندي آهي

”پ“ نينگر چيو

”ٿيڪ آ پ ٿي سهي“ پوڙهي مڃي ورتو ”ڇا تون انهيءَ کي چورايو ته نه آهي؟“

”تنهنجي لاءِ چورائي به سگهان ٿو“ نينگر چيو

”پر مون ته هنن کي خريد ڪيو آهي“

”مهرباني“ پوڙهي چيو هو ايترو ته سادو هو جو اهو به سوچي ٿي نه سگهي ته ڪڏهن ڪا هو ايترو مسڪين ٿيو آهي ”هو اهو به ڄاڻي پيو ته هيءُ بي عزتيءَ جي ڳالهه نه آهي ۽ ان سان صحيح فسر جي وڌائيءَ پر ڪاڻي ڪميءَ سي اچي سگهي

”انهيءَ سامونڊي موسم جي ڪري مياڻي وارو ڏينهن ڪاٺي سڄو هوندو.“ هن چيو

”پلا تون ڪاڏي ويندين؟ نينگر پڇيو

”مان تمام گهڻو پري نڪري ويندس هو احوال بدلجڻ تائين مان ڪو نه پهچي سگهندس مان صبح جي روشنيءَ کان پهريائين کليل سمنڊ ۾ نڪري وڃڻ چاهيان ٿو“

”مان ڪوشش ڪندس ته اسان به کليل سمنڊ ۾ نڪري وڃون نينگر چيو ”جيڪڏهن تون ڪا واهي ٿي وڌي مڇي ڦاسائي ته اسان تنهنجي مدد جي

لاء اڃي سگهنداسون

”نه“ نينگر چيو ”پر مان ڪاٺي اهڙي شيءِ آسندس جيڪا اهو ڪو نه
ڏسي سگهندو مثال طور پکي، جيڪو ڪجهه ڪري رهيو هجي ۽ انهيءَ کي
ڊولفن پڪڙڻ جي لاءِ کليل سمنڊ ۾ وٺي ايندس.“
”ڇا ان جون اکيون ايتريون خراب آهن.“
اهو لڳ ڀڳ اندو آهي.

”اها انوکي ڳالهه آهي.“ پوڙهي چيو. ”اهو ته ڪڏهن ڪڇيون پڪڙڻ به
ڪون ويو آهي. تنهن هوندي به ان جون اکيون ته سدائين کليل رهنديون آهن.“
”پر تون ته ڪيترن ئي سالن کان ماسڪيٽو ڪوسٽ کان پر تي
ڪڇيون پڪڙڻ ويندو رهيو آهين ۽ تنهنجيون اکيون اڃان تائين ڪٽيون آهن.“
”مان ته هڪ عجيب پوڙهو آهيان.“
”ڇا تون واقعي هاڻي ايترو سگهارو آهين جو ڪا وڏي مڇي پڪڙي
سگهين؟“

”ها منهنجو خيال ته اهو ئي آهي ۽ وري اڪيچار اٽڪلون به آهن.“
”هل ته سامان گهر کڻي هليون.“ نينگر چيو ته جيئن چار کڻي ساردين
پڪڙڻ ويهان.

هن پٽيلي مان سامان کنيو. پوڙهي ڪنڌ تي چار کنيو ۽ ويڙهيل ڏورين
واري پيٽي، بادبان ٻڌڻ واري ڪاٺي، هاريون ۽ ڏنڊو کڻي ويڇڻ لڳو ڏور ۽ ڪنڊيءَ
واري پيٽي پٽيلي جي پوئين حصي ۾ رکيل هئي. ان سان گڏ ئي وڏو ڊگهو بانس
جو لڪڙو پڻ موجود هو جيڪو وڏين سڇين کي پٽيلي ڪناري تي کڻي اچڻ جي
لاءِ استعمال ڪيو ويندو هو. هونئن ته ڪوئي به پوڙهي ماڻهو، جون شيون چورائين
وارو نه هو پر بادبان ۽ ڏورين کي گهر کڻي وڃڻ بهتر هو ڇو ته ماڪ جا ڦڙا ان جي
لاءِ هاجيڪار هوندا آهن. جڏهن ته هن کي ويسا هون ته مقامي ماڻهن منجهان
ڪوبه ان جو سامان نه چورائيندو پوءِ به پوڙهي سوچيو ته بادبان جي ڪاٺي ۽
هاريون پٽيلي ۾ هجڻ گهرجي. اڃا پوءِ ڪنهن جي طبيعت ۽ نيت خراب ٿي سگهي
ٿي.

هورستي تان پوڙهي ساڻ گڏ، جهوپڙيءَ ڏانهن وڌيو ۽ سندس کليل
دروازي مان اندر داخل ٿيو. پوڙهو ڪجهه وقت هنڌ تي ليٽيو بادبان وارو ڪپڙو
پٽ تي رکيائين، نينگر پيٽي ۽ ٻيو سامان ان جي آڏو رکي ڇڏيو پٽيلي جو ٽنڀ
تقريبن ايترو ئي ڊگهو هو جيترو جهوپڙيءَ جو هڪ ڪمرو هوندو آهي. اها

جهو پري شاهي ناريل جي مضبوط پنن مان لهيل هئي. جڏهن اهي گهٽ ڪوٺا آهن انهيءَ ۾ هڪ هنڌ، هڪ ٽيبل هڪ ڪرسي ۽ مٺيءَ جي ڏنڊن جي ڏانهن ساڙي کاڌو پيچائڻ جو هڪ چلڻو هو.

هڪڙي تي چڙهيل، چنبريل ۽ مضبوط چاري واري گواشي جي سلسلي ۾ پٿين تي "يسوع جي دل مقدس" جي هڪ رنگين تصوير ۽ "ڪريز" جي هڪ تصوير هئي. اصل ۾ اهي سندس شجاري وٺي، جنهن نواسين هيس پهرين تڏهين تي هن جي ڏهه وٺي، جي هڪ بد صورت تصوير به لڳل هوندي هئي پر هن انهيءَ کي اتان لاهي ڇڏيو هو ڇو ته ان کي ڏسي هن کي اڪيلائي جو احساس ٿيندو هو. هاڻي اها تصوير هن جي صاف قميص جي هيٺان تحسي جي ڪناري تي رکيل هئي.

"تون وٽ ڪاٺل جي لاءِ ڇا آهي؟" نينگر پڇيو
"هڪ ڊيگريءَ آڇا چانور ۽ مڇي ڇا تون ڪجهه کائيندين؟"
"ته آئون گهر وڃي کائيندس يا مان ٿڌا ٿي چانور کائان"
ڇا "مان چار ڪٽي وڃان؟"
"بلڪل"

"اتي ڪوئي چار نه هو. نينگر کي خبر هئي ته هو ان کي ڪڏهن جو وڪڻي چڪو آهي. پر هو هر روز اها ڪهاڻي ورجائيندو هو ۽ اتي اچڻ چاهين جي ڪا به ڊيگري ۽ مڇي ڪونه هئي. نينگر کيس ڄاڻيندو هو."
"پنجاهه مبارڪ نمبر آهي." پوڙهي چيو ان ڏينهن تون مون کي هڪ هزار پائونڊ ڪٽي ايندي ڏسي ڪيترو خوش ٿيو هئين؟"
"مان چار ڪٽي ساردين پڪڙڻ وڃي رهيو آهيان منهنجو خيال آهي ته تون دروازي وٽ اس تي ويهي رهه"
"ليڪ آ، مون وٽ ڪالهه جي اخبار آهي. مان بيس بال جي خبر ڏيندس"

نينگر کي خبر ڪونه هئي ته اها ڪالهه جي اخبار آهي ته يا نه پر پوڙهو هنڌ جي هيٺان اخبار ڪڍي اهر سرخيون پڙهڻ لڳو.
"اها مون کي پهر ڪو شراب خاني ۾ ڏني هئائين. هن وضاحت ڪندي چيو

"مان ساردين پڪڙي واپس اچان ٿو ۽ ان کي برف ۾ رکندس اسان صبح جوان کي ورهائي ڇڏينداسون"

جڏهن مان واپس اچان ته مون کي بيس بال جي باري ۾ ٻڌائجان،
 اصل ۾ ”يانڪي نه ٿو هارائي سگهي“
 ”پر مان ڪيلو لينڊ انڊيز کان ڊچان ٿو.“
 ”يانڪي تي ڀروسو ڪر، منهنجا ٻچا! عظيم ڏي ميگ گيو کي وساري
 ڇڏ.“

”مان ڊيٽ رائٽ جي ٽائيگرس (بيس بال جي ٽيمن جو نالو) ۾ ڪليو
 لينڊ انڊيز پنهي کان ڊچان ٿو.“
 ”هوشيار ٿي، ڇا تون سنسائي جي پريڊرس (بيس بال جي ٽيمن جو
 نالو) ۾ شڪاگو جي وائٽ (بيس بال جي ٽيمن جو نالو) رابن کان به نه ڊڄندي؟“
 ”تون انهيءَ کي پڙهه جڏهن مان واپس اچان ته مون کي ٻڌائجان.“
 ”تنهنجو ڇا خيال آهي ته ڇا اسان پنجاهه نمبر جي هڪ لائري خريده
 ڪيون؟“ چو ته سڀاڻي 85 هون ڏينهن آهي.
 ”ها اسان ائين ڪري سگهون ٿا.“ نينگر چيو.

”پر تون پنهنجي 87 ڏينهن واري ريكارڊ جي باري ۾ ڇا چوندين؟“
 ”ٻه ڀيرا ائين نه ٿو ٿي سگهي، تنهنجو ڇا خيال آهي؟ هڪ 85 هون
 نمبر ملي سگهي ٿو.“
 ”مان ان جي گهڙ ڪري سگهان ٿو.“

هڪ شبت يعني اڏائي ڊالر جو، پر اهو قرض ڪنهن کان وٺندس؟
 ”اهو ته بلڪل سولو آهي، مان ڪنهن به وقت اڏائي ڊالر اڏارا وٺي
 سگهان ٿو.“

”منهنجو خيال آهي ته شايد مان اوڏرو ملي سگهان ٿو پر مان ڪوشش
 ڪيان ٿو ته ائين نه ڪرڻ پوي چو ته پهريائين ته ماڻهو قرض ڪڍندا آهن پوءِ
 انهن کي پئسو پوندو آهي.“

”گرم ٿي، پوڙها سائين، خبر اٿئي هي سڀئي نمبر جو مهينو آهي، من
 مهيني ۾ وڏيون مڇيون اينديون آهن، پوڙهي چيو، ”مٿي پر ته هر ڪو ئي مٿاڻو
 بڻجي سگهي ٿو.“

”مان هاڻي ساردين پڪڙڻ وڃان ٿو.“

”جڏهن نينگر واپس آيو ته پوڙهو ڪرسيءَ تي سمهي چڪو هو ۽ سج
 هيٺ لهي چڪو هو نينگر پراڻو فوجي ڪمبل بستري تان ڪٽي، ٻيڙهي جي مٿان
 وجهي ڇڏيو.“ اهو به انوکو هنڌ هو ايترو پوڙو ٿي وڃن کان به به اڃان طانتور هو ۽

ڪنڌ به مضبوط هوس. جڏهن پوڙهو متل هوندو هو ۽ سندس مٿو اڳتي جهڪندو هوندو هو ته ان جا گھنج ايترا وڌيڪ ڏسڻ ۾ نه ايندا هئا. سندس قصص به ايترا تانڪا لڳل هئس ته اها به جهڙوڪ بادبان جيئن ٿي وئي هئي ۽ اس جي ڪنن تانڪن جو رنگ به پنهنجي مختلف ٿي ويو هوس پر پوڙهي جو مٿو بلڪل سوڙهو هو ۽ جڏهن هن جون اکيون بند ٿينديون هيون ته چهر تي زندگيءَ جا ڪي آثار نه هوندا هئس. اخبار سندس گوڏن تي پئي هئس ۽ سندس پانهن جي وزن هن کي شام جي هوا ۾ برداشت ڪيو هو ۽ هن جا پير بلڪل اڳهاڙا هئا. نينگر هن کي اتي ئي ڇڏي هليو ويو ۽ جڏهن واپس آيو ته هن سوڙهو سمهي چڪو هو.

الاري ”ات پوڙها ساڻين.“ نينگر چيو ۽ پوڙهي جي گوڏن تي پنهنجو هٿ رکيائين.

پوڙهي اکيون کوليون ۽ هڪ لمحي تائين اهوائين لڳو جيئن تمام گھڻو پري کان اچي رهيو هجي وڏي هٿو ڪليو.
 ”ڇا آندو آئي؟“ هن کانس پڇيو.
 ”رات جي ماني“ نينگر چيو اسان ماني کائينداسون.
 ”مون کي ته ايڏي پڪ ناهي لڳي.“
 ”اڄ ته کائون کائڻ بنا مڇي، نه پڪڙي سگھندي.“
 ”مون ائين به ڪيو آهي.“ پوڙهي اٿندي چيو.
 هن اخبار کڻي ويڙهي وڏي ڪمبل کي ويڙهڻ لڳو.
 ”ڪمبل اوڏي ڇڏ.“ نينگر چيو مان جيستائين جيسرو آهيان ته تون بغير کائڻ جي مڇي نه ٿو پڪڙي سگھين.“

”شال! اوڏي ڇمار ماڻين پنهنجي صحت جو خيال رک.“ پوڙهي حو
 ”کائڻ لاءِ ڪجهه آهي؟“

”اڇا چانور، تريل ٽڪيون ۽ مٺي مانيءَ جا ڍوڍا آهن.“
 نينگر انهن کي ٻن خانن واري ٿانو ۾ رکي ٽيرس تي کڻي آيو هو هن جي کيسي ۾ ڦهري ڪٽائڻ ۽ چمچن جا ٻه سيٽ به هئا هر سيٽ رومال ۾ ويڙهيل هوس.

”هلا! اهو توکي ڪنهن ڏنو؟“

”هوئل جي مالڪ مارٽن.“

”مون کي ته انهيءَ جو شڪريو ادا ڪرڻ گهرجي.“

”مان پهريائين انهيءَ جو ٿورو ادا ڪري ڇڏيو آهي.“
نينگر چيو ”توڪي انهيءَ جي مهرباني ادا ڪرڻ جي ڪا به ضرورت

ناهي

”مان انهيءَ کي هڪ وڏي مڇي جو گوشت ڏيندس پوڙهي چيو ”چا ان
کان پهريائين به اسان اهڙو سلوڪ ڪيو آهي؟“
”منهنجو خيال آهي ها“

”تڏهن ته مون کي گوشت کان سواءِ ڪجهه ٻيو به ڏيڻ گهرجي، هو اسان
جو تمام گهڻو خيال رکي ٿو.“
”هن به بيٺر به موڪليون آهن.“

”مون کي ٽين جي ڊي واري بيٺر سڀ کان وڌيڪ پسند آهي.“
”مون کي خبر آهي، پراهو بوتل پر آهي هاڻي بيٺر (هڪي شراب جو
نالو) ۽ مون کي اهي بوتلون به واپس ڪرڻيون آهن.“
”اها ته تنهنجي وڏي مهرباني آهي، پوڙهي چيو ”چا کائڻ شروع
ڪيون؟“

”مان ته توڪي پهريان ئي چئي رهيو آهيان نينگر ڏري لهجي پر چيو
”مان ان وقت تائين کاڌي جو ٿانو ڪونه کوليندس، جيستائين تون تيار
نه ٿيندين.“

”مان هاڻي تيار آهيان“ پوڙهي چيو مون کي ته زنگوشت منهن ڏوڻ جي
لاءِ وقت ڪپندو هو.“

اڙي ”تون ڏوتو ڪٿي آهي؟“ نينگر دل ۾ سوچيو ڳوٺ جي پاڻيءَ جو
نلڪو ٻن گهٽين کان پري آهي، ان جي لاءِ هتي پاڻي کڻي ايندس، نينگر سوچيو
ان سان گڏ ئي صابن ۽ هڪ سلو ٽوال پڻ آڻيندس، مان چوايترو لاپرواهه آهيان؟
مون کي هڪ ٻي قميص ۽ سيءَ جي لاءِ هڪ ڪوٽ به ضرورت پر آهي
”تنهنجو ڳوڙ تمام گهڻو پريشان ڪندڙ آهي“ پوڙهي چيو

”مون کي بيس بال جي باري ۾ ٻڌاءِ“ نينگر کائڻس پڇيو.
”آمريڪن ليگ (رانڊ جو مقابلو) ۾ يانڪي ٿي کٽندو“ مون پهريون ئي

چيو هو پوڙهي خوشيءَ وچان چيو.

”اهو اڃا هارائي ويو.“ نينگر کيس چيو

”ڪاٿي ڳالهه ناهي“ عظيم ڊي ميگ گيو پهر اچي ويو آهي.

”ان جي ٽيم ۾ ٻيا ماڻهو به آهن.“

ها! "بلڪل هوندا، پر ان جي ڳالهه ٿي پي آهي" ٻي ليگ مان فلاڊلسا ابيس بال جي آمريڪي ٽيم جونالوا ۽ بروڪلين ابيس بال جي آمريڪي ٽيم جونالوا جي وچ ۾ مون کي بروڪلين کي چونڊڻ گهرجي. سرون کي ڏس سيلس جو خيال اچي ٿو ۽ پراڻي پارڪ ۾ اهي عظيم ڪارناما "جيڪي نه سراجمار ڏنا

"ان سان ڪوئي مقابلو ٿي ناهي، مون راند کي ايترو پري هٿ لڳائيندي ڪنهن کي نه ڏٺو آهي."

"ڇا توکي ياد آهي؟ جڏهن اهو ٽيمس تي ايندو هو؟

مان اوڏانهن مڇي پڪڙڻ جي لاءِ وڃڻ چاهيندو هوس پر مون کي ان کي چوڻ جي همت ٿي نه ٿيندي هئي پوءِ مون توکي چيو هو ته انهيءَ کي حشر، پر تون به ڊجئونڪٽين"

"مون کي سڏ آهي ته اها وڏي چڱهه هئي. اهو به ٿي سگهي ٿو ته هو اسان سان سان هلي، پوءِ اسان سڄي زندگي انهيءَ کي ياد ڪيون ها"

"مان عظيم ڊي ميگ گيو کي مڇي پڪڙڻ جي لاءِ وٺي وڃڻ پسند ڪندس" پوءِ اهي چيو ماڻهو چوندا آهن ته هن جو پيءُ هڪ مهاڻو هو ٿي سگهي ٿو اهو اسان جهڙو ٿي غريب هجي"

عظيم سيلس جو پيءُ ڪڏهن به غريب نه هو ۽ هو يعني ابو جڏهن منهنجي عمر جو هو تڏهن به وڏي وڏي ٽيم ۾ کيڏندو هو"

"جڏهن مان تنهنجي ڄمار جو هوس ته هڪ سڌي رسين واري جهاز جي سامهون هوس ۽ شام جي ڪناري تي مون شينهن ڏٺا هئا."

"مون کي خبر آ، تون مون کي چيو هو."

"پلا اسان آفريڪا جون ڳالهين ڪيون يا بيس بال جون؟"

"منهنجو خيال آ ته بيس بال جون" نينگر چيو مون کي عظيم حد

مڪ گرا جي باري ۾ ڪجهه ٻڌاءِ؟ هن جي بجاءِ جوتا (Jota) پڇيو

اوائلي زماني ۾ اهو ڪڏهن ڪڏهن ٽيمس تي ايندو هو پر هو ڏاڍو تڪو

۽ تيز ڳالهائيندو هو ۽ شراب پيئڻ وقت ته وڏي مشڪل سان جهل ۾ ايندو هو هن جو ڌيان گهوڙن ڏانهن به هو ۽ بيس بال ۾ وري گهوڙن جي فهرست ته هو هر وقت کيسي ۾ کڻي گهمندو هو ۽ اڪثر ٽيليفون تي گهوڙن جا نالا ٻڌائيندو هو"

"هو هڪ سٺو مئنيجر هو" نينگر چيو منهنجي ابي جو خيال آهي تمام گهڻو اخلاق سان سرشار هو"

چو ته اڪثر هواتي ايندو هو پوڙهي چيو "جيڪڏهن دورو ڪر به هر سال هتي ايندو رهي ها ته تنهنجو پيءُ هن کي وڏو مٽيڇر سمجهي ها"

"پلا عظيم ترين مٽيڇر دراصل ڪير آهي؟ ڪو ڪوئي يا مانڪ گرنزليز"

"منهنجو خيال آهي ته پتي برابر آهن"

اهڙيءَ ريتا سڀ کان سٺو مهاڻو تون آهين

نينگر چيو سٺا مهاڻا ته تمام گهٽ آهن ۽ ڪجهه "عظيم به آهن پر تنهنجي ڳالهه ئي پتي آهي."

"مهرباني" تون مون کي خوش ڪرين ٿو منهنجو خيال آهي ايتري وڏي مڇي هڪو نه ايندي جيڪا اسان کي غلط ثابت ڪري سگهي.

"جيڪڏهن تون واقعي ايترو طاقتور آهين جيترو تون چوين ٿو ته اهڙي ڪاٺي مڇي ناهي."

"مان سمجهان ٿو ته مون پر ايتري طاقت ناهي جيترو منهنجو خيال آهي پوڙهي چيو "پر مان تمام گهڻيون اٽڪلون جهڙاڻ ٿو ۽ وري منهنجي همت به بلند آهي."

"تو کي هاڻي سمهڻ گهرجي ته جيئن صبح تائين تازو توانو ٿي وڃين. مان اهي شيون کڻي تيرس تي ويندس."

"ٺيڪ آ. خدا حافظ مان توکي صبح جوتائيندس."

"تون منهنجي آرام جي واڃ آهين" نينگر چيو.

"منهنجي عمر آرام جي واڃ آهي." پوڙهي چيو.

"اسان ايترو جلدي ڇو جاڳي پوندا آهيون؟ ڇا وڌيڪ ڊگهي ڏينهن جي خاطر ايترا سانباهه ڪندا آهيون؟"

"مون کي خبر ناهي." نينگر چيو "مان ته صرف ايترو جهڙاڻ ٿو ته نوجوان ڇوڪرا دير تائين ۽ گهري نند ڪندا آهن."

"مان ياد رکندس. پوڙهي چيو "۽ توکي وقت تي جاڳائيندس"

"مان ته ٿو چاهيان ته هو مون کي جاڳائي. ان سان ائين لڳي ٿو ته مان ان جي حڪم هيٺ هجان."

"مون کي خبر آهي."

"ڇڱي پر سمهي پٽ پوڙها ساڻين."

نينگر ٻاهر هليو ويو جڏهن انهيءَ ماني کاڌي ته ميز تي روشني به نه

هتي پوڙهي پنهنجي مٿن لائي ۽ اوندا هيءَ پر بستري تي لپتي سو هن سهنجي
بتلن کي ويڙهي سڙهي ويهائوناهيو ۽ ان پر اخبار ۽ وجهي حدبائس هن
پنهنجو پاڻ کي ڪمبل ۾ اوڍي ڇڏيو ۽ ٻين اخبارن تي سمهي سو جيڪي ملڪ
جي اسپرنگ تي پيل هيون.

هڪدم ئي هن جي اک لڳي وئي ۽ خواب ۾ هن آفريماڏي ڇڏي هو
ٻار هو ۽ ڊگها سونهري صاف ڪنارا ڏٺائين. ايترا صاف سٺا جو ان سان اڪي
معطر ٿيون وڃن ۽ وڻندڙ وڏا پورا جبل ڏٺائين. هاڻ هو هر رات انهن ڪنارن تي
گذارو ڪندو هو ۽ خواب ۾ هن هيانءَ ڌاريندڙ ڪناري جي لهرن جي گونج ٻڌي
۽ ڏٺائين ته ديسي پيڙيون چيريندي اچي رهيون آهن. هن سمهندي بتيلى جي
تختي جي رسي ۽ لڪ جي تيل جي پوءِ سنگهي ۽ پوءِ هن آفريما جي پوءِ سنگهي
جيڪا خشڪيءَ کان اچڻ واري صبح جي ٿڌي هير آڻيندي آهي.

عام طور تي جڏهن خشڪيءَ جي هير جي پوءِ ايندي هئي ته هو اتي
ويهي رهندو هو ۽ ڪپڙا پهري نينگر کي اٿارڻ جي لاءِ ٻاهر ويندو هو پر اڄ ته هو
جي خوشبوءِ تمام گهڻو جلد اچي وئي هئي. هن خواب ۾ ٻئي اندازو لڳايو ته اڃان
تمام گهڻي ساجهر آهي. ان لاءِ هن پنهنجا خواب جاري رکيا. هن ٻيٽن جون سڀيد
چوٽيون سمند ۾ بلند ٿيندي ڏٺيون. ان کان سواءِ تمام گهڻن بندرگاهن ۽
اڪيچار ٻيٽن جي نظارن جا خواب ڏسندو رهيو.

هن کي طوفان جا خواب ڪونه ايندا هئا. نه عورتن، وڏن وادين، وڏن
مڇين، جنگين، ويڙهاند ۽ نه ئي وري کيس شجائن وٺي ۽ جا خواب ايندا هئا هاڻي
هن کي خواب ۾ صرف مختلف هنڌن ۽ ڪنارن جن تي شينهن ڏسڻ ۾ واضح
ايندا هئا. هر شام جي ڌنڌ ۾ پليءَ جي ٻچن سان کيڏندو هو هن کي انهن سان
ايتري ئي محبت هئي، جيتري نينگر سان ڪندو هو.

هو نينگر جي باري ۾ ڪڏهن به سڀنا ڪونه ڏسندو هو. تنهن ڪارڻ سو
هي جاڳي پيو هن کليل دروازي منجهان ڇڏي ڏانهن نظر وڌي ۽ پنهنجي وير هيل
شلوار کي کولي پاڻي ڇڏيائين هن جهوپڙيءَ کان ٻاهر بيشاب ڪيو ۽ پوءِ نينگر
کي اٿارڻ جي لاءِ رستي تي آيو صبح جي ٿڌ ڪار هجڻ ڪري هو ڏکي رهيو
هو پر انهيءَ کي خبر هئي ته ٿوري دير ڏکڻ ڪار پوءِ هو گرم ٿي ويندو. ان کان
سواءِ ٿوري دير بعد هن کي بتيلو هلائڻو پوندو.

جنهن گهر ۾ نينگر رهندو هو انهيءَ دروازي کي ڪنڊي لڳل ڪونه
هوندي هئي. هن انهيءَ کي کوليو ۽ پنهنجي اگهاڙين پيرين سان خاموشيءَ سان

اندر داخل ٿيو نينگر پهريائين ڪمري ۾ پنهنجي ڪت تي مستل هو ۽ ساھ پٽيندي چنڊ جي روشنيءَ ۾ هن کي بخوبيءَ ڏسي رهيو هو هن نرميءَ وچان سندس پيرن کي لوڏايو نيٺ نينگر جاڳي پيو ۽ آرسيون پڇيندي ڏانهن ڏٺائين پوڙهي اشارو ڪيو ۽ نينگر بستري جي آڏو رکيل ڪرسيءَ تان پنهنجي شلوار ڇڪي ۽ بستري تي ويهندي اها آرام سان پاتائين

پوڙهو دروازي کان ٻاهر نڪتو ۽ نينگر به سندس پويان پويان آيو هو اڃان تائين خوابناڪ هو پوڙهي ڪلهي تي پنهنجو هٿ رکندي چيو ”مون کي ڏاڍو افسوس آهي“

”اڙي“ نينگر چيو ”اهو ته هو ماڻهوءَ کي ڪرڻو آهي رستي تان لهي هُو پوڙهي جي جهوپڙيءَ ۾ پهتو ته نينگر ٽوڪريءَ ۾ رکيل ڏورين جو بندل ۽ هارپون گڏوگڏ بادبان جي ڪاٺي ڪشي ۽ پوڙهي سمهندي ئي بادبان وارو سامونڊي جهاز وارو ٽنڀ ڪلهي تي کنيو

”چانهه پيئندي؟“ نينگر کانئس پڇيو

”سڀ کان پهريائين هي سامان بتيءَ ۾ رکون ٿا، تنهن کان پوءِ چانهه پيئنداسون.“

صبح جو هوٽل ۾ جتي ٺهڻا ايندا آهن، اتي انهن سُڪي کير جي دٻن ۾ چانهه پيئي.

پوڙها سائين! ڀلا رات جو نند ڪيئن آئي؟“ کانئس نينگر پڇيو هاڻي هُو جاڳي چڪو هو جيتوڻيڪ! نند کي چٽڻ هن جي لاءِ ڏاڍو مشڪل هو ”ڏاڍي سٺي مينولين“ پوڙهي چيو ”اڄ مان تمام گهڻو ڀر اعتماد آهيان“ ”مان به“ نينگر چيو.

”تون جڏهن پنجن ورهين جو هئين ته مان توکي شيون کڻي وڃڻ جي لاءِ ڏيندو هوس.“

مون کي خبر آهي نينگر چيو ”مان اجهو اڃان توه ٿوڻ جيستائين چانهه پيءَ هتي منهنجو حساب هلي ٿو.

”پيرين اگهاڙي“ آمونگي“ جي جبلن تي هلندي هُو ٻوڙ خانن ڏانهن هليو ويو جتي ڪجهه مڇيون رکيل هيون.

پوڙهي آهستي آهستي چانهه پيئي چو ته انهيءَ تي هن کي سمورو ڏينهن ڪاٽڻو هو ۽ هن کي خبر هئي ته ان کي پيشل جي ضرورت آهي تمام گهڻن ڏينهن جو کاڌو کائڻ ڪري کيس پيچيني ٿي رهي هئي. ان ڪري هو

پنهنجو کاڌو به گڏ ڪونه کڻي ويندو هو بتييلي جي اڳئين حصي ۾ پاڻي، جي هڪ بوتل رکيل هيس. اها هن لاءِ سموري ڏينهن جي لاءِ ڪامي هئي. نينگر اخبار ۾ ويڙهي مڃي کڻي آيو ۽ هوندي کان ٿيندو بتييلي وٽ پهتو پٿرن جي واري مندس هيٺان لڳي رهي هئي بتييلي کي کڻي ان پاڻي ۾ ڌڪي ڇڏيائين.

شل! "توهان جو منو نصيب ٿي."

"۽ توهان جو به! .." پوڙهي چيو هن بتييلي کي هلائڻ وارن ڳنڻن جون رسيون بتييلي جي ڪلن سان ٻڌيون ۽ پاڻي ۽ بتييلي کي هلائڻ واري ڳن جي زور سان اڳتي جهڪي اونداهه ۾ بتييلي کي بندرگاهه کان ٻاهر ڌڪڻ لڳو ڪجهه سن ڪنارن کان کليل سمونڊ ۾ وڃڻ واريون پيون پيڙيون به هيون، هر افسوس هاڻي پوڙهو انهن کي ڪونه ڏسي رهيو هو چو ته ڇنڊ جبلن کان هيٺ لهي جهڪو هو هر هن بتييلي کي هلائڻ واري ڳن جو پاڻي ۽ ٻڌڻ ۽ چيرڻ جا آواز ٻي ٻڌا.

ڪيترائي ڀيرا ڪنهن بتييلي ۾ ڳالهائڻ جا آواز به اچڻ لڳا، پر اڪثر بتيلا ان سلسلي ۾ خاموش هئا. هر رڳو ڳن جي هلڻ جا آواز اچن پيا بندرگاهه جي حصي کان ٻاهر نڪري اهي پري پري تائين پکڙجي ويا هر هڪ سمنڊ جي ان حصي طرف روانو ٿيو. جتي انهن کي مڃي ملڻ جي وڌيڪ اميد هئي. پوڙهو ڄاڻي ورتو ته هن کي تمام گهڻو پري وڃڻو آهي هو خشڪي ۽ جي خوشبوءِ کي پوئتي ڇڏي آيو ۽ کليل سمنڊ جي صبح جي تازي خوشبوءِ ۾ نڪري آيو جڏهن هو سمنڊ جي ان حصي تي پهتو جنهن کي مهاڻا اڀر سمنڊ چوندا آهن اتي گهراڻي اوچتو ست سؤ فوت ٿي وئي. هن اڀر سمنڊ ۾ ننڍن پوئڻن جي فاسفورس جهڙي چمڪ ڏٺي. هتي پاڻي ۽ جا وهڪرا اوچتو سمنڊ جي گهري تري سان ٽڪرائيندي هڪ ٻئي جي وچن پيا. ۽ هر قسم جون مڇيون هتي هلي اچن پيون. هتي گانگن (مڇي، جوقسرا) ۽ ننڍي مڇي. جنهن کي اورگاهه طور استعمال ڪيو ويندو آهي جا جٿا هئا. ڪيترائي ڀيرا ڇاڪڙن جا ٽولا اتي ۾ جمع ٿي وڃن پيا رات جي وقت اهي مٿاڇري جي آڏو اچن پيون ۽ سمونڊون پٽڪيل مڇيون انهن کي خوراڪ بڻائن پيون.

اونداهي ۽ پوڙهي صبح جي اڀرڻ وقت محسوس ڪيو ۽ بتييلي لڏڻ سان هن اڏرندڙ مڇين جو ڪنٺندڙ آواز ٻڌو جيڪو پاڻي کي ڇڏيندي سڀا ٿيندو آهي.

هو انهن اڏرندڙ مڇين جو ڏاڍو شوقين هو چو ته سمنڊ ۾ اهي ئي هن جون

خاص دوست هيون

هن کي پکين تي به ڏاڍو رحم ايندو هو خاص طور تي ننڍي نازڪ
سياه سفيد پائيارن پکين تي جهجهو ايندو هو جيڪي هميشه اڏرندي نڌسي م
رهندا هئا ۽ شايد ڪڏهن اهي حاصل ڪجن هن سوچيو

پکين جي زندگي ته اسان کان به تمام گهڻي ڏکي ٿيندي آهي. سواءِ حور
پکين جي. جڏهن سمند گهڻو ظالم ٿي ويندو آهي جو پکين کي سامونڊي اباڻيل
جهڙو نازڪ ۽ آزاد ڪونه بڻائيندو آهي اهي ته تمام گهڻا رحمدل ۽ خوبصورت
هوندا آهن. پر اهي تمام گهڻا ظالم به ٿي سگهن ٿا ۽ ائين اوچتو ٿيندو آهي ۽ هي
پکي جيڪو مڌر ۽ نغمي آواز ڪين پيا اهي غوطا هڻن ٿا ۽ پن شڪار
ڪندي ٿين ٿا اهي سڀئي سمونڊ جي مقابلي ۾ تمام گهڻا نازڪ بڻايا ويا آهن

هو هميشه "لامارا" (هساوي بولي) ۽ سمند کي چيو ويندو آهي) بابت
سوچيندو هو جيڪو ماڻهو ڪنهن سان محبت ڪندو آهي انهيءَ جي باري ۾
بري ڳالهه به ڪري ڇڏيندو آهي جن ته اهو ڪاڻي عورت هجي. ڪجهه نوجوان
مهائيا جيڪي پنهنجي چار کي وڃائڻ جي لاءِ بوا (Buoy) سمند جي لاءِ مؤنڊ
لفظ استعمال ڪندا آهن. جن شارڪ معي ماري ڪاڻي بنا ڳڏ ڪيا آهن ۽
موٽر بوٽ خريد ڪيا اٿانور اهي انهيءَ کي "ال مار" (Elmar) اهي هسپانوي
بوليءَ جو لفظ آهي. جنهن جي معنيٰ خالي ٿار آهي. جيڪو پاڻيءَ تي ترندو
رهندو آهي) به چوندا آهن اهي هن جي باري ۾ اهڙي گمگم ڪر ٿا جهڙوڪ اهو
ان جو حريف هجي

هو بتيلو مسلسل هلائيندو رهيو ۽ انهيءَ ۾ هن کي وڌيڪ محنت ڪو
نه ڪرڻي پئي. چو ته هن رفتار پنهنجي حد ۾ رکي هئي ۽ ڪڏهن ڪڏهن بيڊا
ٿيڻ وارن سامونڊي وهڪرن جي سطح بلڪل هڪ ڪري هئي اهو ڪم آڌر
وهڪرن کي ئي ڪرڻ جي لاءِ ڏئي رهيو هو ۽ جڏهن روشني پکڙجي وئي ته هن
ڏٺو ته ان وقت تائين جيستائين پهچڻ جي اميد ڪري رهيو هو ان کان اڳ ۾ ئي
نڪري آيو آهي.

هڪ هفتي تائين ته مان سمند ۾ بغير ڪم جي ٿرندو رهيس هن
سوچيو ته اڄ مان اتي ويندس جتي يونيٽا (مڇي) جونالو) ۽ البارڪو (مڇي) جو
نالو) جام ملن ٿيون ۽ ٿي سگهي ٿو ته انهن مان ڪاڻي وڏي مڇي ملي وڃي
روشني ٿيڻ کان پهرين انهن پنهنجي ڪنڊي ٻاهر ڪڍي هو
وهڪري مان گڏوگڏ هلي رهيو هو هڪ ڪنڊي چاليهه فوٽ هيٺ هئي. جڏهن

تہ 76 فوٽ ٻئين ۽ حوش ڪنڊي نيري ماڻي، 26 فوٽ ٻئي ۽ ٻئي ڪنڊي ان ۾ هيٺ هئي جو انهيءَ ۾ سرس اُوڳاھ وڌل هو

نينگر هن کي ٻه تازيون ننڍيون ٽونا ۽ البارڪو اهڪ ڪنڊي مڇي دنائين جيڪي ٻئي چار ٻه ٽائين ٽڪري هيون هيون وري ٻئي چار ٻه ٽائين ٽڪري نيري مڇي ٽائين رکي هئي جنهن کي نيري ٽائين ته استعمال ڪيو ويو هو ۽ ٻه اچار ٽائين جيڪي حالت ۾ هئي انهيءَ سان گڏ ساردين مڇي به مٺ هئي جيڪا انهن کي سمي خوشبو ۽ ٺهيا ڪري رهي هئي جنهن پنهنجو ڌيان هڪڙي چڪڙي ڇڏيو هو هر دور گولائيءَ ۾ وڏي پينل جيتري ٿلهي هئي، جنهن سان هڪ هڪ لام ٻڌل هئي ته جيئن مڇي ڪنڊيءَ کي چڪڙي ته لام لڏي هر دور سان چاليهه فوٽ ڏور جو چڱو هو جيڪو ضرورت پسان ڏين ڏورن سان گڏ سڌي سگهجي پيو اهڙي طرح جيڪڏهن ضرورت پوي ته هڪ مڇي ۾ سو فوٽ ڪل وڌيڪ ڏور کڻي سگهي.

هاڻي بوڙهو بٽيلي جي ماسي ۾ ٻه ڪائين جي دٻاءُ کي غور سان ڏسي رهيو هو ۽ آهستي آهستي بٽيلين لائي رهيو هو ته جيئن ڏورن هيٺ ۽ سڄي بلڪل سڌي ۽ مناسب گهرائيءَ ۾ هن هتي گهڻي روسني ٿي چڪي هئي ۽ ڪنهن به لمحي سڄ نڪري پئي سگهي.

سڄ آهستي آهستي سمنڊ کان نڪري آيو هاڻي بوڙهو پڻ بٽيل کي ڏسي پئي سگهيو جيڪي ماڻيءَ کان پري هيٺ طرف ڪناري جي آڏو وڪڙ ۾ هيون، تنهن کان پوءِ سڄ وڌيڪ روشن ٿي ويو ۽ تيزيءَ سان چمڪڻ لڳو ۽ حشر جيئن سڄ مٿي چڙهندو ويو تيئن تبش سامونڊي اونڌاهي سندس اکين تي سڙ لڳي، هو بجاءِ اوڏانهن ڏسن جي بٽيلو هلائڻ لڳو هن نورڙي ماڻيءَ ڏانهن ڏو جنهي ڏورن سڌيون رکيون هئائين، اتي اچڻ وارين مڇين جو انتظار ڪري رهيو هو جتي هو ڏور اچيندو هو پيا ماڻهو کيس انهيءَ جڳهه تي ويهن ڏيندا هئس حشر مڇيون بيٽمار اينديون هيون، هو سٺ فشن جي گهرائيءَ ۾ ڏور اچيندو هو

پر هن جي قسمت اچار ٽائين ڪو نه ڪلي هئي يعني اچار ماڻي سڄي ڪو نه لڳي هئس پر ڪير چاڻي؟ اهو ممڪن آهي ته اڄ قسمت جي ڏور منهنجي سان مهربان ٿي وڃي حقيقت ۾ هر ڏينهن هڪ ننڍو ڏينهن هوندو آهي جنهن لاءِ اسان تيار هوندا آهيون

سڄ نڪرندي به ڪلاڪ گذري چڪا هئا، ۽ اوڀر ڏانهن ڏسڻي سندس اکيون وڌيڪ انڌيون ڪو نه پئي ٿيون هاڻي صرف ٽي بٽيلا نظر اچي

رھيا هئا ۽ اھي بہ تمام گھڻو ھيٺ ڪناري جي آڏو دسج ۽ اھي رھيا هئا
 سموري ڄمار اڀرندڙ صبح پنهنجي اکين کي ڏکاريو ھي هن سوچيو بہ
 پوءِ بہ جنگيون آھن مار مار جو سڌو ان ڏانھن دسي سگھيان ٿو پوءِ بہ مسيحي
 اکين اڳيان اوندھ بہ ٿي اھي بہ صبح بہ تہ ڏاڍي تڪليف ٿيندي آھي
 جيڪا ان وقت هن هڪ ڇڪڻي لکي دٿو جيڪو پنھنجي ڪاريون
 ڊگھيون ڪنڀڙا ٻيون ٻھلائيندي اڳتي آسمان بہ ھڪ ڪاٺي رھيو هو اوحتو هن
 غوطو لڳايو هن جون ڪنڀڙا ٽيون پوئتي مڙيل ھيون وري هن ھڪ لڳايو
 ”ان کي ضرور ڪجهہ ڏسج بہ اچي ٿو.“ پوڙهي وڌي آواز بہ چيو ”اھو
 صرف ڳولا ٿي ڪونہ ڪري رھيو آھي.“

هو آھستي آھستي انھي، سمي بتيلىءَ کي رھيو هو جتي لکي ھڪ
 ڪاٺي رھيا هئا هن ڪا بہ ٽڪر ڪونہ ڪئي ۽ پنھنجي ڏورس کي مٿي ڪر
 ھيٺ تائين سڌو ھلايو ان ڪار سونہ ھو ھڪري بہ ڪجهہ وڌيڪ داخل ٿي ويو
 اھڙي طرح ھو لکين کي دسي ڪجهہ نيز رفتاري سان وڃي رھيو هو بہ ان جي
 باوجود ھو بلڪل صحيح طريقي سان محسوس ماري رھيو هو
 لکي ھو بہ ٿورو اڃار وڌيڪ سمي حرعيو ۽ ڊگھو ھڪ ڪاٺي ڪاٺي
 جون ڪنڀڙا ٽيون بلڪل ٽڪجي ھڪٻي ھيٺ پوءِ ان اوحتو غوطو لڳايو ۽
 پوڙهي ڏٺو تہ اڏرندڙ مڇيون پاڻي، ڪار اچن ڪاٺي ٽوٽي، ٻر ڪپ تي تري رھيون
 ھيون

”ڊولفس“ پوڙهي وڌي گر جندڙ آواز سان چيو ”وڏي ڊولفس“ هن ڳن ڪنيا
 ۽ ڪمان جي ھيان هڪ ننڍي دور ڪڍيائين انھي، ٻر مار ڪاليدڙ ڪندي ۽
 دور جي وح بہ تعلق جيڪو ڪنديءَ کي دور سان ملائي ٿو ۽ ڊگھو ڪوڪو لڳس
 هو هن انھي، ٻر هڪ سارڊين جو اوڳاھ وڌو پوءِ هن ڏور پاڻي، ٻر چڏي دسي ۽ ان
 کي بتيلى جي ڪنھن ڪنڊ سان ٻڌي ڇڏيائين. وري هن هڪ پٿي ڪنديءَ بہ
 اوڳاھ وڌو ۽ ان کي ڪمان جي پاسي ٻر تي وڌل ڇڏي ڏنائين ان ڪار پوءِ هو وري
 بتيلى کي چڪو لڳو ۽ ڊگھين ڪنڀڙا ٽيون واري ڪناري پڪي، کي دسي لڳو
 جيڪو ھاڻي پاڻي، جي ڪناري تي پنھنجي ڪم بہ پنھنجي ويو هو

هن لکي، کي پنھنجيون ڪنڀڙا ٽيون کوليندي غوطو ھڻندي ۽ وري بہ
 پڪي ٿيندي اڏرندڙ مڇين جو بيچو ڪندي ڏٿو ھاڻي پوڙهي پاڻي، جي انھي، گھيٺ
 رفتار واري اڀار کي چڱي ٻر ڏسي مٿي سگھيو ننڍين مڇين جي پيٽ بہ ڊولفس
 پاڻي، کي تيزي، سان ھيريندي اڳتي وڌي رھي ھئي جڏھن مڇيون پاڻي، م وڃي

رهيون ته اها اتي ٿي موجود هئي. اها ته ڊولفن جي وڏي دهلي هئي. ۱۰۰۰ سال اڳ
ڪافي پکڙيل آهي ۽ اڏرندڙ مڇين جي ٻچن جو اڻايسو ڪهڙو آهي. ۱۰۰۰ سال جي
ٻه ڪوئي موهو ماڻهي اڏرندڙ مڇيون هن جي لاءِ وڌيڪ وڌيون آهن. اهي وڌيڪ
تيز آهن.

هو اڏرندڙ مڇين جو هر هر پاڻي، سان ڪڍڻ ۽ سڪس جي نڪتو
ڪوسس ڏسندو رهيو. اها ٽولي هاڻي مون کان ڏور هلي وئي آهي هن سوچيو ته
وڏي تيزي سان پري وڃي رهي هئي. پر شايد مان هڪ اڌ ٽريل سڪس محلي
سڪڙي سگهان ۽ ممڪن آهي ته منهنجي وڏي (مڇي) ان جي آڏو ٿي هجي
منهنجي وڏي مڇي ڪٿي نه ڪٿي ضرور هوندي.

هاڻي خشڪي، تان ڪڪر جبلن جي شان مٿي ٿي رهيا هئا ۽ ڪڪر
سر سبز هئا جو ڏيک ڏئي رهيو هو پوريون ۽ نيريون بهاريون هن جي بويان هيٺ
هاڻي پاڻي گهرو نيو ٿي رهيو هو. ايترو گهرو جو اهو تقريبن واڳڻائي ڏسڻ ۾ نٿي
آيو هن جهڪي پاڻي، جو جائزو ورتو ته گهري پاڻي، پر هن اها انوکي روشني ڏسي
جيڪا سج مان پيدا ٿي رهي هئي. هن پنهنجي ڏور جو ڌيان سان جائزو ورتو
جيڪا پاڻي، پر هيٺ وڃي نظرن کان غائب ٿي وئي هئي ۽ ايڏو سينور ڏسي هو
ڏاڍو سرهو ٿيو. چو ته ان جو مطلب اهو هو ته مڇي موجود آهي. سج جيڪو پاڻي،
پر عجيب قسم جي روشني پکيڙي رهيو هو ان جو مطلب هو ته موسم چڱي ٿيڻي
۽ خشڪي، تي بادلن جي شڪل جو به اهو ئي مطلب هو پر ڪي اکين کان هٽي
اوجھل ٿي چڪا هئا. پاڻي، جي مٿاڇري تي سواءِ اس جي روشني ٿي ۽ زرد جوهر
سرگاسو (هڪ آبي نباتات) ۽ پرتگالي جنگي (Portuguese man of war)
هڪ قسم جو سامونڊي جانور) کان سواءِ جيڪو بتييلي جي ماسي ۾ تري رهيو
هو هن کي ڪجهه به ڏسڻ ۾ ڪونه اچي رهيو هو هن هڪ آرساني پگي سڙ
ٿي ويو ۽ بلبل جيان خوشيءَ منجهان تري رهيو هو ۽ هن جي واڳڻائي رنگ جي
قاتل ريشمي ڦٽڻ هڪ ڦٽ پوئتي پاڻي، پر وهندا رهيا.

هن پنهنجي بتييلي جي ڳن کان ٻري پاڻي، ڏانهن ڏٺو ته سندس محسوس
ڏسڻ ۾ پئي آيون جڏهن پوڙهو ڪنهن وڏي مڇي، کي پڪڙندو هوندو سندس
ڪڙڙيون هن جي ڏور ۾ چنبڙي پونديون هيون. سندس هٿ ۽ ٻاهر ۾ رهندڙ
پوندا هئا بلڪل ائين جيتوڻيڪ بلبل (وڻ حوالو ڏيهر کي ساهه ڏيو
چوندا آهن) کي ٿيندا آهن.

ست رنگو بلبل ڏاڍو خوبصورت آهي پر هي سموند جي صيپ کان

وڌيڪ ننڍي شيء آهي. جڏهن ان کي پوڙهو ڏسندو هو ته وڏا سامونڊي ڪڇيون هن کي کائي رهيا آهن ته کيس وڏي خوشي ٿيندي هئي ڪڇين ان کي ڏسو ته سامهون ڏانهن وڌيا ۽ ان طرح اکيون بند ڪيون. پوءِ ان جي مڪمل سخت ڪرڻ جڙهي وئي. پوءِ انهن کي مڪمل طرح سان کائي ويو.

ڪڇيون جڏهن ڪُڙيون کائيندا هئا ته پوڙهي کي تمام گهڻي خوشي ٿيندي هئي. طوفان کان پوءِ جڏهن اهي ڪناري تي هوندا هئا ته پوڙهي کي انهن کي ايڏائيندي ڏاڍو مزو ايندو هو ان وقت هوانجني ڪنڊي ڌار پيرن هيٺان چپيائجي ويندو هو.

هن کي صحتمند ڪڇن ۽ باز جي جهنب ڏاڍي وڻندي هئي. ڪڇن جي باري ۾ هن جا خيال ڪي گهڻا پراسرار نه هئا تنهن هوندي به هو ڪيترائي سال ڪڇيون پڪڙڻ وارين بتييلن ۾ رهيو هو هن جي دل ۾ انهن سڀني جي لاءِ همدردي هئي انهن جهاز جهڙن ڪڇن جي لاءِ جيڪي بتييل جهاز ڊگهيا هوندا آهن. جنهن جو وزن هڪ ٽن هوندو آهي. ڪڇن جي باري ۾ اڪثر ماڻهو نهايت ئي سخت دل هوندا آهن ڇو ته ڪڇن جي دل چيرجي ويڃڻ کان پوءِ به ڪيترن ئي ڪلاڪن تائين ڌڙڪندي رهندي آهي. پوڙهي سوچ ڪئي ته منهنجي دل به ته اهڙي ئي آهي ۽ منهنجا هٿ ۽ پير به ان وانگر آهن.

هن طاقت وڌائڻ جي لاءِ اڃا آنا کاڌا ۽ هُو پورو مٺي مهينو انهن کي کائيندو رهيو ته جيئن سيپٽمبر ۽ آڪٽوبر ۾ وڏيون مڇيون پڪڙي وڏو طاقتور بڻجي.

جنهن جهوپڙيءَ ۾ مهاڻا پنهنجو سامان سڙور ڪندا هئا اتي رکيل گول لوهي ڊهي ۾ هُو روز هڪ پيالو شارڪ جي جگر جو تيل پيئندو هو اهو تيل اتي هُو هر مهاڻي جي لاءِ رکندو هو جيڪي ان کي پيئڻ چاهيندا هئا. انهن مار ڪيترائي مهاڻا ان ڌاڻي کي پسند ڪونه ڪندا هئا. پر اهڙو خراب ته ڪونه هو تڙڪو ٿيڻ کان پهريائين هر ڪوان کي جگر تي مڪي ڇڏيندو هو ائين هر هڪ ڏاڪڻيءَ کان محفوظ ٿي ويندو هو اهو تيل اکين جي لاءِ به ڪارگر هو پوڙهي نظر ڪشي ته وري ڏٺائين ته پکي ڇڪر ڪائي رهيو هو.

”هن کي مڇي ملي وئي“ هن وڏي بلند آواز سان چيو هاڻي ڪي به اڏرندڙ مڇيون پاڻي جي مٿاڇري تي ڪونه ڪڍي رهيون هيون ۽ ننڍي اوڳاهه واريون مڇيون به پريشان ڪونه ٿي رهيون هيون. پوڙهو غور سان ڏسي رهيو هو اوچتو هڪ ننڍي مڇي پاڻيءَ مان ٻاهر ٿپو کاڌو ۽ فري گهري پاڻيءَ ۾ منهن

ڪيائين جو جادو، پر چاندي، وانگر چمڪي رهي هئي. ڇوڪرو اهو ڏسي
 ڪري ته هڪ کان پوءِ ڪيتريون ئي مڇيون اُڀريون ۽ مختلف رنگن جا
 ڳڻيون جوڙا هي مائي، کي تارو ڪري رهيو هو. اوڳاهه وٺڻ محسوس ٿي.
 پر ڳڻا ڳڻا ساڻي رهيو هو. هي هن جي اڳيان ويٺا حضرت جاسي هئي.
 هيون ۽ سندن پٺيان اچي رهيون هيون.

جيڪڏهن هي تيري، سان اڳتي ڪو به وقت ته مان انهن تڏي بيخي
 ويندس پوڙهي سوڃيو هن ڏٺو ته جمڪدار مڇين جي ٽولين جي ڪٽر سان
 پاڻي سفيد سم جهڙو ٿي ويو ۽ مڪي هر هر اوڳاهه وارين ننڍين مڇين جي لاءِ
 عوطا هڻي رهيا هئا. جيڪي توائي، واري صورت حال پر پاڻي جي ساحري تي جي
 ويون.

"مڪي به هڻو مڪي هي" پوڙهي ڇو ان وقت اوحتو ٻنهي ٻنهي حصي
 واري ڏور سندس پير هيٺان گهلي جتي هن دوريءَ جي منڍ پر ڦٽو ويٺو هو هن
 بتيلى جا ڳڻ وڌا ۽ دوريءَ کي مضبوطي، سان مڪري ڪٽڻ لڳو هن جادوئي
 ڊڪڻي، جو ڇڪڻ محسوس ڪيو. هيٺ هيٺ هو ان کي ڇڪيندو رهي ويو.
 تڏهن تڏهن اها ڊڪڻي وڌندي رهي وڌندي رهي، پر مڇي، جي نيري سي ۽
 سونهري پانهن کي بحوري ڏسي رهي هئي. هن جهڪي سان پيڙي پر هٿ وڌو.
 مڇي بتيلى جي پوئين حصي پر پئي هئي. اها نهايت ئي ٿرڪرتوس جي سڪر
 پر ڏسڻ پر اچي رهي هئي. پنهنجي صاف ۽ متحرڪ منهن پٺواريءَ سان گه
 بتيلى جي تختن پر ترسي ان پنهنجي زندگي، جوانت آڻي ڇڏيو هو هن حيرت
 عمل اڪيون اکيون ڪري رهيون هيون پوڙهي رحم وڃا سندس مٿي تي ڪو
 هنيو پوءِ لت وهائي ڪڍيائينس. ان جو جسم تبيلي جي پوئين حصي پر ترسي
 رهيو هو.

"البارڪو" هن وڏي بلند آواز پر حور. "هن جو ڳڻو وڳو ڳڻو ڳڻو
 ده نئون ڳڻ ٿيندو"

ڪيس خبر نه هئي ته اڪيلائي، پر وڏي آواز سان ڳالهائڻ جي عادت
 ڪيس ڪڏهن رهي هئي. "بالڪڻي پر جڏهن هو اڪيلو هوندو هو ته گهڻو هو
 جهاز پر رات جو اڪيلو پنهنجي ڏيوي ڏيندي ۽ ڪجور ڪرسي تي بيٺي پر
 ڳڻيندو وڌندو حقيقت پر نينگر جي وچوري کان سو، اڪيلائي هن وڏي روز مر
 ڳالهائڻ شروع ڪيو هو پر ان کي اهو ليجهه سا حڪم نه ڄاڻندو هو جڏهن هو ۽
 نينگر گدحي ملي مڇيون مڪڙيندا هئا ته عام صورتي ان وقت ڳالهائيندو هو.

جڏهن کيس ان جي ضرورت نوندي هيس هو ڳالهيو ته اڪثر رات جو ڪندو هو يا ان وقت جڏهن خراب موسم يا طوفان جي ڪري ٻاهر نڪرڻ جو موقعو نه هجي اصل ۾ سمنڊ ۾ غير ضروري ڳالهيون نه ڪرڻ هڪ اخلاقي خوبي تصور ڪئي ويندي آهي ۽ پوڙهي ان کي هميشه جي لاءِ ائين ئي سمجهيو ۽ سڀي جي عزت ڪندو رهيو. پر هاڻي ته هر ڪيتراڻي پيرا پنهنجي خيالن جي آثار تي چڻي ڏيندو هو ڇو ته ڪوئي بيون هوندو هو جيڪو ان کي خراب لڳي

”جيڪڏهن ڪوئي مور کي وڏي آواز ۾ ٻڌي ته سمجهندو آ، ته حريو آهيان“ هن بلند آواز ۾ چيو ”پر ڇاڪاڻ ته مان پاڳل ناهيان، ان لاءِ مون کي پرواهه ناهي ۽ اميرن جي بتيلي ۾ ته ريڊيو لڳل هوندو آهي جو ان سان ڳالهيو ڪندا رهندا آهن ۽ انهن کي ٻي سال جي خبر ٻڌائيندا رهندا آهن“

”اهو ڪوئي ٻي سال جي باري ۾ سوچڻ جو وقت نٿو رهي آهي.“ هن سوچيو ”هاڻي هڪ ئي شيءِ جي باري ۾ سوچڻ جو وقت آهي جنهن جي لاءِ مان پيدا ٿيو هوس ان جڳهه جي آڏوئي سگهي ته ته وڏي مڇي هجي“ هن سوچيو مان انهن شڪار ڪرڻ واري البارڪو مڇين مان هڪ پتڪيل مڇي پڪڙي ڀري آهي ته وڏي تيزيءَ سان مري مري وڃي رهيو هون اڄ مٿاڇري تي جيڪا به شيءِ آهي اها وڏي تيزيءَ سان وڃي رهي آهي ۽ ان اوڀر طرف رخ ڪيو آهي ڇا اهو وقت جي ڪري آهي؟ يا ڪنهن موسم جي نشاني آهي، جنهن کي مان نه ٿو سڃاڻان

هاڻي هن کي ڪناري تي ساوڪ به ڏسڻ ۾ ڪونه ايندي هئي، پري کان صرف نيري جبل جون چوٽيون نظر پئي آيس اهي اهڙيون مفيد ڏسڻ ۾ اينديون هيس. جهڙوڪ برف سان ڍڪيل پوش هجن ۽ بادل ان جي پويان وڌن برفاني جبلن جهڙا معلوم پيا ٿين سمنڊ تمام گهڻو اونڌا هو هو ۽ روشنيءَ پاڻيءَ ۾ ڄمڪندڙ ٽڪرين جيان ڏسڻ ۾ اچي پئي ان کان سواءِ سامونڊي سينور جا ان ڳڻيل داغ هاڻي اوچي آفتاب جي تيزاس ۾ غائب ٿي ويا هئا نيري پاڻيءَ ۾ پوڙهو صرف ڄمڪندڙ ٽڪنڊو ڏسي رهيو هو جنهن مان گڏ ان جون دوريون هڪ ميل پري هليون ويون هيون.

هاڻي جادوئي ٿوڻو وري هيٺ هلي وئي هئي مهاڻا ان سحر جي سمورين مڇين کي جادوئي ٿوڻو چوندا آهن انهن خاص نالن جي ضرورت هئڻ کي وڪڻڻ وقت ئي نوندي آهي سج ڏاڍو گرم ٿي ويو هو ۽ پوڙهو ان جي تپش کي پنهنجي سڀيءَ تي محسوس ڪرڻ لڳو هو ۽ بتيلي چڪندي هن محسوس ڪيو

تہ پگھر جو دریا، بدن مان اٿلي پيو آهي

هاڻي ته بتيلي کي ائين ئي ڇڏي سگهجي ٿو هن سوچيو هاڻي ممڻي به
سگهجي ٿو ان طرح ڏوري، جو بنڊل پنهنجي پير سان ڦاسائي ڇڏي ان ته چڻس
وقت تي هوشيار رهي سگهان، پراج 85 هون ڏينهن آهي ۽ اڄ مون کي هڪ س
مڇي پڪڙڻ گهرجي.

ٺيڪ ان وقت جڏهن هو پنهنجي ڏورين کي ڏسي رهيو هو ته هڪ
ڏوريءَ پر لڳل سائي ڪاٺي تيزيءَ سان ٽپي هئي.

”ها“ هن چيو پوءِ آهستي آرام سان ڳن بتيلي سان لڳايائين هن ڏوري
ڏانهن هٿ وڌايا ۽ ان کي پنهنجي ساڄي هٿ جي آڱوٺي ۽ شهادت واري آڱر سان
آهستي پڪڙيو. هن نه ته چڪڻ محسوس ڪيو ۽ نه ئي ڪا تڪليف پائينائين ۽
وري هڪ ٻي چرپر ٿي هن پيري واري چڪ هڪڪي هئي آزمائش ايڏي به سخت
نه هئي ۽ نه ئي ڳوڙهي هئي هن کي چڱي طرح سڌ هئي ته ان جو مطلب ڇا آهي
تقريبن هڪ سئو فوٽ هيٺ هڪ مارلن جيڪا ساردين کائي رهي هئي، جيڪا
ڪنڊيءَ جي نوڪ ۽ ڏنڊي پر لڳل هئي ڪنڊيءَ جي نوڪ پر هڪ ننڍو جادو ٿيو
هو

پوڙهو نهايت ئي خبرداريءَ سان ڏوري پڪڙي رهيو هو ۽ ڪا به هٿ سان
آهستي ڪاٺي کولي هاڻي ڏوري هن جي آڱرين پر سولائيءَ سان گذري سگهي
پئي، ان لاءِ ته جيئن مڇيءَ کي ٿوري به چڪ محسوس نه ٿئي.

ان موسم پر ايترو هيٺ، مڇي يقينن تمام گهڻي وڏي آهي. هن سوچيو
انهيءَ کي ڪاٺي ڇڏجي، اهي ڪيتريون تازيون آهن ۽ تون اتي ڇهه سئو فوٽ جي
گهرائيءَ ۾ ٿڌي ۽ پاڻيءَ ۾ آهن تون اوندهه پر هڪ پيرو پيهر ڪاهي پڻ.

هن هڪڪي چرپر محسوس ڪئي ۽ پوءِ گهڻي چڪ آئي اهو مڪر
آهي ته ساردين ڦاٽي هجي ان کان پوءِ مائار چائنڊجي وئي.

”اڄ“ پوڙهي وڏي آواز ۾ چيو ”هڪ دفعو پيهر واپس اڄ، ٿورو انهيءَ کي
سنگهه ته سهي، ڇا هُو نازڪ آهي؟ انهيءَ کي چڱي پر ڪاٺي ڇڏ ۽ اتي جادو به
آهي سخت ۽ نازڪ شرماء نه بلڪه مڇي ڪاٺي ڇڏ.“

هو انتظار ڪندو رهيو ڏوري سندس آڱوٺي ۽ آڱر جي وچ ۾ هئي انهن
ٻين ڏورين کي هڪ ئي وقت ڏسي رهيو هو اهو ممڪن آهي ته مڇي ڪجهه

اڳتي يا پوئتي هلي وئي هجي هڪ پيرو پيهر اها ئي چرپر ٿي

”مان ان کي ڳڙ ڪاٺي ڇڏيندس“ پوڙهي وڏي آواز ۾ چيو

اي پالڻهارا! هن کي ڳڙڪائڻ ۾ پنهنجي مدد ڪر پر ان هن کي ڪو نه ڳڙڪايو اها هلي وئي ۽ پوڙهو ڪجهه به محسوس نه ڪري رهيو هو.

"اها نه ٿي وڃي سگهي" هن ڳالهائيو "يسوع مسيح" چئي ٿو ته اها نه ٿي وڃي سگهي، اها گهمي رهي آهي يا ٿي سگهي ٿو ته اها پهريائين کان ئي قاسي چڪي هجي ۽ هن کي پنهنجي گذريل تجربن مان ياد هجي.

پوءِ هن ڏوريءَ ۾ هلڪي چرپر ڏني ۽ سر هڻي ويو "اها صرف لڏي رهي هئي" هن چيو "اها هن کي ڳڙڪائي ڇڏيندي".

پوڙهو هلڪڙي حرڪت تي ئي خوش هو تنهن کان پوءِ هن هڪ جهٽڪو محسوس ڪيو ۽ ڪوئي ان يقين جو ڳوڙو وزن محسوس ڪيائين اصل ۾ اهو مڇيءَ جو وزن هو هن ٻن محفوظ بندلن مان هڪ مڪمل کولي ڇڏيو ڏور هيٺ وڃي رهي هئي اها پوڙهي جي آڱرين منجهان ترڪي رهي هئي، جڏهن ته هن جي آڱوڻي ۽ آڱر جو دٻاءُ تمام گهڻو هلڪو هو پوڙهو مڇيءَ جي ڳري وزن کي محسوس پئي ڪري سگهيو.

"ڇا مڇي آهي" هن چيو "هن هاڻي انهيءَ جي منهن ۾ ريشمي ڪپڙو وجهي ڇڏيو ۽ کڻي وڃي رهيو هو".

"تنهن کان پوءِ اها گهمندي هن کي ڳڙڪائي ڇڏيندي هن سوچيو"

پر انهيءَ اهو ڪونه چيو جيئن اها پنهنجي منهن ۾ جادوئي ڪپڙو اوڍي اونڌا هئي ۽ پر وڃي رهي هجي ان ساعت هن محسوس ڪيو ته انهيءَ چرپر روڪي ڇڏي آهي. پر وزن اڃان به ساڳيو ئي هوس ۽ هن وڌيڪ ڏوري ڇڏي هڪ لمحني جي لاءِ هن آڱوڻي ۽ آڱر جو دٻاءُ سخت ڪيو وزن وڌي ويس. ائين معلوم پئي ٿيو جڏهن وزن هيٺ وڃي رهيو هجي.

"ان کيس ڳڙڪائي ڇڏيو آهي، هن چيو هاڻي مان ان کي چڱي ڀر ڪاٽيندس".

هن ڏور کي پنهنجي آڱرين منجهان گذرڻ ڏنو ۽ انهيءَ دوران مون ڪا به هٿ سان محفوظ بندلن کي زور سان ٻڌي ڇڏيو. هاڻ هٿيار هو هاڻي هن وٽ چاليهه فوٽن جا ٽي بندل محفوظ هئا. گڏوگڏ اهي بندل به جنهن کي هو هاڻي استعمال ڪري رهيو هو.

"هن کي اڃان ٿورو ڪاءُ" هن ڳالهائيو "ان کي چڱي ڀر ڪاءُ ته جيئن ڪنڊيءَ جو چيٽو تنهنجي اندر هليو وڃي ۽ توکي ماري ڇڏي" هن سوچيو آهستي مٿي هليو اڃ ۽ مون کي هاريون پنهنجي اندر وجهڻ ڏي ٺيڪ آ، ڇا تون

سڌر هئڻ، ڇا تون دٻر تائين کڻائيندو رهيو آهين؟

”ها“ هن وڏي آواز ۾ چيو ۽ پنهنجي هٿن سان دور محلي هڪ نمونو

سڌر اچي وئي. پوءِ هن هر هر دور چڪي، ساڄي ۽ کاٻي هٿن جي ڌوڻ ڪئي.

پنهنجي پانهن جي ٻل سان دور چڪڻ لڳو.

پر ڪجهه به نه ٿيو. مڃي آهستي آهستي اڳتي چرپر ڪندي هئي.

پوڙهي هن کي هڪ انچ به نه مٿي کڻي سگهيو هن جي دور تمام گهڻو مضبوط

هئي ۽ اها دور خاص طور تي گهڻين مڃين جي لاءِ بڻائي وئي هئي هو دور هن

پنهنجي پيٽ سان ٻڏي زور لڳائيندو رهيو. پوءِ اها پاڻيءَ ۾ هلڪي جرير ڪرڻ

لڳي پر هوان کي ان طرح سان روڪيندو رهيو جو مخالف زور لڳائيندي پئي

طرف جهڪي ويو.

بتيلو آهستي آهستي اتر ۽ اولهه طرف چرپر ڪرڻ لڳو مڃي هر

هلندي هلي ۽ هو پرسڪون پاڻيءَ تي آهستي آهستي گذرڻ لڳو.

”ڪاش نينگر مون وٽ هجي ها“ پوڙهي وڏي آواز ۾ چيو ”مان محلي

چڪڻ وارو ۽ مڃي مون کي چڪي وڃي رهي آهي هاڻي مان دور کي سخت

ڪندس.“

پر انهيءَ سان اها هن کي توڙي ڇڏيندي مون کي انهيءَ کي جهنڊ

گهرجي جيترو به ٿي سگهي ۽ جڏهن ان کي وڌيڪ دور جي ضرورت هجي ته هن

ڏيڻ گهرجي. پالڻهار جو شڪر آهي ته اها تري رهي آهي، هيٺ ڪونه وڃي رهي

آهي.“

جيڪڏهن اها هيٺ وڃڻ جو فيصلو ڪري ته مان ڇا ڪندس؟ مون

کي ڪاٺي ڪٽڻ ناهي، جيڪڏهن اها تري ۾ ڪري مري ته مان ڇا ڪندس؟ مون

کي سڌ ناهي، پر مان ڪجهه نه ڪجهه ضرور ڪندس. تمام گهڻيون سيور آهن

جيڪي مان ڪري سگهان ٿو.

هن دور کي پنهنجي پيٽ سان جهلي رکيو ۽ پاڻيءَ ۾ ان جي جهنڊ

ڏانهن ڏسڻ لڳو بتيلي اتر ۽ اولهه طرف وڌي رهيو هو.

مون کي چڪڻ جي تعڪليف ماري ڇڏيندي پوڙهي مون چيو ها ”مرڻ

دٻر تائين تائين ته ائين ڪونه ڪري سگهي ٿي ان جي هنڌ ۾“ (ڏسڻ بعد نه

مڃي ان طرح بتيلي کي چڪيندي سمنڊ طرف وڌي رهي هئي ۽ پوڙهي سڄي

طرح ثابت قدميءَ سان دور کي پنهنجي پيٽ سان ٻڏي زور لڳائيندو رهيو.

”جڏهن مون هن کي ڦاسايو ته سڀيري جو وقت هو“ هن چيو ”اڄ تائين

مون هن کي دنوبه ڪوبه آهي ” هن کي تمام گهڻي اڃ لڳي هئي هو محودن پر جهڪو ته متان دور کي جهنگو لڳي. هو جيترو پري وڃي پئي سگهي صدمان مريو ۽ تورو پاڻي پيئائين. پوءِ هو ڪمان جي سهاري ويهي رهيو ۽ آرام ڪرڻ لڳو هو ڪوشش ڪري رهيو هو ته هو سوچڻ ڇڏي ڏي بس جيڪو احي اهو برداشت ڪرڻو آهي

تنهن کان پوءِ هن پوئتي مڙي ڪري ڏنو ته ڪا به خشڪي کيس ڏسڻ ۾ ڪونه آئي ان سان ڪوبه فرق نه ٿو پوي هن چيو ته مان هوانا جي روشنيءَ کان ڪنهن به وقت واپس پهچي سگهان ٿو سج لهڻ پر باقي پورا به ڪلاڪ آهن ۽ اهو به ٿي سگهي ٿو ته ان کان پهريائين ئي مٿي چڙهي اچي. نه ته اهو به ٿي سگهي ٿو ته چنڊ نڪرڻ سان اهو مٿي اچي. جيڪڏهن ان وقت تائين ڪونه آئي ته ٿي سگهي ٿو ته سج نڪرڻ مهل مٿي اچي مور کي ته ڪا به پريشاني ڪونه ٿئي ٿي مان پنهنجو پاڻ کي مضبوط محسوس ڪري رهيو آهيان. ڪنڊي ته سندس وات ۾ آيس. مان دور کي وات ۾ زور سان دٻائي ڇڏيو آهي
ڪاش! مان ان کي ڏسي سگهان ها

اها خبر ته پوءِ منهنجو مقابلو ڪنهن سان آهي. جيستائين هو ستارن کي ڏسي اندازو لڳائي پئي سگهيون ان جي مطابق مڃي سڄي رات نه ته پنهنجو ڪورس تبديل ڪيو ۽ نه ئي وري رخ تبديل ڪيائين. سانجهيءَ ٺاڻي ٿڌ ٿي وئي هئي ۽ پوڙهي جو پگهر پئي. پانهن ۽ سندس جنگهن تي سيءَ جي ڪري خٽڪ ٿي ويو هو هن ڏينهن جو اوڳاھ واري پيڻيءَ تي ڍڪيل هوريءَ کي سڪائڻ جي لاءِ ان کي اس ۾ وڃائي ڇڏيو سج لهڻ کان پوءِ هن پنهنجي ڪنڌ سان ٻڏي ڇڏيو اهڙيءَ طرح اها سندس پيڻيءَ تي لڙڪي رهي هئي هن هوشياريءَ سان ان ڏوريءَ کي هيٺ لاهڻ ڏوري سندس ڪنڌ تي هئي هوري کيس گڏيءَ جو ڪم ڏئي رهي هئي هن پنهنجي جسم کي ڪمان سان ٽيڪ ڏيڻ جو رستو ڏٺو اهڙيءَ طرح سان هو تقريبن آرام ۾ هو اصل ۾ ويٺو جو اهو طريقو سهڻو جوڳو ڪونه هو پر هوانهيءَ کي لڳ ڀڳ آرام لاءِ برڪتون سمجهي رهيو هو

نه مان ان سان گڏ ڪجهه ڪري سگهان ٿو نه ئي اها مون سان گڏ ڪجهه ڪري سگهي ٿي. هن سوچيو ته گهٽ ۾ گهٽ ان وقت تائين جيستائين اها ايتري ئي گهرائيءَ ۾ آهي
هڪ دفعو هوائي بيٺو بتيالي جي ڳن جي سهاري سان پيشاب ڪيائين

اها ماڻهو جيئن چڪي رهي هئي، انهيءَ جي جنگ ۾ ڪا به گهٻراهت ۽ توائي ناهي اها خبر ناهي ته ان ڪاٺي اٽڪل سوچي آهي يا مون جيئن اها به توائي ڪندڙ آهي.

هن کي اهو وقت ياد اچي ويو جڏهن هن مارلس جي جوڙي مان هن کي ڦاسايو هو. نر مڇيءَ تازيءَ مڇيءَ کي هميشه پهريائين ڪاٺڙ ڏئي ٿي ۽ مادي ڪنڊيءَ ۾ ڦاسي پئي ته هن وڏي توائي واري ۽ مزاحمتي جدوجهد شروع ڪري ڇڏي ۽ ان سان اها جلدي ئي ٽڪجي وئي. اها ايترو ويجهو گهمي رهي هئي جو پوڙهو ڊچن لڳو ته متان ڪٿي ان جي پچ سان ڏوري نه ڪٽجي وڃي. ان جو پچ ايترو ئي تيز هو جيترو ڏاڻو هوندو آهي ۽ تقريبن ايترو ئي سندس شڪل جهڙو هوس. جڏهن پوڙهي ان کي بتيلي سان ٻڏي ڇڏيو هو ۽ ان کي وڙني ڊگهي لٽ سان ماريو هئائين اهڙيءَ طرح نوڪدار تلوار سان ڪيس ايتري ته وهائي ڪڍيائين جو ان جو رنگ بلڪل ائين ٿي ويو جيئن آئيني جي پليءَ جو هوندو آهي. تنهن کان پوءِ نينگر جي مدد سان ان کي بتيلي ۾ وجهي ڇڏيائين ۽ نر مڇي بتيلي جي آڏو هئي. جڏهن پوڙهو ڏوريون صاف ڪري رهيو هو ته مڇي بتيلي جي آڏو مٿي اچل ڏئي اهو ڏسڻ جي لاءِ ته مادو ڪٿي آهي ۽ پوءِ هيٺ گهرائي ۽ ۾ هلي وئي. ان جا هيڏا هيڏا ۾ جيڪي سندس سيني جا ۾ هئا جيڪي پوري لَهلاءَ ۾ کليل هئا ان جون هيڏيون پٽيون ڏسڻ ۾ اچي رهيون هيون. اهو نر ڏاڍو خوبصورت هو. پوڙهي ياد ڪيو ۽ هو آخر تائين بيٺو رهيو.

خون ان جا جيترا واقعا ڏٺا، هي انهن مان تمام گهڻو ڏيچاريندڙ هو. پوڙهي سوچيو نينگر به پريشان هو ۽ اسان مڇيءَ کان معافي گهري هئي ۽ پڪدم ان کي ڪٽي ڇڏيو هو.

”ڪاش! نينگر هتي موجود هجي ها“ هن وڏي آواز ۾ چيو ۽ ڪمان جي گول تختن سان ٽيڪ لڳائي ويهي رهيو.

هن ڏور جي ڏريمي جيڪا هن جي ڪلهي کان گذري رهي هئي، ان وڏي مڇيءَ جي طاقت محسوس ڪئي جيڪا الله ڄاڻي ڪنهن منزل جي پاسي وڃي رهي هئي.

هڪ دفعي منهنجي لڳي ۽ جوشڪار ٿيڻ کان پوءِ ان مڇيءَ کي هڪ ڳالهه پسند ڪرڻي هئي. پوڙهي سوچيو.

هن جي پسند اها هئي ته اونهي پاڻيءَ ۾ ترسيل رهي ۽ مڪاريءَ جي چار کان پري هجي. منهنجي پسند اها هئي ته اتي وڃي سيني انسانن کان پري

مجي تدهن اسان ملنداسون اهوئي سبب آهي جو مينهريءَ کان گد آهيون ۽
اسان مان ڪنهن کي ڪوئي هڪ مددگار ناهي

شايد امون کي مٿاڻو نه ٿيڻ گهرجي ها هن سوچيو ته اهو ئي ته ڪم
آهي. جنهن جي لاءِ مان پيدا ٿيو هوس. صبح ٿيڻ تي مون کي کاڌو ضرور پاد رکڻ
گهرجي

ڏينهن ٿيڻ کان پهريائين ڪنهن شئي ميان وارين محبتن مان ڪنهن
کي مڪڙي ورتو هن ڪاٺي، جو هڪڙو آواز ٻڌو ۽ پتيلي جي سامهون واري تختي
کان آوري گزرن لڳي. هن اونڌا هي، پر پنهنجو ڄاڻو ڪڍيو ۽ محبت جو سمورو دٻا
پنهنجي کاٻي ڪلهي تي کڻي هڻو پوئتي جيڪو ۽ سامهون واري تختي کان دور
ڪٽي ڇڏيائين تنهن کان پوءِ هن پنهنجي سڀ بيمڪل ويجهو واري دوري ڪري
ڇڏي ۽ اونڌا هي پر محفوظ بنڊلن سان ٻڌي ڇڏيائين هن هڪ هٿ سان ۽ وڏي
مهارت سان اهو ڪم سرانجام ڏنو پوءِ هن مير سان بنڊلن کي ڊهائي ڇڏيو

پنهنجون ۽ سونوٽ سڀون ڪيائين جن دوربين ضايع ٿي وينديون
۽ ڪنڊي ته ٻيهر حاصل ڪري سگهجي ٿي پر مان ڪنهن به محبت کي فاسائي
اچان ۽ ان جيڪڏهن دوري ڪٽي ڇڏي ته اها محبت ٻيهر ڪيئن ايندي؟ خبر
ناهي ته اها ڪهڙي محبت هئي جنهن هينئر اڳاڏو ڪيو هو اهوئي سگهڻ ٿو ته
ڪاٺي مارلن هجي يا جهنب واري محبت هجي يا وري ڪا منار سارڪ محبت
هجي مون ته ان کي محسوس به ناهي ڪيو مون کي هن کان ڇنڊي ۽ جوتڪارو
حاصل ڪرڻو هو

هن وڏي آواز سان ڳالهائيو ڪاش 'جيڪر نينگر مون وٽ هجي ها
پر نينگر تو وٽ ناهي. هن سوچيو. تون وٽ ته بس ٿين ٿي آهين هائي
تنهنجي لاءِ بهتر اهو آهي ته آخري دم تائين ڪم ڪندو ره پوءِ چو نه پات
اونڌا هي هجي

آخر کار! هن ائين ئي ڪيو اونڌا هي، پر اهو ڪم ۽ ڏو مسڪل هو
هڪ ڏينهن ته محبت ائين ڦٽڪي جو منهن پر کيس هيٺ ڪيرائي ڇڏيو سندس
اک جي هيٺان زخمي پيس رت ان جي ڳٽي جي ڪجهه هيٺ تائين وهندي
رهيس. پر سڀني تائين پهچڻ کان پهريائين اها چمي خنڪ ٿي وئي تنهن کان
پوءِ هُو ڪمان جي آڏو اچي. ڪاٺيءَ جي ٽيڪ لڳائي ويهي رهيو هن سوسي.
پوري، کي پنهنجي جسم تي ليڪ طرح سان ويڙهيو ۽ پوءِ وڏي احتياط سان
دوريءَ کي پنهنجي ڪلهن جي ٻين حصن تي رکيائين دوريءَ کي ڪلهن جي

مهاري سان هن هوشيارۍ سان مچي، ڪي چڪڙ جو اندازو ڪيو ۽ منهنجو هٿ پائيءَ ۾ وجهي پتيلي جي رفتار محسوس ڪئي

اها خبر ناهي ته هن اها آرسائي ڪيئن ڀڳي؟ هن جي سڀءَ تان ڏوري ضرور ٽڪري وئي هوندي سندس پئي ڏکي رهي هئي. پر ڇو اها ڪيتري ئي وڏي هجي اها هميشه ان جي پتيلي کي چڪي نه ٿي سگهي هئي هر اها شئي جنهن سان ڪاٺي پرڻائي ٿي سگهي ٿي اها صاف ٿي چڪي آهي مون وٽ ڏور جو تمام گهڻو ذخيره آهي. اهو ئي ته ماڻهو، ڪي گهرجي

”مچي“ هن وڏي آواز ۾ چيو مان ان وقت تائين توسان گڏ رهندس. جيستائين مري نه وڃان

منهنجو خيال آهي ته اها به مون سان گڏ رهندي پوڙهي سوچيو هو صبح ٿيڻ جو انتظار ڪرڻ لڳو تڙڪو ٿيڻ کان بهريائين ان وقت تمام گهڻي ٿڌ ٿي وئي هئي هو گرم ٿيڻ جي لاءِ ڪاٺيءَ سان ڄمري ويهي رهيو پتيلو لڳاتار هلندو رهيو جڏهن سج جو ڪرڻو ظاهر ٿيو ته اهو پوڙهي جي ڪاٺي ڪلهي طرف هو

”هن اتر طرف رخ ڪيو آهي.“ پوڙهي چيو وهڪرو ته اسان کي اوڀر طرف وٺي وڃي ٿو هن سوچيو ڪاش اها وهڪري سان گڏ هڙي وڃي. ته انهيءَ مان ظاهر ٿيندو ته اها ٽڪجي پئي آهي.

جڏهن سج اڃان مٿي آيو ته پوڙهي معلوم ڪيو ته مچي ٽڪي ڪو نه آهي. هڪ ئي چڱي نشاني هئي ۽ اها هيءَ ته ڏوريءَ جي جهڪاءُ سان اندازو ٿئي پيو ته اها گهٽ گهرائي ۾ ترپي رهي آهي. ان جو اهو مطلب ناهي ته اها ضرور ئي اڇل ڪاٺيندي پر شايد.....!!!

”پالڻهار ان کي اڇلي ڇڏي پوڙهي چيو“ ان سان ڀڄڻ جي لاءِ مون وٽ ڪاٺي ڏور آهي.“

ٿي سگهي ٿو جيڪڏهن مان چڪيان ته ڪجهه وڌيڪ وڌايان. نه ان مان ڪا تڪليف ٿئي ۽ اها اڇل ڏئي هن سوچيو هائي ته ڏينهن جو وقت آهي. ان کي اڇل ڏيڻ کپي ته جيئن اها اورگاهه جي آڏو اچي ۽ پوءِ ته اها مرن جي لاءِ هيٺ نه ٿي وڃي سگهي.

هن چڪڙ جي ڪوشش ڪئي. پر ڏور ۾ جڏهن کان مچي ڦاسي هئي ته ان وقت تائين ايترو گنجريل هئي جو ٽٽڻ جي آڏو هئي جيئن هو چڪڙ جي لاءِ جهڪيو هن ڏور جي سختي محسوس ڪئي. هو سمجهي ويو ته انهيءَ ڏور تي

هو وڌيڪ زور نه ٿو لڳائي سگهي. مون کي ڪڏهن به ان کي جهٽڪو نه ڏسڻ
گهرجي. هن سوچيو هر جهٽڪو ڪنڊيءَ جي زخمي کي ٻيٽو ڪري ڇڏيندو آهي
تنهن کان پوءِ اها ٿڪندي ته ٿي سگهي ٿو ڪنڊيءَ کي ڪڍي اچي بهرحال
مان اس پر بهتر محسوس ڪري رهيو آهيان. چو ته مون کي ان مرد نه ٿو نه ٿو موي
ڏور پر سامونڊي ٻوٽا لڳل هئا پر پوڙهو ڄاڻي پيو ته انهيءَ کي گهڻو مس
محبت وڌي رهي آهي ۽ هو ان سان خوش هو اهي سامونڊي ٻوٽا هئا. جيڪي
رات جو فاسفورس جيئن ايترا ته چمڪي رهيا هئا جو چئي چٻ ڪجي
”مڇي“ هن چيو ”مان توهان محبت ڪيان ٿو ۽ تنهنجي وڏي عزت
ڪيان ٿو“ پر مان اهوڪي ڏينهن ختم ٿيڻ کان پهريائين توکي ماري بهي ڄاڻ
هڪري ڇڏيندس.“ اها ئي اميد رک هن چيو
اتر مان هڪ ننڍو پکي بٽيل طرف آيو جيڪو پاڻيءَ تي تمام گهڻو
هيٺ اڏري رهيو هو. جنهن کي پوڙهو ڏسي رهيو هو اهو بيحد ٽڪل هو
پکي بٽيلي جي پٺي حصي تي ويهي رهيو ۽ آرام ڪرڻ لڳو پوءِ اهو
پوڙهي جي مٿان اڏريو ۽ ڏور تي ويهي رهيو جتي ان کي وڌيڪ آرام ٿي مليو
”ڇا تنهنجو پهريون سفر آهي؟“
جڏهن هن ڳالهائين ته پکي کيس ڏٺو اهو ايترو ته ٽڪل هو جو ڏور کي به
نه ڏسي رهيو هو ۽ اهو ڏور تي پنهنجا ڪنڀ ٽڙڪائي رهيو هو سندس نازڪ سير
سختيءَ سان ڏور جي پڪڙ ۾ هئا.
”هي ته خاموش آهي.“ پوڙهي چيو هي ته تمام گهڻو چٻ آهي هڪ غير
طوفاني رات جو توکي ايترو ٽڪل نه گهرجي پکين کي ڇا ٿي ويو آهي؟
ٻارڙ مون سان ملاقات ڪرڻ جي لاءِ سمونڊ ۾ هليا اچي ٿا هن سوچيو. پر
هن پکيءَ سان اهڙي ڪا به ڳالهه نه ڪئي. هو ان جي ڳالهه کي سمجهي به ڪو نه
سگهيو پٺي ۽ هن کي بازن جي باري ۾ جلد ئي معلوم ٿي ويندو
چڱي نموني آرام ڪر. ”ننڍا پکي“ هن چيو تنهن کان پوءِ نڪري نه
”هڪ ماڻهو هڪ پکيءَ ۽ هڪ مڇيءَ جيئن پنهنجي قسمت آزماءِ“
ڳالهيون ڪرڻ سان سندس تڪليف وڌندي هئي. چو ته رات جو هن
جي پلي سخت ٿي وئي هئي ۽ هاڻي سچ پچ تڪليف ٿيڻ لڳي هئي
”ننڍا پکي“ جيڪڏهن تون چاهين ته مون وٽ ترسي نه اهو السوس
اٿم ته بادبان ڇاڙهن مهل مان توکي هلڪي هوا کان نه ٿو بچائي سگهان. جيڪا
هاڻي هلڻ لڳي آهي. پر تون منهنجو دوست آهين

اوچتو! مڃي تيزي، سان واپس آئي انهيءَ کي چڱي پوڙهو ڪمان تي
ڪري پيو. جيڪڏهن هُو هڪدم جلدي پنهنجو پاڻ کي ڪو نه منيائي سگهي
ها ۽ ڏور کي نه ڇڏي ها ته پٽيلي کان ٻاهر هجي ها

جڏهن ڏور کي جهٽڪو آيو ته پکي اڏري چڪو هو پوڙهي هن کي
ويندي ڏٺو به ڪونه هن هن وڏي هوشياريءَ سان ساڄي هٿ سان ڏور کي چٽيو ۽
ڏٺائين ته هن جي هٿ مان رت وهي رهي آهي. ”اڃا ته ڪنهن شئي سان ار کي
تڪليف ٿي آهي.“ هن وڏي آواز ۾ چيو ۽ ڏور کي چڱي ڏسڻ لڳو ته ڇا هُو مڃي،
کي موڙي سگهي ٿو يا نه؟ پر جڏهن اها ٽٽڻ تائين پهتي ته هُو انهيءَ کي جهلي
چڪن جي سهاري ويهي رهيو.

”تو کي هاڻي تڪليف ٿيڻ لڳي آهي مڃي“ هن چيو ۽ خدا ڄاڻي ٿو ته
مون کي به .

هن پکيءَ جي لاءِ چارشي طرف نظر ڊوڙائي. چو ته هو ڇاهي پيو ته اهوئي
سائس گڏ رهي پر پکي وڃي چڪو هو.
ڇا تون وڌيڪ ڪونه ترسين؟ پوڙهي سوچيو.

پر جاڏي تون وڃي رهيو آهين اتي سمونڊ وڌيڪ تيز ٿڪو ۽ وسيع
آهي. ها باقي ڪناري تي پهچي وڃين ته ٻي ڳالهه آهي. مڃيءَ جي هڪ ئي تيز
جهٽڪي سان مون پنهنجو پاڻ کي ڪيئن زخمي ڪرائي ڇڏيو؟ حقيقت ۾ مان
تمام گهڻو بيوقوف پيو ٿيندو وڃان يا شايد مان ننڍي پکيءَ ڏانهن ڏسي رهيو
هوس ۽ انهيءَ جي باري ۾ سوچي رهيو هوس هاڻي مان پنهنجي ڪم ۾ ڌيان
ڏيندس. مون کي ٿونا به ته ڪاٺ گهرجي ته جيئن منهنجي طاقت ضايع نه ٿي وڃي.
”ڪاشا نينگر هتي هجي ها ۽ مون وٽ ٿورو لوڻ هجي ها. هن وڏي
آواز ۾ چيو

هن ڏوريءَ جي وزن کي ڪاٻي ڪلهي تي رکي وڏي خبرداريءَ سان ٺوڙي
پنهنجو هٿ سمنڊ ۾ ڏوتو ۽ هٿن کي هڪ منٽ کان وڌيڪ اتي رهن ڏٺائين هُو
ڏسي رهيو هو ته انهيءَ عمل سان ڇميل رت پوئتي وڃي رهي هئي. پٽيلي جي
رفتار سان گڏ هن پنهنجي هٿ تي پاڻيءَ جي چُرپُر محسوس ڪئي اها ڪافي
آهستي ٿي وئي هئي هن چيو

پوڙهو لوڻيائي پاڻيءَ ۾ ڪجهه دير تائين هٿ ٻوڙڻ ڇاهي پيو. پر هن کي
مڃيءَ جي اوچتو آرمانيءَ پيڻ جو ڊپ هو هو مضبوطيءَ سان پيلو ۽ هن سڄ
ڏانهن پنهنجو هٿ مٿي ڪيو ڏور چڪڇڻ ڪري گوشت ڪٽجي ويو هوس. پر

زخم سندس هٿ واري ڪمر جي حصي ۾ هو هن کي سڌ هڻي ته انهيءَ راند جي ختم ٿيڻ کان پهريائين ۽ ان جي شروع ٿيڻ کان پهريائين هو زخمي ٿيندو هائين هن جو هٿ سڪي ويو ”مون کي ننڍي تونا ڪاٺيل گهرجي مان انهيءَ کي بادبان جي ڪاٺيءَ مان چڪي آرام سان ڪاٺي سگهان ٿو“

هو ميٺ جهڪيو ۽ بادبان جي ڪاٺيءَ سان پٽيلي جي پوئين حصي ۽ تونا ڳولڻ لڳو پوءِ هن ڏوريءَ جي بندلڻ کان بچائي انهيءَ کي پنهنجي طرف جهڪيو. ڏور پوءِ سندس ساڄي ڪلهي تي هئي پنهنجي ساڄي هٿ جي بل سان زور لائي جهڪندي هن بادبان جي ڪاٺيءَ جي ڪوڪي مان تونا ڪڍي ۽ ڪاٺيءَ کي پوءِ انهيءَ جڳهه تي رکي ڇڏيو هن هڪ گوڏو مڇيءَ تي رکيو ۽ گهاٽي ڳاڙهي گوشت جا پيرا ڪيائين. هن انهيءَ مڇيءَ جي گوشت جا ڇهه پيرا ڪيا، تنهن کان پوءِ هن انهن کي ڪمان تي ٺهائي ڇڏيو. هن چانوءَ کي پاڇاسي سان صاف ڪيو باقي رهجي ويل مڇي جي پيچ کي کڻي پاڻيءَ ۾ اڇلي ڇڏيو ”منهنجو خيال آهي ته مان هڪ مڪمل نه ٿو ڪاٺي سگهان“ هن چيو هڪ گوشت جي ٽڪريءَ ۾ چاقو تنهائين. هو ڏور جي مسلسل چڪ محسوس ڪري رهيو هو ۽ هن جو ساڄو هٿ مروڙجي ويو هو هو ڏور کي مضبوطيءَ سان جهلي بيٺو هو هن انهيءَ ڏانهن نفرت ڀريل نگاهن سان ڏٺو

”هي به عجيب قسم جو هٿ آهي“ هن پاڻ سان ڳالهائيو

جيڪڏهن مروڙڻ چاهي ٿو ته مروڙجي وڃي هڪو بڻاءُ، پر ان سان

تو کي ڪهڙو فائدو رسندو؟

هل!! هن سوچيو هن اونداهي پاڻيءَ ۾ ڏور جي جهڪاءُ تي نظر وڌي هائين هن کي ڪاٺيءَ سان تنهنجي هٿ ۾ طاقت اچي ويندي اهو تنهنجي هٿ جو ڏور ناهي هائين مڇيءَ سان گڏ توکي به ڪيترائي ڪلاڪ ٿي ويا آهن سر تون ته ان سان گڏ آخر تائين رهي سگهين ٿو هائين بونيتو ڪاٺي جڏهن هڪ ڳترو کنيو انهيءَ کي وات تي رکيائين ۽ آهستي آهستي ڇپائڻ لڳو جيڪو مزدار هو

هن کي جڳي، پر ڇپاڻ هن سوچيو ان جو سڄو عرق حوسي ڇڏي ٿورو

ڇٽو جيترو ۽ ڪمال پٽ وجهڻ سان مڇيءَ جو مزو پيشو ٿي ويندو

هٿ تون ڪيئن آهين؟ هن مروڙيل هٿ کان ٻڌيو جيڪو بلڪل

اٿين سخت ٿي ويو هو جيتو ڪو مروڙيل لاش هجي مان تنهنجي لاءِ ڪجهه

وڌيڪ ڪاٺيندس؟ هن ٻه ٽڪرا ٿيل مڇيءَ جا پيرا وڌي خبرداريءَ سان ڇپايا ۽

ٻوڙ ڪل ٻاهر ڪڍيائين.

هاڻي ڇا حال آهي هٿ؟ هن کلندي چيو هن هڪ ٻيو ثابت ٻيرو ڪندو
۽ انهيءَ کي ڇٻاڙيائين.

”هيءَ وڏي مضبوط ۽ نوجوان مڇي آهي.“ هن سوچيو اها به منهنجي لاءِ
خوشقسمتي آهي جو ڊولفن جي بجاءِ مون کي اها ملي وئي حقيقت ۾ ڊولفن ته
تمام گهڻي مٺي هوندي آهي هيءَ ته اصل صفائي ڪون آهي ۽ ان ۾ اڃان به
پوري طاقت پريل آهي. حقيقت ۾ سواءِ عمل جي سڀ ڳالهون فضول هونديون
آهن هن سوچيو.

ڪاش! مون وٽ ٿورو لوڻ هجي ها. اس ۾ اها خشڪي ٿي ويندي يا مڙي
ويندي ان لاءِ بهتر اهو آهي ته مان اها مڪمل کائي ڇڏيان. پر مون کي بڪ ناهي
لڳي.

مڇي خاموش ۽ مستقل مزاج آهي. مان اها کاوان پوءِ تيار ٿيان ”هٿ
ان ڪري صبر ڪر“ هن چيو ”مان اهو تنهنجي لاءِ ٿي ڪري رهيو آهيان“
منهنجي ته اها خواهش هئي جو مان مڇيءَ کي به ڪجهه ڪارائي
سگهان. هن سوچيو اها به منهنجي ڄڻ ڀاءُ آهي. پر مون کي انهيءَ کي مارڻ
نهي ٿي ضروري آهي ۽ ائين ڪرڻ جي لاءِ به طاقت رکڻ ضروري آهي آهستي
آهستي وڏي فرض جي احساس سان هن وڏا ٻيرا کائي ڇڏيا. پنهنجا هٿ پاڇامي
سان اڳهندي هوسڌو ٿي پيهي رهيو.

”ڏس هٿه.....!!“ هن چيو هاڻي تون ڏور ڪي ڇڏ. هاڻي مان صرف ڪاٻي
هٿ سان ئي انهيءَ کي سنڀاليندس. ان وقت تائين جيستائين تون هيءَ فضول
چرپر بند نه ڪندين، ”هن پنهنجو ساڄو پير ڏور تي رکيو.

”يا خدا! منهنجي مدد ڪر. هن چيو. ”ڇو ته مون کي اها خبر ناهي ته
هيءَ مڇي ڇا ڪرڻ واري آهي.“ پر اها پرسڪون معلوم ٿي رهي آهي هن
سوچيو منهنجو منصوبو ڇا آهي؟ مون کي انهيءَ منصوبي مطابق عمل ڪرڻو
آهي. ڇو ته اها جسم ۾ تمام گهڻو وڏي آهي. جيڪڏهن اها اڇل کائي ته مان
انهيءَ کي ماري سگهان ٿو پر اها ته هميشه جي لاءِ پاڻيءَ ۾ ترسيل آهي ۽ مون کي
به هميشه جي لاءِ پاڻيءَ ۾ ترسڻو پوندو.

هن مروڙيل هٿن کي پنهنجي پاڇامي سان مهيٽيو ۽ آڱرين کي نرم
ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي پر اهي ڪونه کلي رهيا هئا. هاڻي سگهي ٿو اس سان
گڏ اهي کلي وڃن. اهو به ٿي سگهي ٿو ته طاقتور ڪڇي ٿو نا جي هضم ٿيڻ تي

کلی بوی جیڪڏهن مون کي ضرورت هئي ته مان انهن کي ٺولي جڏهن به،
چونڊ ان جي ڪيتري ئي قسمت دٻي بوي به هائي مان ان کي به ڏسي، سال
کولن نه توڙي چاهيان. انهن کي پاڻ ئي کليل ذوق خود ئي پنهنجي اصل جي
اچڻ ڏيو. ڪجهه به ٿئي رات مون انهن جو وڏو غلط استعمال ڪيو آهي. اچي سال
سموريون ڏوريون کوليون ۽ ٻڌيون آهن.

هن هڪ نظر سمونڊ تي وڌي ۽ اهو محسوس ڪرڻ لڳو ته هو ڪجهه به
قدر نه اڪيلو آهي. پر هو گهري اونڌا هي پاڻيءَ ۾ هڪ چمڪدار معدني ميسي
ڏسي پئي سگهيو ڏور جيڪا سندس سامهون هئي انهيءَ پريستين سائيءَ ۾
عجيب و غريب چوليون هيون. هاڻي واپاري هوا ۾ بادل ترتيب سان اچي رهيا هئا.
هن سامهون نظر ڊوڙائي ته پري پاڻيءَ تي آسمان جي پسمنظر ۾ اڏرندڙ جهنگلي
آڙيون اڀريون. هن ڄاڻي ورتو ته سمونڊ ۾ ڪوبه ماڻهو ڪڏهن به اڪيلو ناهي.
هن انهن ماڻهن جي باري ۾ سوچيو جيڪي ننڍي پيلي ۾ خشڪي
جي اوجھل هجڻ کان ڊڄندا آهن. هن کي خبر هئي ته اوچتو خراب ٿيندڙ موسم
وارن مهينن ۾ ان جو ڊچڻ حق تي آهي. پر هاڻي ته طوفان جا مهينا آهن ۽ اڀر
طوفان وارن مهينن ۾ جڏهن طوفان نه هجي ته اهي سال جا بهترين مهينا هوندا
آهن.

جيڪڏهن توهان سمونڊ ۾ آهيو ۽ طوفان اچڻ وارو آهي ته توهان
ڪيترائي ڏينهن پهريون ئي آسمان تي ان جون نشانين ڏسي سگهو ٿا جو ته
ڪناري تي انهيءَ کي خبر ئي ناهي هوندي ته ڪهڙي شئي کي ڏسجي ۽
سوچيو خشڪيءَ تي به بادلن جي شڪل تبديل ٿيڻ گهرجي. پر اڃا ته سار
وٽ ڪوبه طوفان نه ٿو اچي.

هن آسمان ڏانهن نظر وڌي ۽ ڏٺائين ته ڪڪرن جو اچو جهڳو ٿيسر
ڪريهر جي دڳ جيئن پئجي ويو آهي "هلڪي صبح جي ٿڌڙي هير" هن جو
موسم توکان وڌيڪ منهنجي لاءِ سٺي مڃي آهي.

هن جو ڪاٻو هٿ اڃان تائين مروڙيل هو پر هو آهستي آهستي ڪوسو
رهيو هو اصل ۾ مون کي وڏائيءَ کان نفرت اٿس هن سوچيو حقيقت ۾ پنهنجي
بدن سان دوکيپاڙي به آهي. سڙيل گوشت جي رهڻ سان اسهال (بسماريءَ جو سارو
لڳي وڃڻ) انهيءَ جي اثر سان ان تي ڪرڻ پيس جي سامهون پدماميءَ جي گالھ
آهي جيڪڏهن نينگر هتي هجي ها ته هو منهنجي مالن هڪري ها تنهن کان
پوءِ هن ساڄي هٿ سان ڏور جي چڪ ۾ تبديلي محسوس ڪئي ۽ سو ڏٺائين ته

پاڻيءَ ۾ ڏور جو رخ بدلجي ويو آهي. پوءِ هو ڏور جي خلاف جهڪي ويهي رهيو ۽ هن پنهنجي کاٻي هٿ کي سختيءَ سان پنهنجي ران تي هنيو اوجھو هن ڏٺو ته ڏور آهستي آهستي مٿئين طرف اچي رهي آهي. هن چيو ٿيڪ ٿي وڃ هٿ! مهرباني ڪري ٿيڪ ٿي وڃ.

”ڏور آهستي آهستي مٿي ٿيندي وئي ۽ پوءِ بٽيليڪان ڪجهه اڳتي سمنڊ جي مٿاڇري تي اڀري ۽ مڇي ٻاهر نڪري آئي جڏهن اها ٻاهر نڪتي ته ائين معلوم ٿئي پيو جو ختر ٿي ناهي ٿي پاڻي هن جي پنهنجي طرفن کان وهي رهيو هو اها اس ۾ چمڪي رهي هئي ان جي منهن ۽ پيٽ جو رنگ گهرو ڳاڙهاڻ مائل ڪارو هو اس ۾ هن جي پانهن جون پٽيون وڏيون ڊگهيون ۽ هيڊي رنگ جون ڏسڻ ۾ اچي رهيون هيون اها پنهنجي مڪمل وسيع پاڻيءَ کان ٻاهر نڪري وئي ۽ پوءِ ڪنهن غوطي کائيندڙ جيئن آهستي آهستي پاڻيءَ ۾ ٻيهر داخل ٿي وئي ۽ پوءِ ذاتي جهڙي پچ کي پاڻيءَ ۾ غائب ٿيندي ڏٺو ڏور وري تيزيءَ سان وڃڻ لڳي.“

”اها بٽيليڪان ٻه فٽ وڌيڪ ڊگهي آهي.“ پوءِ چيو ڏور تيزيءَ سان ڀر وڃڻي رفتار سان گڏ وڃي رهي هئي مڇي حيران نه هئي پوءِ هو پنهنجي هٿن سان ڏور کي جهلي بيٺو هو هن کي خبر هئي ته جيڪڏهن هو لڳاتار ٻه ڀاءُ سان گڏ مڇيءَ جي رفتار کي گهٽ نه ڪري ها ته اها سموري ڏور کڻي وڃي ها ۽ پوءِ انهيءَ کي ٿوري ڇڏي ها. حقيقت ۾ اها وڏي مڇي آهي ۽ انهيءَ کي مطمئن ڪرڻ منهنجي لاءِ انتهائي ضروري آهي هن سوچيو ”مون کي ڪيس موقعو نه ڏيڻ گهرجي ته اها پنهنجي طاقت جو اندازو لڳائي ڇڏيندي پر اها ڇا ڪري سگهي ٿي جيڪڏهن مان انهيءَ جي جڳهه تي هجان ها ته مان پورو زور لڳائي ڊوڙيان ها. ايستائين جو هڪا شئي نٿي وڃي ها پر خدا جو شڪر آهي ته اها يترائي عقلمند ناهي جيترا اسان انهيءَ کي مارڻ وارا آهيون.“

پوءِ هن تمام گهڻيون وڏيون مڇيون ڏٺيون هيون. هن ڪيتريون ئي اهڙيون مڇيون ڏٺيون هيون جن جو وزن هڪ هزار پائونڊ کان وڌيڪ هو ۽ پنهنجي زندگيءَ ۾ ايتريون وڏيون ۽ مڇيون پڪڙيون به هيون پر اڪيلو ڪڏهن به نه. ۽ هاڻي اڪيلو هو خشڪيءَ کان پري پنهنجي زندگيءَ جي عظيم ترين مڇيءَ بابت هن ڪڏهن به ڪونه ٻڌو هو هن جو ڪاٻو هٿ هاڻي به ايترو ئي سخت هو جيئن ٻاڙجي جو پڪڙ وارو ٽڪو هوندو آهي.

پر اهو کلي ويندو هن سوچيو يقينن اهو منهنجي ساڄي هٿ جي مدد

جي ڏاڏي ڪلي ويندو. ٻه شيون آهن. جن جي باوجود دوستي آهي ۽ منهنجا به هٿ انهن کي ڪلڻ گهرجي. مروڙيل انهيءَ جي شان جي خلاف آهي. مڃي هاڻي وري مست ٿي وئي هئي. ۽ پنهنجي معمولي رفتار سان ويهي رهي هئي. اها خبر ناهي ته چواچل ڪاڏي هٿائين. پوڙهي سوچيو انهيءَ بلڪل ان طرح اچل ڪاڏي هٿائين ڇڻ مون کي ڏيکاري رهي هجي ته مان ڪيتري وڏي آهيان. پر ڪجهه به هجي هاڻي مون کي سڌ آهي هن سوچيو حقيقت پر منهنجي خواهش به آهي ته انهيءَ کي ٻڌايان ته مان ڪهڙي طرح جو ماڻهو آهيان پر آخر اها مروڙيل هٿ به ڏسندي ان کي سوچڻ ڏي ته مان وڏو ماڻهو آهيان ۽ مان اهڙوس ويندس. ڪاش! مان مڃي هجان ها هن سوچيو هر ادا شئي جيڪا منهنجي ارادي ۽ عقل جو مقابلو رکي ٿي هو آرام سان ويهي رهيو ۽ صبر سان پنهنجي مصيبتن کي برداشت ڪرڻ لڳو مڃي لڳاتار ترندي رهي ۽ بتيلو اونداهيءَ جي عالم پر پاڻيءَ ۾ ترندو رهيو ۽ آهستي آهستي چُر چُر ڪندي رهي اوڀر کان اچڻ واري هوا سان سمونڊ ۾ ڪجهه هلچل هئي پيهريءَ جي وقت پوڙهي جو ڪاٺو هٿ ڪلي ويو.

”تنهنجي ڏاڏي خراب خبر آهي مڃي“ هن چيو ۽ پنهنجي ڪلهن تي رکيل ڏور کي پري ڪيو. هو آرام ۾ ته هو پر مصيبت ۾ گرفتار هو. هو اهو مڃڻ جي ڏاڏي تيار نه هو ته هتي ڪا مصيبت آهي.

”مان مذهبي ته ناهيان“ هن چيو ”پر مان ڏهه پيرا پنهنجي مقدس پيءُ ۽ ڏهه پيرا خوش آمديد مريم“ جي دعا پڙهندو آهيان ته جيئن مان مڃي ڪري سگهان. اهو مان پڪو به ٿو ڪيان ته جيڪڏهن مان انهيءَ کي پڪڙيو ته ڪويرا جي ڪنواريءَ جي زيارت تي ويندس. اهو منهنجو واعدو آهي. هو مٿي انداز ۾ دعائون پڙهڻ لڳو ڪيترائي دفعا هو ايترو ٽڪجي پوندو هو جو دعا به ياد ڪونه رهندي هيس ته ڏهن هو ايتري تيزيءَ سان انهن کي پڙهندو هو جو اهي پنهنجو پاڻ ذهن ۾ هليون اينديون هيس ”خوش آمديد مريم“. جي دعا اسان جي مقدس پيءُ کان وڌيڪ منهنجي آهي. هن سوچيو ”پلي ڪري آئين! مهربان مريم“ پاڻ ٺاهار توهان گڏ آهي تون سڀني هورتن کان وڌيڪ وڏي آهين. ۽ تنهنجي رحم جو شمر وڏو آهي يسوع مقدس مريم هاڻي اسان گنهگارن لاءِ دعا ڪري اسان جي موت جي به وقت آمين وري هن چيو: افضل مريم انهيءَ مڃي جي موت جي لاءِ دعا ڪر. چو ته اها سٺي آهي.

هاڻي هُو پنهنجون دعائون ختم ڪري ڪافي بهتر محسوس ڪري رهيو هو پر هاڻي به هن کي بلڪل ايتري ئي تڪليف ٿي رهي هئي يا شايد ان کان به وڌيڪ جهجهي هيس.

هو ڪمان جي ڪاٺيءَ سان ٽيڪ لڳائي ويهي رهيو ۽ مٿين انداز ۾ پنهنجي کاٻي هٿ جي آڱرين کي کولڻ ۽ بند ڪرڻ لڳو. هاڻي اُس تيز ٿي وئي هئي ۽ هوا به ڪجهه گهلڻ لڳي هئي منهنجو خيال آهي ته بٽيلي جي پٺي حصي ۾ انهيءَ ڏور ڀر مون کي پيهر اوڳاهه وجهڻ گهرجي ”هن چيو. ”جيڪڏهن مڇيءَ هڪ رات انهيءَ ڀر رهڻ جو فيصلو ڪيو ته مون کي اڃان به وڌيڪ کاڌي جي ضرورت پوندي بوتل ۾ پاڻي به ٿورو وڃي بچيو آهي منهنجو خيال آهي ته ڊولفن کان سواءِ ڪاٺي به مڇي ڪونه ملي سگهندي جيڪر اها تازي تازي کاوان ۾ اها به ناهي. ڪاش! اڄ رات ڪا اڏرندڙ مڇي بٽيلي ۾ اچي ڪري پوي ۽ پر انهيءَ جي جهجهتي جي لاءِ روشني به ڪونه آهي. اڏرندڙ مڇي ڪڇي کاڌي کائڻ به به ڏاڍي سٺي آهي ۽ مون کي ان جو ڪنهن به ڪونه لڳندو آهي.

مون کي هاڻي پنهنجي طاقت بچائڻ گهرجي مسيح جو قسم مون کي سڌ به ڪونه هئي ته اها ايتري وڏي هوندي.

”پر آءٌ ڪيس ماري ڇڏيندس“ هن چيو ڏهن ته اها ناانصافي آهي. هن سوچيو پر مان ان کي اهو ٻڌائيندس ته هڪ ماڻهو ڇا ڪجهه ڪري سگهي ٿو مان نينگر کي چيو هو ته مان عجيب قسم جو پوڙهو ماڻهو آهيان ”هن چيو ”هاڻي اهو وقت اچي ويو آهي جو مون کي اهو ثابت ڪرڻ کپي“

هزارين پيرا ثابت ڪري ڇڏيو هو ڇا اهو بي معنيٰ آهي؟ هاڻي هو پيهر ثابت ڪري رهيو هو ته هر موقعو هڪ نئون موقعو هوندو آهي ۽ جڏهن هو ڪم ۾ مصروف هوندو هو ته ماضيءَ جي باري ۾ ڪجهه به ڪونه سوچيندو هو ڪاش! اها سمهي پوي ۽ مان به سمهي سگهان ۽ شينهن جا خواب ڏسان هن سوچيو.

هاڻي ببر شينهن تي اهم شئي چور هجي ويو آهي؟ سوچ نه پوڙهي ماڻهو پنهنجو پاڻ کي چيو.

ڪاٺيءَ سان ٽيڪ لڳائي آرام سان ويلور ه ۽ ڪنهن شئي جي باري ۾ نه سوچ.

پيهر ٿي وئي ۽ بٽيلي هاڻي به لڳاتار آهستي آهستي چرپر ڪري رهيو هو پر اوڀر واري هوا گهلڻ ڪري انهيءَ جي رفتار ڪجهه وڌي وئي پوڙهو

”شارڪ مڃيون نه آيون“ هن وڏي ڪنبنڊر آواز ۾ چيو
 جيڪڏهن شارڪ آئي ته خدائي انهيءَ تي ۽ مون تي رحم ڪري
 سگهي ٿو.
 ڇا توکي يقين آهي ته عظيم ڊي ميگ گيو هڪ مڇيءَ سان گڏ ايتري
 دير ترسي سگهي ٿو جيترو مان انهيءَ مڇيءَ سان گڏ ترسي سگهان ٿو هن
 سوچيو مون کي يقين آ ته اها ترسندي ۽ شايد وڌيڪ دير تائين ترسي
 ڇو ته اهو نوجوان اڃان وڌيڪ مضبوط آهي ان لاءِ ته به پاڻ ان جو پيءُ به
 مهاڻو هو پر ڇا هڏي جي ٽٽڻ سان انهيءَ کي تمام گهڻي تڪليف ٿيندي؟
 ”مون کي ڇا خبر“ هن وڏي آواز سان چيو. منهنجي ته ڪڏهن به هڏي
 ٽٽي ناهي.

جڏهن سج ٻڏڻ لڳو ته پاڻ خود اعتمادي پيدا ڪرڻ جي لاءِ هو ڪا سا
 بلانڪا هوٽل جو واقعو ياد ڪرڻ لڳو. جڏهن هو سڀيان فوگس جي عظيم
 نگر وٽ سان گڏ جيڪو گوديون جو طاقتور ترين ماڻهو هو. ان سان زور آزمائي رهيو
 هو. پنهنجي ڪارائيءَ کان سڌو ڪندي هٿن کي جهڪرائي زور آزمائي رهيو هو.
 هر هڪ ڪوشش ڪري رهيو هو ته هٿ جي هٿ کي زور لڳائي ٽيبل تي
 جهڪائي ڇڏي. ماڻهن خوب شرطون لڳائي رهيا هئا ۽ گاسليٽ واري لائين
 جي روشنيءَ ۾ اچي وڃي رهيا هئا. هو حبشيءَ جي ٻانهن هٿ ۽ سندس چهري
 کي ڏسندو رهيو هو. پهرئين اٺن ڪلاڪن کانپوءِ هر چوٿين ڪلاڪ راند جي
 نگراني بدلائيندو رهيو ته جيئن نگران سمهي سگهي. هن جي ۽ حبشيءَ جي
 ننهن جي ميان رت وهي رهيو هو. ۽ انهن هڪٻئي جي اکين ۾ اڪيون وجهي ڏٺو
 هو پنهنجي هٿن ۽ ٻانهن تي نظر وڌي هڻي ۽ پٽ سان ٽيڪ لڳل اوچين
 ڪرسين تي ويهي چڪو هو ۽ ڏسي رهيو هو.

سڄي رات مشڪل مرحلي ۾ هيڏي هوڏي ٿيندا رهيا حقيقت ۾ ماڻهن
 حبشيءَ کي شراب پيئاريو هو ۽ انهيءَ کي سگريٽ ڏنا هئا. شراب پيش ڪرڻ کان
 پوءِ حبشي تمام گهڻي طاقت سان زور لڳائيندو رهيو هڪ دفعي ته هن پوڙهي جو
 هٿ طاقت سان تي انچ پٽي پاسي جهڪائي ڇڏيو هو. پر ان سسي هو پوڙهو نه هو.
 بلڪ چيمپيش هو پر ان کان پوءِ به پوڙهي پنهنجو هٿ گذريل حد تائين کنيو هو
 ان وقت هن کي يقين ٿي ويو هو ته هن حبشيءَ کي جيڪو هڪ سلو ماڻهو ۽ وڏو
 رانديگر هو جنهن کيس شڪست ڏئي ڇڏي هئي جڏهن صبح ٿي رهي هئي ۽
 شرط لڳائڻ وارا چئي رهيا هئا ته مقابلو ٻه ڀيرا سمجهيو وڃي ۽ راند جو نگران

پنهنجو ڪنڌ ٽوڙي رهيو هو ته هن پنهنجو آخري زور لڳايو هو ۽ حبسيءَ جي هٿ
 کي هيٺ ڪري رهيو هو. اهو مقابلو آچر جي صبح جو شروع ٿيو هو ۽ سوڍو حبس
 صبح جو ختم ٿيو هو. اتي تمام گهڻا شرط لڳائڻ وارا ڪسي وارا ۽ هٿاڻي جي
 فيصلي جي بغير مقابلو ختم ڪرڻ جي لاءِ چئي رهيا هئا. حوت انهن جي لاءِ
 جي پاڇڪن کڻي اچڻ جي لاءِ ڪارخاني تي ويٺو هو. فو هٿاڻا جي ڪمپني
 واري ڪمپنيءَ پر ڪم جي لاءِ ويٺو هو ته هر هڪ اهوشي جي حابو نه هجي
 جو ڪوئي انجام نٿي. پر ان کان پهرين ٿين جو ڪوئي ڪم تي وڃي. هن ان جي
 ڪنهن نه ڪنهن طرح انجام تائين پهچائي ڇڏيو هو.

ان کان پوءِ هڪ عرصي تائين سڀ ماڻهو انهيءَ کي ”جيمسٽي“ حبس
 رهيا هئا ۽ بهار جي موسم ۾ پهر مقابلو ٿيو هو. پر ان ۾ وڌيڪ شرطون ڪو نه
 لڳايون ويون هيون ۽ هو آسانيءَ سان کڻي ويو هو. چوٽه پهرئين جي مناسبت ۾ هن
 سياتوگس جي حبسيءَ جي خود اعتمادي ختم ڪري ڇڏي هئي. ان کان پوءِ هن
 ڪجهه ٻيا مقابلا به ڪيا ۽ پوءِ ختم ڪيائين. هن سوچيو ته جيڪڏهن سڀني
 ڪوشش ڪري هارائڻ چاهي ته هو هارائي سگهي ٿو تنهن کان پوءِ هن سوچيو ته
 مڃي مارڻ هن جي کاٻي هٿ جي لاءِ خراب آهي. هن پنهنجي ساڄي هٿ سان
 ڪجهه مٿي مقابلا ڪيا هئا. پر هن جو کاٻو هٿ هميشه غدار ثابت ٿيو هو. هن
 هٿ سندس حڪم جي پورائي ڪندو هو.

هاڻي سج هن کي چڱي پر پڇي ڇڏيندو هن سوچيو هي هاڻي سهر
 وڌائي نه ڪندو. ها جيڪڏهن رات جو تمام گهڻو سي، پوي ته ٻي ڳالهه آهي. حير
 ناهي هيءَ رات ڇا ڪجهه کڻي اچي ٿي.
 مياڻي ويندڙ هڪ جهاز مٿان کان گذريو ۽ هن اڏرندڙ مڇين جي هڪ
 ٽوليءَ کي ترندي ڏٺو.

”ايترين اڏرندڙ مڇين سان گڏ ڪا ڊولف ضرور هوندي“ هن سمجهيو
 هو پنهنجي ڏور تي زور لڳائي پوئتي جهڪيو ته جيئن ان کي چڪي نه گهسي. پر
 هو هن کي وڌيڪ ڪونه ڪچي سگهيو. ڏور بلڪل سخت هئي ۽ انهيءَ سان
 پاڻيءَ جا فطرا چلڪڻ لڳا جيئن ڏور جي ٽٽڻ کان پهرين هوندا. هن سمجهي
 آهستي آهستي حرڪت ڪري رهيو هو ۽ هو هوائي جهاز کي غور سان سمجهي
 رهيو هو. ايتائين جو اهو نظرن کان اوجھل ٿي ويو هو.

هوائي جهاز ۾ ويٺو ته انوڪو لڳندو آهي هن سوچيو خبر ناهي ايتري
 اوچائيءَ ۾ سمونڊ ڪيئن نظر ايندو هوندو جيڪڏهن اهو تمام گهڻي بلندي تي

برواز نه ڪري نه انهيءَ کي مڃي ڄڻي پر نظر ايتري مان ڇاهيان ٿو ته ٻه سئو
 ٺوٺن جي اوجھن تي آهستي آهستي اڏام ڪيان ۽ مٿان کان مڃي، ڪي ڏسار
 بتيهه ۾ جڏهن مان ٿنڀ واري ڪاٺيءَ تي ڇڙهي ويندو هوس ته ايتري پلنديءَ
 کان به مان گهڻو ڪجهه ڏسندو هوس ۽ اتان کان ڊولفن تمام گهڻي سرسبز ڏسج ۾
 ايندي هئي اهڙي طرح توهان انهيءَ جون پٽيون ۽ سندس ڳاڙهان مائل ڪارو يا
 نيرو رنگ ڏسي سگهو ٿا توهان انهن جو سڄو ٺولو ترندي ڏسي سگهو ٿا ڪاري
 وهڪري ۾ تيزيءَ سان ترڻ وارين سمورين مڇين جي عام طور تي ڳاڙهان مائل
 ڪاري رنگ جي هئي ۽ تي ڪاريون پٽيون ۽ نشان جو هوندا آهن؟ ڊولفن ته سائي
 رنگ جي ڏسڻ ۾ ايندي آهي ڇو ته انهيءَ جو رنگ اصل ۾ سونهري هوندو آهي. پر
 جڏهن اها سڄ پڇ ٻڪ جي حالت ۾ کائڻ ايندي آهي ته ان جي پانهن تي مارڻ
 جهڙيون ڪاريون پٽيون ڏسڻ ۾ اينديون آهن اهي ڇو ظاهر ٿينديون آهن؟
 ڪاوڙ جي ڪري يا تيز رفتاريءَ جي ڪري ٿينديون آهن؟

اوندا هي ٿيڻ کان ڪجهه وقت اڳ هُو سارگاسو جي ٻوٽن واري هڪ
 وڏي ٻيٽ کان گذر ڪيائين. جيڪو هلڪي سمنڊ ۾ سهڪي ۽ ڏکي رهيو هو
 جن سمنڊ ڪنهن ٻيلي ڪمبل اوڍيل ڇوڪريءَ سان پيار ڪري رهيو هجي. هن
 کي انهيءَ جي خبر ان وقت پئي جڏهن هن هوا ۾ اچل کائيندي ڏٺو لهندڙ سڄ جي
 اس ۾ اها جهڙوڪ سون ڏسڻ ۾ اچي رهي هئي ۽ هوا ۾ وحشيائي انداز ۾ تڙهي
 رهي هئي.

هُو وڏي ڏور کي ساڄي هٿ ۾ رکندي آهستي آهستي ٻيلي جي هٿي
 حصي ۾ آيو ۽ ڊولفن کي اندر ڇڪڻ لڳو هُو هر پيري ڏور کي پنهنجي کاٻي پير
 سان ڊٻائيندو رهيو جڏهن مڇي ٻيلي جي پوئين حصي جي ويجهو آئي. ته هُو
 انهنائي مايوسيءَ منجهان هيڏي هوڏي واجهائي رهيو هو هن ڳاڙهان مائل ڪاري
 رنگ، رنگي سونهري مڇيءَ کي کنيو ۽ انهيءَ کي چيرڻ ٺاڙڻ لڳو ان جو ڊگهو
 ويڪرو جسم پڇ ۽ سندس منهن تڙهي رهيو هو ۽ ٻيلي جي تري ۾ ڪلابازيون
 کائي رهيو هو ايستائين جو هن سندس سونهري چمڪدار منهن کي کنيو ۽ اها
 ڦٽڪي ڦٽڪي سان ٿي وئي.

پوڙهي مڇيءَ کي ڪنڊيءَ مان ڇڏايو هن ڏور ۾ هڪ ٻيو سارڊين جو
 اوگاهه وڌو ۽ انهيءَ کي پاڻيءَ ۾ اچلي ڇڏيائين هن پنهنجو کاٻو هٿ ڌوٽو ۽
 پاڇا سان اڳيائين تنهن کان پوءِ هن وڏي ڏور کي پنهنجي ساڄي کان کاٻي
 هٿ ڏانهن منتقل ڪيو ۽ ساڄي هٿ کي سمونڊ ۾ ڌوئائين هُو سڄ کي سمونڊ ۾

ويندي ۽ ڏور جي جهڪا، کي ڏسندو رهيو.

”اها بلڪل تبديل ناهي ٿي“ هن جيئو هن اندازو لڳايو ته سندس رفتار
ڪافي گهٽ ٿي وئي آهي

مان پتيلي جي پنهي ڳنڻن کي پتيلي جي سونين حصي سان سڏي
چڏيندس انهيءَ سان رات جو پتيلي جي رفتار گهٽ ٿي ويندي هن جو
”اڄوڪي رات ته اها چڱي پر گذاريندي ۽ منهنجو به اهوئي حال آهي“

ڊولفن کي ڪجهه دير بعد صاف ڪرڻ ٿيڪ ٿيندو هن سوچيو انهيءَ
طرح گوشت ۾ رت ضايع نه ٿيندي اهو مان ٿوري دير کان پوءِ ڪري سگهان ٿو ۽
گڏوگڏ ڳن به ٻڌي چڏيندس ته جيئن پتيلي جي رفتار ۾ ڪجهه رڪاوٽ نٿي
هائي مون کي ۽ مڇي، کي خاموش ٿي رکڻ گهرجي چو ته سڄ لهر وقت انهيءَ کي
وڌيڪ چيڙڻ مناسب ناهي سڄ لهر وقت سڀي مڇين لاءِ سخت گهڙي هوندي
آهي

هن پنهنجو هٿ هوا ۾ ڇڪايو پوءِ انهيءَ سان ڏور کنياڻين ۽ سهنجي
جسم کي ڏلو ڪري چڏياڻين. هن پنهنجو پاڻ کي ڪاٺي خلاف اڳتي چڪي
ورتيان لاءِ ته پتيلي تي ايترو ٿي دٻا، پوي جيترو انهيءَ تي پئجي رهيو آهي
مان سگهي رهيو آهيان ته اهو ڪهڙي طرح جهلي سگهجي ٿو هن
سوچيو ياد رکو ته اوڳاهه ڪرڻ بعد ان ڪجهه به ڪونه ڪاڌو آهي تنهن هوندي
به اها ايتري وڏي ديوهيڪل آهي ۽ ان کي تمام گهڻي غذا جي ضرورت آهي مان
ته پوري پونيتو کائي چڪو آهيان سڀاڻي ڊولفن ڪاٺيندس هن انهيءَ کي ڊوريڊو
(Dorado) (ڊولفن جو هسپانوي نالو) چيو شايد صاف ڪرڻ وقت مون کي ٿوري
ڪاٺ گهرجي پر ان جو ڪاٺ ته پونيتو کان به مشڪل آهي. پر ڇا ڪجي سولو ته
ڪوئي ڪم ناهي

”ڇا حال آ تنهنجو مڇي؟“ هن بلند آواز ۾ پڇيو

”مان بلڪل ٿيڪ آهيان، منهنجو ڪاپو هٿ به ٿيڪ آهي ۽ مون وڻ
هڪ رات ۽ ڏينهن جو ڪاڌو موجود آهي، پتيلو چڪيندي رهندي مڇي“

پر هُو سڄ پڇ چڱو ڀلو محسوس ڪونه ڪري رهيو هو چو ته سٺي، ٺي
ڏور جي تڪليف، درد جي حد کان گذري هڪ عجيب بي آرامي، جي احساس ۾
تبديل ٿي وئي هئي جنهن کي هُو شڪ جي نظرن سان ڏسندو هو پر مان انهيءَ
ڪار به وڌيڪ مصيبتن مان گذري چڪو آهيان هن سوچيو منهنجو هٿ ته ٿورو
ڪٽجي ويو آهي پئي هٿ مان مروڙ به وڃي چڪي آهي

منهنجا پير به بلڪل ٺيڪ آهن ۽ جيستائين خوراڪ جي ڳالهه آهي ته هاڻي مان تمام گهڻو ٺيڪ ٿي ويو آهيان

هاڻي اونداهي، جو راج شروع ٿي چڪو هو جيئن سيپٽمبر ۾ سج لڪڻ کان پوءِ جلديءَ ۾ اونداهي ٿي ويندي آهي. هُو ڪمان جي سل ڪٽائي، تي اوندو پيل هو ۽ آرام ڪرڻ لڳو پهرين ئي ستارا ٻڏي چڪا هئا هن کي ”زيجل“ (هڪ وڏو روشن ستارو) جو نالو معلوم نه هو. هن انهيءَ کي ڏٺو ۽ سمجهي ويو ته جلدي ئي غائب ٿي ويندو ۽ ان جا پري جا ساٿي ساڻس مارڻ هوندا.

”مڃي به منهنجي دوست آهي، هن بلند آواز ۾ چيو.

مون ڪڏهن به اهڙي مڃي ڏٺي نه ٻڌي پر مڃن کي انهيءَ کي مارڻ ضروري آهي. مون کي خوشي آهي ته اسان کي ستارا مارڻ جي ڪوشش ڪو نه ڪرڻي پوندي

ٿورو سوچو! جيڪڏهن ماڻهو، کي هر روز چنڊ کي مارڻ جي ڪوشش ڪرڻي پوي ته؟ هن سوچيو چنڊ پڇي وڃي ها، پر اهو سوچو ته جيڪڏهن ماڻهو کي هر روز سج کي مارڻ جي ڪوشش ڪرڻي پوي ته ڇا ٿيندو؟

حقيقت ۾ اسين ماڻهو خوش قسمت پيدا ٿيا آهيون. هن سوچيو تنهن کان پوءِ هُو عظيم مڃي، جي لاءِ غمگين ٿي ويو. جنهن وٽ کائڻ جي لاءِ ڪجهه به نه هو.

پر انهيءَ ڏک دوران مون به ان کي مارڻ جو ارادو ڪري ڇڏيو ان مان ڪيترن ماڻهن جو پيٽ ڀرجي هن سوچيو پر ڇا اهي ان کي کائڻ جي قابل آهن؟
نڌيڻ نه ...

مان اهي ڳالهون ڪونه سمجهان ٿو هن سوچيو

پر اهو صحيح آهي ته اسان کي سج، چنڊ يا ستارن کي مارڻ جي ڪوشش ناهي ڪرڻي پوندي اهو ئي ڪافي آهي جو اسان سمونڊ تي زندگي گذاريون ۽ پنهنجي مڃين کي ماريون.

هاڻي مون کي بتيلي جي وهڪري ۾ رڪاوٽ پيدا ڪرڻ جي باري ۾ سوچڻ کپي انهيءَ جا خطرا به آهن ۽ فائدا به ڪوڙ آهن جيڪڏهن هُو وڌيڪ زور لڳائيندو ته بتيلي جي ڳڻ جي رڪاوٽ گهڻي ٿيندي ۽ بتيلي جي هٽڪڙائپ گهٽ ٿيندي ۽ مون کي ايتري ڏور ڇڏڻي پوندي مڃي ئي هٿ مان هلي ويندي بتيلي جي هٽڪڙي رفتار سان اسان پنهنجي لاءِ مصيبت چڪي رهي آهي، پر اهو ئي منهنجي لاءِ محفوظ طريقو آهي ڇاڪاڻ ته اها موجوده رفتار کان وڌيڪ

تری سگهي ٿي جيڪا به هجي مون کي ڊولفس کي صاف ڪرڻ گهرجي ته جيئن
 اها خراب رهي وڃي ۽ طاقتور رهن جي لاءِ انهيءَ مان ٿورو ڪاٺ گهرجي
 هاڻي مان وڌيڪ هڪ ڪلاڪ آرام ڪندس ۽ جڳي سر ۽ سندس نه
 اها درست ۽ ٺيڪ ناک آهي پوءِ واپس بتيلى جي پوئين حصي ۾ وڃي ڪم
 ڪندس ۽ ڪوئي فيصلو ڪندس انهيءَ دوران مان ڏسي سگهان ٿو ته اها ڇا
 ڪري ٿي ۽ ان ۾ ڪاٺي تبديلي نه ٿي اچي ڳڻن وارو طريقو سو آهي پر هاڻي
 اهو وقت اچي ويو آهي جو محفوظ طريقي سان ڪم وٺي سگهجي ٿو اها هاڻي به
 خاص جاندار مڃي آهي مون ڏٺو ته ڪنڊي ان جي وات جي ڪنڊ ۾ آهي ۽ ر
 پنهنجو وات زور سان بند ڪري ڇڏيو آهي، پڪ جي سزا ۽ اها ڳالهه ان جي
 مقابلي جي لاءِ ڪاٺي اهڙي تڪر آهي جنهن کي اها سمجهي ڪونه سگهي ٿي
 اهوئي سڀ ڪجهه آهي. هاڻي آرام ڪر پوڙها ماڻهو ۽ ان کي ڪم ڪرڻ دي
 جيستائين تنهنجي پي ڊيوٽي نه اچي

پنهنجي اندازي جي مطابق هڪ ٻه ڪلاڪ آرام ڪيو هاڻي ڇنڊ تمام
 گهڻي دير سان نڪري پيو ان وٽ وقت جو اندازو لڳائڻ جو ڪوئي طريقو نه هو
 فوسج بچ آرام ڪونه ڪري رهيو هو بلڪه ائين ٿي ڪجهه آرام سان ويسو هو
 هو هاڻي مڃي ۽ جي چڪ پنهنجي ڪلهن جي سهاري سان اڏا ڪري رهيو هو سر
 هن پنهنجو کاٻو هٿ ڪمان جي ڪناري تي رکي ڇڏيو هو ۽ مڃي ۽ جي مزاحمت
 جو وڏو ڪاٺ وڌ ڪم خودڪشيءَ تي ڇڏي ڏنو هئائين

جيڪڏهن مان ڏور کي ڪنهن شئي سان ٻڌي سگهان ٿو ته اهو سڀ
 ڪجهه ڪيترو نه سهنجو ٿي ويندو هن سوچيو پر ٿوري جهٽڪي سان اها انهيءَ
 کي ٽوڙي سگهي ٿي. ان ڪري ڏور جي چڪ جي لاءِ منهنجي بدن جي گدي
 ضروري آهي. مون کي هر وقت پنهنجي هٿن سان ڍل ڏيڻ جي لاءِ تيار رهڻ گهرجي
 ”پر تون اڃا تائين سمهيو ناهين پوڙها ماڻهو هن وڏي آوار سان چيو “اڏ
 ڏينهن ۽ هڪ رات گذري چڪي آهي ۽ هاڻي هڪ ٻيو ڏينهن ٿي ويو آهي ۽ نور
 بلڪل ڪونه سمهيو آهين توکي ڪوئي طريقو ڪيڙڻ گهرجي جو حساسائين
 اها خاموش ۽ پرسڪون رهي ته تون ٿورو سمهي سگهين. جيڪڏهن تون ڪو به
 سمهندين ته تنهنجو دماغ تندرست ڪونه رهندو.“

پر منهنجو دماغ ته ڪافي صاف آهي. هن سوچيو منهنجو دماغ اينسرو
 ٿي صاف آهي. جيترا ستارا آهن جيڪي منهنجا پائر آهن پوءِ به مون کي سمجهڻ
 گهرجي. سڀ ماڻهو سمهندا آهن، ڇنڊ ۽ سج به سمهندا آهن. ڪڏهن ڪڏهن

جڏهن سامونڊي وهڪرا ناهن هوندا ته سطح ۽ وڌرائي ۽ پرسڪون رهندي آهي پوءِ ته سمنڊ به سمهي پوندو آهي پر سمهن ياد رک هن سوچيو پنهنجو سان ڪا اهو ڪم ضرور ڪراءِ ۽ ڏورين جي باري ۾ ڪوئي آسان ۽ يقيني طريقو ڪي هائي وڃ ۽ ڊولفن کي تيار ڪر جيڪڏهن سمهن ضروري آهي ته ڳس کي رڪاوٽ جي طور تي ٻڌڻ ڪافي خطرناڪ آهي

مار بغير سمهن جي رهي سگهان ٿو هن منهنجو پاڻ کي چيو پر اهو ڪافي خطرناڪ ٿيندو هو پنهنجي گوڏن جي بل سان بيهر بتيلى جي پوئين حصي طرف وڃڻ لڳو وڏي احتياط سان ته ڪٿي مچي ڪي جهٽڪو نه لڳي وڃي ٿي سگهي ٿو ته اها خود اڌ ستل هجي هن سوچيو پر مان نه ٿو چاهيان ته اها آرام ڪري انهيءَ کي مرن تائين چڪيندو رهندس

بتيلى جي پوئين حصي ۾ پهچي هو اهڙي طرح مڙيو جو ساڄي هٿ ۾ ڏور جو سمورو دٻاءُ ڪلهي جي سهاري رکيائين تنهن کان پوءِ هن کاٻي هٿ مان چاقو کي پوش مان ڪڍيائين هائي ستارا روشن ٿي ويا هئا هو ڊولفن کي چڱي نموني ڏسي سگهي پيو هن چاقو جي نوڪ سندس مٿي ۾ لڳائي ۽ ان کي بتيلى جي پوئين تختي جي هيٺان چڪيو هن پنهنجو هڪ پير مچيءَ تي رکيو تان جو ساهه جي سوراخ جي هيٺين چاڙهي جي مٿي تائين تيزيءَ سان چيري چڙيو پوءِ هن چاقو هيٺ رکي چڙيو ۽ کاٻي هٿ جي اندر واري گندگي ۽ چلڻ ڪڍي ان کي صاف ڪرڻ لڳو هن پنهنجي هٿ ۾ وڙني معدو ۽ آڻيا گونڊا محسوس ڪيا ۽ انهن کي ڪڍي چڙيائين انهن مان ٻه اڏرندڙ مڇيون هيون جيڪي تازيون ۽ سخت هيون هن انهن کي پاسي ۾ رکي چڙيو ۽ آڻيا گونڊا ۽ گڏوگڏ چلڻ ٻاهر اچي چڙيائين اها فاسفورس جهڙي چمڪدار لڪير چڙي پائي ۽ ٻڏي وئي ڊولفن ٿڌي هئي ۽ ستارن جي روشنيءَ ۾ هائي ڪوڏيءَ جهڙي پوري سفيد ڏسڻ ۾ اچي رهي هئي پوڙهي مچيءَ کي کاٻي پير ۾ جهلي انهيءَ جي هڪ پيري جي ڪل لائي پوءِ ان کي اٺلائي پئي پيري جي ڪل لائي ۽ مٿي کان پڇ تائين پنهي حصن کي هڪ ٻي ۾ الڳ ڪري چڙيائين تنهن کان پوءِ هن ڍانچي کي ٻاهر ڦٽو ڪيو ۽ ڏسڻ لڳو ته پاڻيءَ ۾ ڳڻن ٺهي ٿو يا نه پر اتي صرف انهيءَ جي آهستي آهستي ٻڌڻ جا آثار نظر اچڻ لڳا پوءِ هو واپس مڙيو هن پئي اڏرندڙ مڇيون ڊولفن مچيءَ جي پيرن ۾ رکي چڙيائين ۽ پنهنجو چاقو واپس پوش ۾ رکيائين ڏور جي بار سبب سندس پئي جهڪيل هئي ۽ مچيءَ کي پنهنجي کاٻي هٿ ۾ کنيو هئائين

هن مچيءَ جا ٻه پيرا تختي تي رکي چڙيا ۽ اڏرندڙ مڇيون به ساڻس گڏ

رکي ڇڏيائين تنهن کان پوءِ هن ڏور کي پنهنجي ڪلهي تي هڪ نئي جڳهه تي رکيو ۽ انهيءَ کي ٻيهر ڪاٻي هٿ ۾ جهلي ورتائين. جيڪا ٻيلي جي ڪناري تي رکيل هئي پوءِ هو هڪ طرف جهڪيو ۽ اڏرندڙ مڇي ساڻي ۽ ڏوتائين ۽ پنهنجي هٿ تي پائيءَ جي رفتار محسوس ڪرڻ لڳو هاڻي رفتار ڪجهه گهٽ هئي ۽ جيئن جيئن هو هٿ ٻٽيلي جي تختي مان مٽيندو ڏٺيندو ويو تيئن تيئن فاسفورس جا ٽڪرا وهندا آهستي آهستي ترندا هليا ويا ”اها ٽڪري رهي آهي آرام ڪري رهي آهي.“ پوڙهي چيو.

”هاڻي مون کي ان ڊولفن کي کائڻ جي مرحلي مان گذرڻو هو“ ر کان پوءِ ڪجهه آرام ڪرڻو آهي ۽ ٿوري ننڊ ڪرڻي آهي

ستارن هيٺان هر لحظي ٽڌي ٿيندڙ رات ۾ هن ڊولفن جي هڪ ٻيري جو اڌ کاڌو ۽ اڏرندڙ مڇيءَ جو مٿو وڌي انهيءَ کي صاف ڪيائين

”ڇا پڪل ڊولفن کائڻ ۾ نفيس مڇي آهي؟ هن چيو ۽ ڪچي مڇي ڇا خراب لڳندي آهي؟ هاڻي مان لوڻ ۽ ليمي جي بغير ٻٽيلي ۾ ڪونه چڙهندس“

جيڪڏهن مون ۾ عقل هجي ها ته مان سمورا ڏينهن ڪمان تي ساڻي اڇلائيندو رهان ها ۽ اهو سڪي لوڻ بڻجي وڃي ها. هن سوچيو پر ان صورت ۾ شايد سڄ لهي وڃڻ تائين مان ڊولفن کي ڪونه پڪڙي سگهان ها ان وقت به مار تيار نه هوس. پر مون ته انهيءَ کي چڱي پر ڇاڙيو آهي ۽ منهنجي دل ڪچي ڪو نه ٿي رهي آهي.

اوپر طرف آسمان ڪڪرن سان ڀريل هو ۽ چمڪندڙ ستارا آهستي آهستي گم ٿيندا ويا. هاڻي ائين لڳي رهيو هو جڏهن ڪڪرن جي گهري ڪاهي ۾ وڃي رهيو آهي. هوا رکجي وئي هئي.

”هن ٽن ڏينهن ۾ موسم خراب ٿي ويندي هن چيو“
 ”پر اڄ رات ڪونه ٿيندي ۽ نه ئي موسم سڀاڻي خراب ٿيندي“ هاڻي ٿوري ننڊ جي تيار ڪري ڇڏ. پوڙها ماڻهوا هن وقت مڇي ۾ سڪون ۽ خاموس آهي.

هن ڪاٻي هٿ جي ڏور کي مضبوطيءَ سان پڪڙيو ۽ پنهنجو سورو ور ڪمان جي ڪاٺيءَ تي وجهندي هن پنهنجي ران سان ڪاٻي هٿ کي روڙ ڏا ۽ پوءِ هن پنهنجي ڪلهي تي ڏور ڪجهه هيٺ ڪئي ۽ انهيءَ کي ڪاٻي هٿ سان جهلي ورتائين. جيستائين منهنجي ڪاٻي هٿ جي سهاري تي آهي ان وقت تائين انهيءَ کان ڪم وٺي سهجي ٿو هن سوچيو جيڪڏهن ننڊ ۾ ان جي اها پڪڙ

ڍلي ٿي ويندي ته ڏور جي نڪرڻ سان منهنجو ساڄو هٿ معن کي جاڳائي
 ڇڏيندو. ڪاٻي هٿ ۾ ڪاٺي سختي ٿي وئي آهي. پر هوانهيءَ قسم جي محنت
 جو عادي ٿي ويو آهي. جيڪڏهن مان ويهه منٽ يا اڌ ڪلاڪ به سمهي پونديس ته
 ڪاٺي بهتر ٿيندو پنهنجي سموري بدن کي ڏور سان ڇڻيندي هُو اڳتي طرف
 روانو ٿيڻ لڳو هن جو سمورو وزن سندس ڪاٻي هٿ تي هو. پوءِ هُو سمهي پيو.

هن بيهڻ شينهن جا خواب ڪونه ڏٺا. انهيءَ جي بجاءِ هن دريائي سونڀرن
 جو ٽولو ڏٺو جيڪوانن يا ذهن ميلن تائين پکڙيل هو هي انهن جي ميلاپ جو
 زمانو هو اهي هوا ۾ تمام گهڻو مٿي ٽپو کائي واپس پائيءَ جي ان سوراخ ۾ اچي
 ڪرڻ پيا. جتي انهن ٽپا کائڻ وقت بڻايو هو.

تنهن کان پوءِ هن خواب ڏٺو ته هُو ڪنهن ڳوٺ ۾ پنهنجي بستري تي
 سٽل آهي. اوڀر کان هوا گهلي رهي هئي ۽ هُو تمام گهڻي ٿڌ محسوس ڪري رهيو
 هو. هن جو ڪاٻو هٿ ٿڌ ۾ پڙ ٿي ويو ڇو ته ويهائي جي بجاءِ هن پنهنجو مٿو انهيءَ
 تي رکيو هو.

ان کان پوءِ هُو ڊگهن پيلن ڪنارن جا خواب ڏسڻ لڳو هن ڏٺو ته
 پهر يائين بيهڻ شينهن شام جي ڌنڌ ۾ اتي پهچي ويا آهن. ۽ پوءِ آهستي آهستي ٻيا
 بيهڻ شينهن به اتي پهچي ويا آهن. جهاز لانگر انداز تي شام جي ساحلي هوا ۾ بيٺو
 آهي ۽ هُو ڪمان جي ڪاٺيءَ سان ٽڪڙ ٻڌي ڏسي رهيو آهي ۽ انتظار ڪري
 رهيو آهي ته ٻيا بيهڻ شينهن آيا آهن يا نه..... هُو ڏاڍو خوش آهي.

اهڙيءَ ريت ڇنڊ ڇنڊ ٿيڻ لڳو ڏير کان پوءِ نڪري آيو هو پر اهو سٽل ٿي
 رهيو هو ۽ مڇي ڏور کي ڇڪيندي رهي ۽ بٽيليڪڪڙن جي اوٽ ۾ پُڄر ۾
 ڪندي رهي.

هن جي ڪاٻي هٿ کيس اچي منهن تي لڳي ته هُو سجاڳ ٿي ويو. ڏور
 سندس ڪاٻي هٿ مان زوري نڪرندي وڃي رهي هئي هن کي ڪاٻي هٿ جو ڪو
 به احساس نه هو پر هن کان جيترو ٿي سگهيو پئي. هن ڪاٻي هٿ مان ڏور کي
 جهلڻ جي ڪوشش ڪئي ۽ ڏور نڪرندي هلي وئي آخر ڪار هن جو ساڄو هٿ
 به ڏور تي وڃي پيو ۽ هُو ڏور کي مضبوطيءَ سان پڪڙي پوئتي وڃي جهڪيو
 هاڻي ڏور سندس پٺيءَ ۽ هٿ کي وڌائي رهي هئي. هن جو ساڄو هٿ مڪمل
 ڊپيل هو ۽ کيس خراب نموني مان چير اچي رهيا هئا. هن منهن وراڻي ڏور جي
 ٻنڌڻن طرف ڏٺو جيڪي روانيءَ سان کلي رهيا هئا. ان وقت مڇيءَ اچل ڪاڏي ۽
 سمند جو پاڻي شور ڪرڻ لڳو پوءِ اها ڏور وڃي پائيءَ ۾ ڪري پئي. تنهن کان پوءِ

اها هر هر اچل ڏيندي رهي ۽ بتيلو تيزيءَ سان هلڻ لڳو جڏهن ته ڏور هاڻي به تيزيءَ سان هٿ مان نڪري رهي هئي ۽ پوڙهو هر هر ڏور چڪيندو رهيو. ايتائين جو ڏور تڪڙ جي حد ۾ پهچي وئي. هو ڪمان کي چڪيندو رهيو هن جو چهرو ڊولفن جي ڪٽيل پيري تي اچي ٽڪيو هو بلڪل چرپر ڪو نه پئي ڪري سگهيو. ان کي اسان جو انتظار هو هن سوچيو هاڻي ان کي چڪڻ گهرجي. ان ڏور جي قيمت ادا ڪرڻ گهرجي.

هو مڇيءَ جي اچل کي چڱيءَ پر ڪونه ڏسي سگهندو هو صرف سمنڊ جي لٽڻ ۽ ان جي ڪرندڙ وقت پاڻيءَ جو آواز ٻڌي سگهندو هو ڏور جي رفتار سندس هٿن کي خراب نموني چيري رهي هئي. پر هن کي هميشه کان خبر هئي ته ائين ٿيندو آهي. هو اها ڪوشش ڪري رهيو هو ته ڏور ۽ هٿ جي ٻين حصن کي ڪونه وڌي ۽ ڏور سندس هٿ مان ڪسڪي نه وڃي گڏوگڏ آڱرين کي ڪٽي نه ڇڏي.

جيڪڏهن نينگر هجي ها ته هو ڏور جي بندلن کي جهلي ها هن سوچيو ڏور نڪري هلي وئي ۽ اها ويندي رهي. پر هاڻي ان جي رفتار ڏيڙي ٿيندي وئي. هڪ انچ ڏور حاصل ڪرڻ جي لاءِ هو مڇيءَ کي زور لڳائيندو رهيو هن تختي ۽ مڇيءَ جي پيري مان پنهنجو منهن مٿي ڪيو پوءِ هو گوڏن ڀر ويٺو ۽ آهستي آهستي پيرن تي اچي بيٺو هو هاڻي به ڏور ڇڏي رهيو هو پر آهستي آهستي هو اتي پهتو جتي هو پنهنجي پيرن سان انهن بندلن کي ڳولهي ٽولهي پئي سگهيو جيڪي ڏسڻ ۾ ڪونه اچي رهيا هئا. اڃان تمام گهڻي ڏور باقي هئي. هاڻي ته مڇيءَ کي پاڻيءَ ۾ ايتري ساري نشين ڏور جو پوڄهه به چڪڻو هو.

"ها بلڪل" هن سوچيو. هاڻي ته اها هڪ درجن کان وڌيڪ اچل کائي چڪي آهي. هاڻي اها مرڻ جي لاءِ گهرائيءَ ۾ نه ٿي وڃي سگهي. جتان مان انهيءَ کي مٿي نه آڻيان ٿوري دير ۾ اها چڪر ڪاٽڻ لڳندي ۽ تڏهن مون کي ان تي حڪم شروع ڪرڻو پوندو مون کي اها خبر ناهي ته ڪهڙي شئي ان کي اوچتو وائڙو ڪري ڇڏيو؟ ڇا اها هڪ جي ڪري ايتري توائي باز ٿي وئي؟ يا اها رات ۾ ڪا شئي ڏسي ڊڄي وئي؟ ٿي سگهي ٿو انهيءَ اوچتو ڊپ محسوس ڪيو هجي. پر اها ته بيحد ڀر سڪون ۽ مضبوط مڇي هئي. ايتري بي ڊڄي ۽ پراعتماد ڏسڻ ۾ اچي رهي هئي. جيڪا عجيب ڳالهه آهي.

"اهو بهتر آهي ته تون پاڻ بي ڊڄو ۽ پراعتماد ٿي وڃ."

"پوڙها ماڻهو! هن چيو "تون انهيءَ کي وري جهلي ورتو آهي." تون

ڏور واپس نه ٿو چڪي سگهين. پر اها جلد ئي چڪر ڪاٽڻ شروع ڪندي ”
 پوڙهي هاڻي انهيءَ کي ساڄي هٿ ۽ ڪلهن تي جهليو هو هو ٿورو
 هيٺ جهڪيو ۽ ڪاٻي هٿ جي ٻُڪڙ ۾ پاڻي کنيائين ته جيئن ڪچي ڊولفن جو
 گوشت پنهنجي چاهري سان ڏوٽي ڇڏي هن کي ڊپ هو ته متان دل ڪچي نه ٿئي
 ۽ الٽيون ڪري پنهنجي طاقت نه وڃائي ويهي. جڏهن هن جو چهرو صاف ٿي ويو
 ته هن بتيلاجي تختي سان مهتي پنهنجو هٿ ڌوڻائين. انهيءَ کي لوڻيالي پاڻيءَ ۾
 وجهي ڇڏيائين. هوسج اڀرڻ کان پهريائين روشنيءَ کي ڏسندو رهيو اها تقريبن
 اوڀر طرف ترندي رهي آهي. هن سوچيو ان جو مطلب آهي ته اها ٽڪجي چڪي
 آهي ۽ وهڪري سان گڏوگڏ وڃي رهي آهي. ان کي جلد ئي چڪر ڪاٽڻا پوندا
 ۽ پوءِ اصل ڪم شروع ٿيندو.

اهو اندازو لڳائڻ کان پوءِ ڪاٻو هٿ ڪافي ڊيڙ تائين پٺائي ۽ ۾ رهي
 چڪو هوس. هن انهيءَ کي ٻاهر ڪڍيو ۽ ٽڪ ٻڌي ڏنائين
 ”اهو خراب ناهي ٿيو“ هن چيو حقيقت ۾ درد ته ماڻهو لاءِ ڪا به
 حقيقت نه ٿورڪي.

هن ڏور کي انهيءَ طرح احتياط سان جهليو ته جيئن اها ڪنهن تازي
 زخم ۾ هلي وڃي ۽ پنهنجي وزن کي اهڙي طرح منتقل ڪيائين جو بتيلاجي جي
 ٻئي طرف هو جيئن پنهنجو ساڄو هٿ سمنڊ ۾ نه وجهي سگهي
 ”ڪنهن فضول ڪم ۾ تنهنجي اها حالت ناهي ٿي.“ هن ساڄي هٿ
 کي چيڻ ”پر هڪ لمحو اهڙو به هو جڏهن مان توکي حاصل ڪونه ڪري سگهيو
 هوس.“

”مان ٻن سٺن هٿن سان گڏ ڇو نه پيدا ٿيس؟“ هن سوچيو شايد اها
 منهنجي ئي غلطي آهي جو مان انهيءَ جي چڱي پر تربيت ڪئي. اُپاڻهارا ڄاڻي
 ٿو ته انهيءَ کي سڪڻ جا تمام گهڻا موقعا مليا. پر رات جو انهيءَ جو ايشرو ڍنگ
 خراب نه هو ۽ هُو هڪ دفعي ۾ ئي مروڙجي ويو جيڪڏهن هُو ٻيهر مروڙجي وڃي
 ته ڏور کي ان کان هڪڙي اڇلي ڇڏي.

جڏهن هن اهو سوچيو ته هوسمجهي ويو ته هن جو ذهن صاف ناهي. هن
 خيال ڪيو ته ٿوري ڊولفن اڃان ڇٻاڙڻ گهرجي. پر مان نه ٿو ڪائي سگهان. هن
 پنهنجو پاڻ کي چيو.

”ٿورو خالي دماغ ٿيڻ کان بهتر آهي ته تون دل ڪچي ڪري الٽي
 ڪري پنهنجي طاقت نچاڙ ڪر.“ مون کي خبر آهي ته جيڪڏهن مان ان کي

ڪاٺيندس ته اها پڇي نه سگهندي ڇو ته منهنجو چهره وان پر لڪل هو مان ان کي ضرورت جي لاءِ بچائي رکندس. پر غذا جي ذريعي طاقت حاصل ڪرڻ جو وقت گذري ويو آهي تون نهايت ئي بيوقوف آهين. هن پنهنجو بار کي چيو ته بس اڏرندڙ مڇي کائي ڇڏي

اها پنهنجي جڳهه تي محفوظ هئي. جيڪا صاف مٿي ۽ تيار هئي هن انهيءَ کي ساڄي هٿ سان کنيو ۽ کائڻ لڳو هدين کي هوشيارِي سان ڇپائيندي هويڇ تائين سڄي مڇي کائي ويو ان پر مڇيءَ کان وڌيڪ غذا هوندي آهي. هن چيو گهٽ ۾ گهٽ اها طاقت جنهن جي مون کي ضرورت آهي هاڻي جيڪو ڪجهه مان ڪري سگهان بيوا هو مون ڪري ڇڏيو آهي هن سوچيو هاڻي ان کي چڪر کائڻ ڏي ۽ جنگ جوڻ ڏي

جڏهن مڇي چڪر کائڻ شروع ڪيو ته سمنڊ ۾ لهڻ کان بعد انهيءَ تي ٽيون سج اڀري رهيو هو ڏور جي جهڪاءُ سان اها خبر ڪانه پئي ته مڇي چڪر کائي رهي آهي. اڃان ڪافي اونڌا هي هئي. هن ڏور جي چڪر ۾ هلڪي ڀرائي محسوس ڪئي ۽ پنهنجي پنهنجي هٿن جي دائري واري جُري ۾ استعمال ڪرڻ لڳو ۽ ڪوشش ڪرڻ لڳو ته چڪر جو وڏو ڪار وڌو زور سندن جسم ۽ جنگهن تي پوي ان جون پوڙهيون جنگهن ۽ ڪلهن چڪڙن سان گڏوگڏ لڏڻ لڳا

اهو تمام گهڻو وڏو دائرو آهي. هن چيو ”بر اها چڪر کائي رهي آهي“ اهڙيءَ طرح وڌيڪ ڏور اچڻ بند ٿي ۽ هن ان کي مضبوطيءَ سان جهلي ڇڏيو ايستائين جو هن ڏٺو ته اس ۾ پاڻيءَ جا نظرا اچل ڏٺي رهيا آهن پوءِ ڏور ٻاهر نڪرڻ لڳي. پوڙهو گوڏن ۾ ويهي رهيو ۽ ناخوشيءَ سان ان جو ساڻه پاڻيءَ ۾ واپس وڃڻ ڏيندو رهيو.

”هاڻي اها پنهنجي دائري جو پريان وارو حصو ٺاهي رهي هئي“ بس ڪلاڪن کان پوءِ پوڙهو پگهر ۾ شل هو هن جو هڏ هڏ ڏکي رهيو هو پر دائرو هاڻي تمام ننڍا ٿي ويا هئا ۽ ڏور جي جهڪاءُ سان هُو اندازو لڳائي سگهي پيو ته ترندي ترندي اها تمام گهڻو مٿي آئي هئي

هڪ ڪلاڪ کان هن جي اکين جي اڳيان سياهه نشان پئجي رهيا هئا پگهر سندس اکين کي لوڻيانو ڪري رهيو هو ۽ اک جي مٿان ۽ پيشانيءَ جي زخم تي لوڻ هر ڪي رهيو هو هُو سياهه نشانن کان ڊپ ڪونه ڪري رهيو هو جنهن طاقت سان هُو ڏور کي چڪي رهيو هو ان لحاظ کان هُو بلڪل معمول جي

مطابق هو پر به دفعا هن بيهوشي ۽ مٿي پر چڪر محسوس ڪيا. هوان مان تنگ ٿي ويو هو.

”مان انهيءَ طرح ناڪام ٿي هڪ مڇيءَ جي اڳيان نه ٿو مري سگهان.“ هن چيو ”هاڻي جڏهن ته مان ايتري خوبصورتيءَ سان کيس آڻي رهيو آهيان جيڪڏهن خلفشار مون کي چڪڙ جي طاقت ڏئي مان سٺو پيرا ”اسان جو پيءُ“ ۽ سٺو پيرا ”خوش آمديد مريم“ پڙهندس پر هاڻي مان نه ٿو پڙهي سگهان پر سمجهه ته مون پڙهي ڇڏيو هن سوچيو مان انهيءَ کي بعد ۾ به پڙهندس.

ٽيڪه ان وقت هن ڏور ۾ اوچتو جهٽڪو محسوس ڪيو جنهن کي هُو پنهي هٿن سان جهلي پيلو هو.

جهٽڪو تمام تيز سخت ۽ گورو هو پر مان اهوئي پسند ڪندس ته اها اڃان چڪر ٿي ڪاٽيندي رهي. هُو ڪاٺڻ جي لاءِ سندس اڇل ضروري آهي ”اڇل نه ڪاءِ مڇيءَ“ هن چيو.

مڇيءَ ڪيترائي پيرا ڏور کي ٽڪر لڳايو ۽ هر پيري جڏهن اها پنهنجو مٿو لوڏي پئي ته پوڙهو ٿوري دير اڃان ڇڏيس پيو. مون کي ان جي تڪليف ۾ اضافو نه ڪرڻ گهرجي. هن سوچيو.

مون کي تڪليف جي ڪاٺي پرواهه ناهي. مان ان کي قابو ۾ رکي سگهان ٿو پر ان جي تڪليف انهيءَ کي پاڳل بڻائي سگهي ٿي.

ٿوري دير بعد مڇي ڏور کي ٽڪر هڻڻ بند ڪري ڇڏيو ۽ پوءِ آهستي آهستي چڪر ڪاٺڻ لڳي. پوڙهو هاڻي برابر ڏور چڪي رهيو هو. پر وري هن بيهوشيءَ جي ڪيفيت محسوس ڪئي. هن ساڄي هٿ ۾ ٿورو سمنڊ جو پاڻي کڻي پنهنجي مٿي تي هاريو پوءِ هن اڃان وڌيڪ پاڻي هاريو ايستائين جو پنهنجي ڳچيءَ کي مهڻ لڳو.

”مون کي وڏائي ناهي.“ هن چيو. اها جلد ئي مٿي ايندي ۽ مان زندهه رهي سگهان ٿو توکي زندهه رهڻو ٿي پوندو ان جي ڳالهه به نه ڪيو.

هن جهڪي ڪمان سان ٽيڪه لڳائي ۽ هڪ لمحي جي لاءِ ڏور رکي پهر پئي ۽ تي پڌائين. هاڻي اها وسيع گهيري ۾ گهمي رهي هئي. ته جيئن مان آرام ڪيان ۽ جڏهن اها اندر پهتي رهي ته ان تي ڪم شروع ڪندس. هن فيصلو ڪيو. هن جي دل چاهي پئي ته ڪمان ۾ آرام ڪيان ۽ مڇيءَ کي چڪر ڀرڻ ڏيان. جڏهن زور مان خبر پئي ته مڇي پٽيلي جي طرف مڙي آهي ته

پوڙهو پنهنجي پيرن تي بيٺو رهيو ۽ گهمي لري هو سموري دور ٻاهر چڪڪ لڳو جيڪا مڇي حاصل ڪئي هئي.

مان ايترو ته ٽڪجي پيو آهيان جو ايترو ڪڏهن به ڪو نه ٿيو هوندس هن سوچيو هاڻي وڻجاري جي هوا تيز ٿي رهي آهي. پر ان کي چڪڪ جي لاءِ اها سٺي ئي ثابت ٿيندي مون کي ان جي بيهڪ ضرورت آهي "جڏهن اها پئي ٿيڙي پر ٻاهر طرف ويندي ته مان آرام ڪندس" هن چيو "مان ڪافي بهتر محسوس ڪري رهيو آهيان ۽ پوءِ مان ٽن ڏينهن بعد کيس چڪڪيندس."

هن جو ٽوپلو پوئتي گڏي ٿي رکيل هو جڏهن هن مڇي جي چڪڪ محسوس ڪئي ته هو ڪمان ۾ هيٺ جهڪيل هو پنهنجو ڪم ڪر وڃي مڇي هن سوچيو جڏهن منهنجو وارو ايندو ته مان توکي چڪڪي وٺندس سمنڊ ڪافي چڙهي ويو هو پر اها سٺي موسم جي هوا هئي ۽ هن کي گهر پهچڻ جي لاءِ ضرورت هئي "مان ڏکڻ ۽ اولهه طرف رخ ڪندس." هن سوچيو. "ماڻهو ته سمنڊ ۾ ڪڏهن به گم ناهي ٿيندو ۽ وري اهو ته وڏو پيب آهي."

هن کي ٽئين چڪڪ ۾ وڏي مڇي نظر آئي. جيڪا هن کي اونداهي پاڇي جيئن ڏسڻ ۾ آئي. جنهن کي پٽيلي هيٺان گذرڻ ۾ ايتري دير لڳي جو ان کي يقين ٿي نه آيو ته اها ايتري وڏي به ٿي سگهي ٿي پر اها ايتري وڏي هئي جو ان جي چڪڪ پوري ٿيڻ تي اها صرف ٽيهه ميٽر پائيءَ تي اُڀري ۽ هن پاڻيءَ مان ٻاهر نڪرندڙ ڀڄ ڏٺو اها ذاتي کان به وڌيڪ ڊگهي هئي ۽ گهري نيري پاڻيءَ تي بيهڪ پيلي مينڊي جهڙي نظر اچي رهي هئي اها ٻيهر پاڻيءَ ۾ غائب ٿي وئي. مڇي ڇاڪاڻ ته مٿاڇري کان ڪجهه هيٺ تري رهي هئي پوڙهو ان جي ڊگهي ڀڄ ۽ ان جي واڳڻائي پئي ڏسي سگهي پيو ان جي پٺي جو پڙ جهڪيل هو ۽ انهيءَ جي ميني جا وڏا وڏا پر ڪليل هئا مڇيءَ جي پٺو کانڻ سان پوڙهو سندس اکيون به ڏسي پئي سگهيو اهڙيءَ طرح به پوريون کير جهڙين مڇيون جيڪي ان جي آسپاس تري رهيون هيون اهي به ان سان چنڀري پيون جن ته ان سان ڪيڏي رهيون هجن. اهي پئي ٽن فوٽن کان وڌيڪ ڊگهيون هيون. جڏهن اهي تيزيءَ سان ترنديون هيون ته ٻار مڇيءَ جيئن ڪڏنديون هيون.

ان طرح ته ڪجهه حاصل ڪونه ٿيندو هن سوچيو
 هن جو وات ايترو ته خشڪ ٿي چڪو هو جو هو ڳالهائي به ڪو نه
 سگهي پيو هاڻي ڦوپاڻي جي آڏو ڪونه وڃي سگهي پيو هن پيري ان کي برابر
 کڻي اچڻ گهرجي. هن سوچيو مان اڃان وڌيڪ ڦيرن تائين پاڻي نه رهي
 سگهندس. نه تون ٺيڪ آهين هن پاڻ کي چيو تون هميشه جي لاءِ ٺيڪ آهين
 ان کان بعد وارن ڦيرن ۾ ته ڦو ويجهو ان تائين پهچي ويو هو سر وري
 مڇي پنهنجو پاڻ کي سنڀالي ورتو ۽ آهستي آهستي ترندي ڀرتي هلي وئي
 تون مون کي مرڻ جي ڪنڌيءَ تي پهچائي رهي آهين مڇي! پوڙهي
 ڀڙڪيو. پر توکي انهيءَ جو حق آهي مائي مڇي! مون ته توکان وڏي ۽ وڌيڪ
 خوبصورت ان کان سواءِ وڌيڪ ڀر سڪون يا عظيم ڪاٺي وٽ ناهي ڏٺي اڄ ۽
 مون کي ماري ڇڏ. مون کي ان جي پرواهه ناهي ته ڪير ڪنهن کي ماري ٿو
 هاڻي تنهنجو دماغ چرڇ ٿي رهيو آهي. هن سوچيو تنهنجي ذهن کي
 صاف رهن گهرجي. پنهنجي ذهن کي صاف رک ۽ ماڻهو جيئن ڏک سک سهڻ
 جو حوصلو رکندو هن سوچيو.

”دماغ صاف ٿي وڃ.“ هن اهڙي آواز ۾ چيو جنهن کي ان مشڪل سان
 ٻڌي سگهيو پئي. ”صاف ٿي وڃ“ اهڙي طرح مڇي به پيرا ليرا ڪيا
 مون کي سڌ ناهي پوڙهي چيو هر پيري ائين معلوم ٿئي پيو ته ڦو
 بيهوش ٿي ويندو مون کي خبر ناهي پر مان هڪ دفعو ڪوشش ڪندس
 هن هڪ دفعو ٻيهر اها ڪوشش ڪئي ۽ جڏهن ليرا ڏٺائين ته بيهوشي
 محسوس ڪرڻ لڳو مڇي وري پنهنجو پاڻ کي سڌو ڪري ڇڏيو ۽ هو ٻيهر پنهنجو
 وڏو ٻچ هلائيندي آهستي آهستي ترندي هلي وئي
 مان ٻيهر ڪوشش ڪندس پوڙهي واعده ڪيو هاڻي هن جا هٿ
 رهڙجي رهيا هئا ۽ ڦو صرف ٿوري دير جي سامهه ۽ پر ٿي بخوبي ڏسي پئي سگهيو
 هن وري ڪوشش ڪئي ۽ ساڳيو ئي نتيجو رهيو شروع ڪرڻ کان
 ٻه رڳو ٽي پنهنجي طاقت ختم ٿيندي محسوس ڪرڻ لڳو پر هڪ ڀيرو مان
 ٻيهر ڪوشش ڪندس. هن پنهنجي سموري طاقت ۽ وڌائي گڏ ڪئي ۽ ان کي
 مڇيءَ جي هٿاب جي آڏور کي ڇڏيائين. مڇي چڪجي آئي ۽ پنهنجي ٻانهن
 جي ٻل ۽ نرميءَ سان ترڻ لڳي. ان جي چهنڀ بتيلى جي تختن کي تقريبن چهي
 رهي هئي اها بتيلى جي ويجهو کان گذرڻ لڳي. جيڪا ڊگهي. ڪشاديءَ چانديءَ
 جهڙو بدن ۽ واڳڻائي نشانن واري هئي اها پاڻيءَ ۾ ختم ٿي ٿيڻ جو نالوئي ڪونه

وئي پئي.

پوڙهي ڏور هيٺ وجهي ڇڏي ۽ ان تي پنهنجو پير رکي ڇڏيو هن هاريون کڻي جيترو ئي سگهيس پئي ان کي مٿي ڪيائين، هن لوهه کي اندر ويندي محسوس ڪيو ۽ هوانهيءَ تي جهڪي ويو ۽ اندر گهرو ڪري ورتائين پنهنجو پورو وزن ان جي پويان لڳائي ڇڏيائين، تڏهن پنهنجي موت کي ڏسندي مڃي ۽ برساهه پئجي ويو اها پاڻيءَ کان مٿي ٿي وئي، جن اها پنهنجي ڊگهائي، ويڪرائي، پنهنجي مڪمل طاقت ۽ حسن جو مظاهرو ڪري رهي هجي، ائين لڳي رهيو هو ته اها بتيلى پر بيهي پوڙهي جي مٿان هوا ۾ موج مستي ڪري رهي هجي پوءِ اُن وڏي آواز سان پاڻيءَ ۾ ويهي منهن ڪيو ۽ پاڻيءَ جا چنڊا پوڙهي جي بتيلى تي اچي ڪري پيا.

پوڙهي جو مٿو ڇڪرائجي رهيو هو ۽ سندس طبيعت ڇيڙاڪ ٿي رهي هئي، هن جي نظر چڱي نموني ڪم ڪونه ڪري رهي هئي پر هن هاريون جي ڏور کي صاف ڪيو ۽ پنهنجي زخمي مٿن سان ڍل ڇڏيندو ويو جڏهن هن جي نظر ٺيڪ ٿي وئي ته سندس مٿو مٿي آيو. هاريون مڃي ۽ جي مٿي ڪلهي سان گڏ ڪنڊ بڻائي بيٺو هو ۽ پاڻي ان جي دل جي رت جي سرخِيءَ سان ڳاڙهو ٿي رهيو هو.

پهريائين انهيءَ جو رنگ گهرو هو جيئن هڪ ميل گهري پاڻيءَ ۾ ڪاٽي اونهي جڳهه هجي، پوءِ هُو ڪڪرن جيئن ٺهلجي ويو مڃي چانديءَ جهڙي هئي ۽ بلڪل خاموش لهرن سان تري رهي هئي، پوڙهي کي هڪ جهلڪ ميسر ٿي، ان ۾ هن فور سان ڏٺو تنهن کان پوءِ هن هاريون جي ڏور کي ڪمان جي سبب تي به ٿيرا ڏنا.

”منهنجو دماغ صاف رُڪد“ هن ڪمان جي تختي تي پنهنجو مٿو رکندي چيو مان ٽڪل پوڙهو آهيان پر مون ان مڃيءَ کي جيڪا مون کي پياري آهي، تنهن ماري ڇڏيو آهي ۽ هاڻي مون کي انهيءَ جي مزدوري ڪرڻي آهي. هاڻي مون کي ٿاهو ۽ رسي تيار ڪرڻ گهرجي ته جيئن ان کي چڪي ٻڌي ڇڏجي، هن سوچيو، جيڪڏهن اسان به هجن ها ته بتيلى ۾ گهڻو سامان کڻون ها، تڏهن به هي بتيلى ان کي ڪڏهن به نه کڻي سگهي ها، مون کي هر شيءِ تيار ڪرڻ گهرجي ها.

هُو مڃيءَ کي چڪڻ لڳو ته جيئن انهيءَ کي بتيلى جي پاسي کڻي اچي. ۽ ڏور انهن چلرن کان ٿيندي وات کان ڪڍجي ته جيئن ان جو مٿو ڪمان سان

ٻڌي سگهجي مان ان کي ڏسڻ چاهيان ٿو هن سوچيو. مان ان کي ڇهه چاهيان ٿي
اهو ئي منهنجو خزانو آهي. هن سوچيو پر ان کي محسوس ڪرڻ جي خواهش جو
سبب اهو نه هو هن سوچيو جڏهن مون هاريون جي دستي کي ٻيون دفعو ڏڪو ڏٺو
هاڻي انهيءَ کي ڇڪ ۽ ان کي ٻڌي ڇڏ. هڪ ڪنڊو سندس پڇ پڇ ۽ ٻيون جي وچ
پر بتيلاسان ٻڌي ڇڏ.

”ڪم شروع ڪر پوڙها ماڻهو“ هن چيو هن ٿورو پاڻي هڪڙي پيٽو
”هاڻي جنگ ته ختم ٿي وئي البت مزدوريءَ جو تمام گهڻو ڪم باني آهي“
هن مٿو کڻي آسمان ڏانهن ڏٺو ۽ پوءِ ٽڪ ٻڌي پنهنجي مڇيءَ کي فهر
آلود نظرن سان ڏسڻ لڳو. هن سڄ کي غور سان ڏٺو ٻيپهري گذرندي دير ڪونه ٿي
آهي هن سوچيو.

وڻجاري جي هوا تيز ٿي رهي آهي. هاڻي ڏورين جي ڪا به پرواهه ناهي
گهر پهچندي ئي نينگر ۽ مان ان کي جوڙي وٺنداسون.
”اڄ مڇي.“ پر مڇي ڪونه اچي رهي هئي. پوڙهو بتيلا چڪيندي ان
تائين پهتو.

هُوَ ان جي ويجهو پهچي ويو ۽ ان جو مٿو بتيلا جي ڪمان سان وڃي
لڳو تڏهن به هن کي ان جي جسم جو يقين نه اچي رهيو هو پر هن مينڇ سان
هاريون جي ڏور کولي. ان کي مڇيءَ جي چلڻ مان گذاري سندس منهن مان
هڪڙيائين. ان جي تلوار جي آسپاس هڪ ٿيرو ڏٺائين ۽ جهليل رسيءَ ۾ گرھ
لڳائي ان کي مينڇ سان ٻڌي ڇڏيائين.

تنهن کان پوءِ هن رسي هڪڙي ڇڏي ۽ پڇ ۾ رسي ٻڌي بتيلا جي پوئين
حصي ۾ هليو ويو مڇيءَ پنهنجي اصل واڳڻائي رنگ بچاءَ چانديءَ جهڙي ٿي وئي
هئي. پڇ جيئن ان جا وهڪرا به ٻيلي رنگ جا ٿي ويا هئا. اهي وهڪرا گرانٽ
کان وڌيڪ ويڪرا هئا. مڇيءَ جي اک اهڙي بي تعلق ڏسڻ ۾ اچي رهي هئي
جيئن پيرا مڪوپ جا شيشا يا جلوس ۾ ڪوئي اڳواڻ هجي
”ان کي مارڻ جو هڪ اهڙي طريقو هو“ پوڙهي چيو

پاڻي پيئڻ کان بعد هو بهتر محسوس ڪري رهيو هو ۽ ان کي خبر هئي
ته هو ٻيپهوش نه ٿيندو. ان جو ذهن صاف هو ائين معلوم ٿئي ٿو ته ان جو وزن
پندرهن پائونڊ کان وڌيڪ ٿي آهي. هن سوچيو

جيڪڏهن هُو ان جو ٽيون حصو پنجهتيه سين تي ڦي پائونڊ جي حساب

وهڪڻي ڇڏي ته؟

“ان جو حساب ڪرڻ جي لاءِ مون کي قلندر جي ضرورت پوندي” هن چيو “منهنجو ذهن ايترو صاف ناهي. پر منهنجو خيال آهي ته عظيم ڊي ميگ مون تي فخر ڪندو منهنجي هڏي ته ناهي ٿئي، پر پٺي ڏکي رهي آهي خبر ناهي هڏي ڪيئن ٿئي آهي؟ هن سوچيو ٿي سگهي ٿو اسان جي لاعلمي پر ٿي ٿي ويو هجي.

هن مڇيءَ کي ڪمان ۽ بتيلى جي پوئين ۽ وچ واري حصي سان ٻڌي ڇڏيو اها ايتري وڏي هئي جو ڇڻ هڪ بتيلى جي پاسي پر ٿي وڏو بتيلو ٻڌيو ويو هجي. هن ڏور جو هڪ ٽڪرو هڪڙو ۽ ان سان مڇيءَ جي هيٺائين چاڙي ان جي ڇهنپ سان ٻڌي ڇڏي ته جيئن ان جو وات کلي نه سگهي پوءِ هن بتيلى جو ٿنڀ مٿي ڪيو ۽ بادبان جي مٿاهين ۽ هيٺاهين وارين ڪاٺين سان هن پيوند ڪري بادبان چاڙهيو. پوءِ بتيلو ڇرپر ڪرڻ لڳو. هو ڏکڻ ۽ اوڀر طرف روانو ٿيو.

ڏکڻ ۽ اوڀر معلوم ڪرڻ جي لاءِ هن کي ڪنهن قطب نما جي ضرورت نه هئي. هن کي صرف تجارتي هوا جو چهاڙ ۽ بادبان جي چڪڪ جي ضرورت هئي اهو بهتر آهي ته مان ڏور ۾ ڇمچو ٻڌي ڪاٺ پيش جي لاءِ ڪجهه حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ڪريان. جنهن سان هيٺان بهل ٿئي، پر هن کي ڇمچو نه مليو هن جي ساردين به سڙي وئي هئي سو هن هلندي هلندي خليجي آبي ٻوٽن جي هڪ لاءِ پڪڙي ورتي. ان کي لوڏو ڏيڻ سان ان مان ننڍا ننڍا چاڱا بتيلى جي تختن تي اچي ڪري پيا. اهي درجن کان به وڌيڪ هئا ۽ واريءَ جي ڌرن وانگر ڏيک ڏئي رهيا هئا. پوڙهو انهن کي آڱوٺي ۽ آڱرين سان ڳوهي ڇڏي ويو اهي تمام گهڻا ننڍا هئا، پر ان کي خبر هئي ته انهن ۾ ڪافي غذائيت آهي ۽ ڏاڍا مزدار به هئا.

پوڙهي جي بوتل ۾ اڃان ٻن پيرن جو پاڻي موجود هو چاڱو ڪاٺ کان پوءِ هن هڪ دفعي وارو اڏ پاڻي پيئو. رڪاوٽن جي باوجود بتيلو چڱي پر هلي رهيو هو پنهنجي هڪ هڪ سان دنبالور کي انهيءَ کي ملائيندو رهيو هو مڇيءَ کي ڏسي سگهي پيو اهو معلوم ڪرڻ جي لاءِ ته هي سڀ خواب ناهي. پر حقيقت آهي هن کي پنهنجو هٿ ڏسڻ ۽ پٺيءَ کي بتيلى جي پوئين حصي مان محسوس ڪرڻ جي ضرورت هئي. آخر ۾ هڪ ڀيرو جڏهن هن جي دل خراب ٿي رهي هئي ته هن سوچيو ته ٿي سگهي ٿو ته اهو خواب هجي پوءِ ان وقت جڏهن هن مڇيءَ کي پاڻيءَ کان ٻاهر نڪرندي واپس ڪرڻ کان پهرين ڏٺو ته هن کي يقين ڪو نه اچي رهيو هو پوءِ ان وقت هن کي چڱي نموني سان ڏسڻ ۾ ڪو نه اچي رهيو هو.

ها هائي ته هن کي هميشه جيٿان ليڪ نظر اچي رهيو هو

هاڻي هن کي علم هو ته هي سامهون ڏسندڙ مڇي هن جا ڏکندڙ هٿ ۽ پٺي خراب ناهي. هٿ جلدي ۾ ليڪ ٿي ويندا آهن. هن سوچيو مون انهن کي مان ڪڍي صاف ڪري ڇڏيو آهي. انهن کي لوڻياڻو پاڻي ليڪ ڪري ڇڏيندو. خليج جو ڪارو پاڻي ته بهترين آب شفا آهي. هاڻي مون کي جيڪو ڪجهه ڪرڻو آهي. اهو هي ته پنهنجو ذهن صاف رکڻ. باقي هٿن ته پنهنجو فرض ڏي ڪري ڇڏيو آهي ۽ هاڻي مان مزي سان وڃي رهيو آهيان. ان جو وات بند آهي ۽ ٻچ مٿان کان هيٺ تائين سڌو آهي. ان حالت ۾ ته اسان پاڻن جيٿان ترندا وڃون ٿا ۽ پوءِ هن جو دماغ ڪجهه ڌنڌو ٿيڻ لڳو. هن سوچيو ڇا اها مون کي ڪٿي وڃي رهي آهي؟ يا مان ان کي ڪٿي وڃي رهيو آهيان. جيڪڏهن مان ان کي بتيبيجي پويان ٻڌي چڪيندو رهيو هجان ها ته سوال ٿي پيدا نه ٿئي ها اهڙي طرح جيڪڏهن مڇي پنهنجي سموري شان و شوڪت سان بتيلي ۾ هجي ها، تڏهن به اهڙو ڪوئي سوال ٿي پيدا نه ٿئي ها. پر هاڻي ته اها بلڪل ٻڌ تر آهي. پوڙهي سوچيو. جيڪڏهن اها مون کي چڪي وڃڻ پسند ڪري ٿي ته مان دوکياريءَ ۾ ان کان اڳتي آهيان ۽ وري اها مون کي ڪوئي نقصان به نه ٿي پهچائڻ چاهي هو چڱي پر تري وڃي رهيو هو. پوڙهي پنهنجا هٿ لوڻيائي پاڻي ۾ وجهندي پنهنجي دماغ کي صاف رکڻ جي ڪوشش ڪئي. آسمان تي وڏا ڊگه ڪڪر چانيل هئا انهن جي مٿان چڻ پرن جهڙو هلڪو ڪپڙي جو مٿيون پڙهيو انهيءَ مان پوڙهي اندازو لڳايو ته هوا سڄي رات هلندي رهندي پوڙهو ٺڪ ٻڌي مڇيءَ کي ڏسندو رهيو. ڇا اها حقيقت آهي؟ اها پهرين شارڪ جي حملي کان ڪلاڪ اڳ جي ڳالهه آهي.

شارڪ اتفاق سان اتي ڪونه پهتي هئي. جڏهن سياه خور جا سر ميل گهري سمنڊ جي پاڻيءَ ۾ ٻڏندا ۽ پڪڙجندا هليا ويا ته اها گهرائيءَ مان ٻري بهي خبريءَ ۾ ايتري سگهه سان اڀري جو نيري پاڻيءَ جو مٿاڇرو ٿوري فضا ۾ بيٺو ٿي وئي پوءِ اها واپس پاڻيءَ ۾ ڪري پئي ۽ رت جي پوءِ سنگهي بتيلي نه سهر رواني ٿي وئي. ڪڏهن ته پوءِ ٿيندي پئي وئي پر انهيءَ جي اچڻ سان وري پوءِ سو رائج جاري هو يا ٿوري کوجنا ڪري ترندي پئي وئي. اها رستي ۾ تمام گهڻو تبديلي ۽ تنديءَ سان پاڻي چيريندي رهي. جيڪا تمام وڏي شارڪ هئي

ان جي بناوت اهڙي هئي جو اها رفتار ۾ سمنڊ جي ڪنهن به تيز رفتار مڇيءَ جو مقابلو ڪري پئي سگهيو سواءِ جڙيءَ جي ان جي هر شئي خوبصورت

هئي. ان جي پلي اهڙي هئي. جهڙي تلوار جي هوندي آهي ان جو بيت چانديءَ جهڙو ۽ گل سڀي سندر هيس ان جي بناوت بلڪل تلوار جهڙي هئي. پر ان جي چاڙي تمام گهڻي وڏي هئي. هاڻي اها تيزيءَ سان ۽ مٿاڇري کان ٿورو هيٺ تري رهي هئي. انهيءَ جي پليءَ جو وڏو پڙ پٺيڙ هيڏي هوڏي لڏڻ جي پائڻيءَ کي چيريندو وڃي رهيو هو سندس ڏندن جون اٺ قطارون اندر طرف جهڪيل هيون. ان جا ٻين شارڪن مڇين جهڙا معمولي ٽڪنڊا ڏند نه هئا اهي انساني آڱرين جهڙا هئا جيڪي مڙي چنبي جهڙا بڻجي ويندا آهن. اهي تقريبن پوڙهي جي آڱرين جهڙا ڊگها هئا. اها مڇي ٺهي ئي اهڙي هئي جو سمنڊ جي ٻين مڇين جي غذا بڻجي. جيڪا ايتري تيز مضبوط ۽ ان طرح هٿياريند هئي جو ڪوئي ٻيو دشمن نه پئي بڻجي سگهيو جيئن جيئن ان کي تازي خوشبوءِ آئي. تيئن تيئن اها پنهنجي رفتار تيز ڪندي وئي ان جي پليءَ جو نيرو پڙ پائڻيءَ کي چيري رهيو هو.

پوڙهي ان کي ايندي ڏٺو ته سمجهي ويو ته اها ئي شارڪ آهي. جيڪا دلير آهي. جيڪو چاهيندي آهي اهو ڪري ڏيکاريندي آهي هن هارپون ٺيڪ ڪيو ۽ شارڪ کي ايندي ڏسي رهيو هو رسي ننڍي هئي چوٽ ان مان لڪرو ڪڍي هن مڇي ٻڌڻ جي لاءِ استعمال ڪيو هو.

هاڻي پوڙهي جو ذهن صاف هو ۽ چڱي پر ڪم ڪري رهيو هو ۽ هو هاڻي به مضبوط ارادي وارو هو پر هن کي اميد گهٽ هئي. ايتري سٺي مڇي باقي نه ٿي رهي سگهي. هن سوچيو. هن شارڪ کي ويجهو ايندي ڏٺو ۽ وڏي مڇيءَ تي هڪ نظر وڌائين. ٿي سگهي ٿو اهو به خواب هجي. هن سوچيو مان اهو حملو نه ٿوروڪي سگهان. پر شايد مان ان کي ماري سگهان. شارڪ شل! تنهنجي ماءُ جا نصيب کٽن. هن سوچيو.

شارڪ تيزيءَ سان پٽيلي جي آڱواڇي وٺي ۽ جڏهن هن مڇيءَ تي حملو ڪيو پوڙهي ان جو کليل وات ۽ عجيب اکيون ڏٺيون جڏهن هن پچ کان ٿورو مٿي گوشت پر وات وڌائين ته ڏند جي ڏڪڻ جو آواز ٻڌڻ پر آيس. شارڪ جو مٿو پائڻيءَ کان مٿي هو ۽ ان جي پلي به مٿي اچي رهي هئي. پوڙهي وڏي مڇيءَ جي گل ۽ چرڻ جو آواز ٻڌي رهيو هو ان سمي هن شارڪ جي مٿي پر هارپون اچي وهائي ڪڍيو. ٺيڪ انهيءَ هنڌ تي انجي اکين جي رڇ جي لڪير ۽ نڪ کان سڌو پليءَ طرف ويندڙ لڪير هڪٻئي کي ڪٽي رهيون هيون. پر اهڙي ڪا به لڪير موجود ڪونه هئي. اتي ته صرف وڏا، تيز رنگ جا مٿا ۽ وڏيون وڏيون اکيون

۽ ڏند ڪرڻ واريون ڄاڙيون هيون. پر اهوئي دماغ جو هنڌ هو پرڙهي انهيءَ جڳهه تي هاريون هنيو هن پنهنجي رت ۾ پريل هٿ سان ان تي حملو ڪيو. پنهنجي پوري طاقت سان هاريون خوب اندر ڪري ڇڏيو هن بغير اميد جي پر ثابت قدمي ۽ پوري ساڙ ۽ دشمنيءَ سان حملو ڪيو.

شارڪ اونڌي ٿي وئي. پوڙهي ڏٺو ته ان جي اک ۾ زندگي ناهي سڄي اها هڪ دفعو ٻيهر اونڌي ٿي وئي ۽ ان جي جسم تي رسيءَ جا ٻه نشان ٿي ويا. سوڙهي خيال ڪيو ته اها مري وئي. پر شارڪ ان کي مڃڻ جي لاءِ تيار نه هئي اها ٻسيءَ ۾ هئي. ان جو پچ پائيءَ ۾ ڊانس ڪري رهيو هو ۽ ڄاڙيون ڏند ڪرڻائي رهيندي هيون اها پائيءَ کي اهڙي طرح چيري رهي هئي جيئن اسپيد بوٽ چيرندو آهي جتي سندس پچ هيڏي هوڏي ٿي رهيو هو اتان جو پائي اڇو ٿي ويو هو. ان جو تيون ۽ چوٿون حصو جسم پائيءَ کان مٿي ٿي ويو هو ۽ پوءِ اوچتو ڏور ڇڪجي وئي پوءِ لٽڻ لڳي ۽ کٽي پئي. شارڪ هڪ لمحي جي لاءِ پائيءَ ۾ خاموش پيلي رهي. پوڙهو ان کي غور سان ڏسندو رهيو پوءِ اها آهستي آهستي سڌي وئي.

”اها تقريبن چاليهه پائونڊ کٽي وئي.“ پوڙهي وڏي آواز ۾ چيو اها منهنجو هاريون ۽ سموري رسي به کٽي وئي. هن سوچيو. هاڻي منهنجي مڇيءَ جي رت وهي رهيو هو ان طرح ٻيون شارڪ مڇيون اينديون هو هاڻي مڇيءَ کي وڌيڪ ڏسڻ نه پئي چاهيو ڇو ته اها ختم ٿي چڪي هئي. مڇيءَ تي حملو ٿيو ته هي بلڪل ائين ٿي هو جيئن خود هن تي حملو ٿيو هجي.

پر مون پنهنجي مڇيءَ تي حملو ڪرڻ واري شارڪ کي ماري ڇڏيو آهي. هن سوچيو ايتري خراب شارڪ مون ڪڏهن به ڪونه ڏٺي خدا گواه آهي ته مون وڏيون وڏيون مڇيون ڏٺيون آهن.

اها ايتري سٺي هئي جو چئي چپ ڪجي. هن سوچيو ڪاٿر هو سڀ ڪجهه خواب هجي ها. ۽ مان اها مڇي ڪونه پڪڙيان ها پر اڪيلو پنهنجي هنڌ تي اخبارن ۾ پيو هجان ها.

”پر ماڻهو شڪست کائڻ جي لاءِ ناهي پيدا ٿيو.“ هن چيو
 ”ڪنهن ماڻهوءَ کي ماري سگهجي ٿو پر ان کي شڪست نه ٿي ڏئي سگهجي.“ پر مون کي افسوس ضرور آهي ته مون مڇيءَ کي ماريو آهي. هن سوچيو هاڻي ڪڏهن ته خراب وقت اچي ويو آهي. مون وٽ هاريون به ناهي.

شارڪ وڏي ظالم، قابل ۽ هوشيار هوندي آهي. پر مان انهيءَ کان به وڌيڪ هوشيار آهيان. شايد نه... هن سوچيو شايد مان صرف بهتر طور تي هٿيار بند آهيان

”سوچ نه... پوڙها ماڻهو.“ هن وڏي آواز ۾ چيو

”ان رستي تي هلي پڻ ۽ جڏهن وقت آيو ته مقابلو ڪجانءِ.“

پر مون کي سوچڻ گهرجي. هن سوچيو چو ته اهوئي ڪجهه ته هاڻي مون وٽ بچيو آهي. مون ان جي دماغ تي جهڙي طرح ڌڪ هنيو آهي جيڪڏهن عظيم ڊي ميگ گيو ان کي ڏسي ها ته خبر ناهي ڪيترو خوش ٿئي ها. پر اها ڪاٺي وڏي ڳالهه ناهي. هن سوچيو

هر ماڻهو ائين ڪري سگهي ٿو ڇا منهنجا زخمي ٿيل هٿ به ايتري ئي وڏي رڪاوٽ آهن. جيتريون ٿل هڏيون؟ ڇا خيال آهي تنهنجو؟ مان نه ٿو وڃي سگهان. منهنجي پير جي ڪڙي ۾ ڪڏهن به ڪاٺي خرابي ناهي ٿي. ها هڪ پيري ترندي جڏهن پاڻياري وڃون، تي منهنجو پير پيو ته ان ڏنگي وڌو هو. ان سان مون کي پرڏاشت کان ٻاهر دود ٿيو هو.

”ڪنهن خوشگوار شئي جي باري ۾ سوچ پوڙها ماڻهو.“

هن چيو ”هر گهڙي تون گهر جي آڏو ٿي رهيو آهين. چاليهه پاڻون، جي نقصان سان تون سست رفتار سان هلي رهيو آهين.“

هو چڱي ۾ سمجهي رهيو هو ته جڏهن هو وهڪري جي اندروني حصي ۾ پهچندو ته ڇا ٿي سگهي ٿو پر هاڻي ڇا ڪري سگهجي ٿو؟
”ها ڪجهه ڪري سگهجي ٿو.“ هن وڏي آواز ۾ چيو مان پنهنجو چاتو هڪ ڳن جي چيڙي سان ٻڏي سگهان ٿو.“

هن ائين ئي ڪيو سڙه جو دستو سندس هٿن ۾ هو ۽ بادبان جي چادر پيرن هيٺان هيس.

”مان پوڙهو ماڻهو آهيان پر وهندو ناهيان.“

تازي هوا گهلي رهي هئي. هو چڱي ۾ وڃي رهيو هو هن سوچيو ان کان سواءِ مان ته انهيءَ کي گناهه به سمجهان ٿو گناهه جي باري ۾ نه سوچ. هن سوچيو گناهه کان سواءِ به اڃان ڪافي مسئلا آهن ۽ مان ان کي ڪڏهن به سمجهي نه ٿو سگهان.

مان ان جي سمجهه به نه ٿو رکان ۽ مان يقين سان نه ٿو چوان ته ان تي منهنجو ايمان آهي. شايد مڃي، کي مارڻ گناهه هو جڏهن ته مون پنهنجو پاڻ کي

زندہ رکڻ جي لاءِ ۽ منهنجو خيال آهي ته پيٽ ڀرڻ جي لاءِ ائين ڪيو آهي سر
اهو گناهه ئي آهي. ان لاءِ گناهه جي باري ۾ نه سوچ. اهو سوچڻ جي لاءِ تمام گهڻا
ماڻهو آهن. جن کي انهن جي اجرت ملي ٿي حقيقت ۾ تون مهاڻو بڻجڻ جي لاءِ
پيدا ٿيو آهين جيئن مڇي. مڇي بڻجڻ جي لاءِ پيدا ٿيندي آهي سان پيڊرو مهاڻو
ٿي هو ۽ عظيم ڏي ميگ گيو جو پيءُ به هو.

پر تون انهن سڀني شين جي باري ۾ سوچڻ چاهي پيو جهن ۾ تون
الجهيل هو هن وٽ ريڊيو به نه هو ان لاءِ هن تمام گهڻو ڪجهه سوچيو هو گناهه
جي باري ۾ به سوچيندو رهيو.

تون صرف زندہ رهڻ ۽ ان جو گوشت وڪڻڻ جي لاءِ مڇي ڪونه ماري
آهي هن سوچيو. تون فخر ڪرڻ جي لاءِ ان کي ماريو ۽ ان لاءِ به ته تون مهاڻو
آهين. اها زندہ هئي ته تون ان سان محبت ڪئي ۽ ان کان بعد به تون ان سان
محبت ڪئي. جيڪڏهن تون ان سان محبت ڪرين ها ته ان کي مارڻ گناهه نه
هوا وڌيڪ گناهه آهي؟

”تون تمام گهڻو سوچيندو آهين. پوڙها ماڻهو“ هن وڏي آواز سان چيو
پر شارڪ کي مارڻ ۾ توکي مزد آيو. هن سوچيو.

اها تون وانگر زندہ مڇين تي زندہ رهي ٿي. اها مردار ناهي ۽ نه پيس
شارڪ مڇين جيئن نت ٻڪي ۽ پيتو آهي اها خوبصورت ۽ شريف آهي ۽
ڪنهن به شيءِ کان نه ٿي ڊڄي.

”مون ان کي پنهنجي بچاءَ جي لاءِ ماريو“ پوڙهي وڏي آواز ۾ چيو ”مون
ان کي وڏي خوبیءَ سان ماريو هو“

”هر هڪ پٽي کي ڪنهن نه ڪنهن طريقي سان قتل ڪري ٿو“ هن

سوچيو.

مهاڻا مون کي بلڪل ائين مارين ٿا جيئن انهن مون کي جن زندہ رکيو
هجي. پر مون کي ته نينگر زندہ رکيو آهي. هن سوچيو. مون کي پنهنجو پاڻ کي
ايترو ڏوڪو نه ڏيڻ گهرجي. هو ڪناري تي جهڪيو ۽ جنهن جڳهه تي شارڪ
منهن ڪڍيو هو ان مان مڇيءَ جي گوشت جو هڪ پيرو ڪٽيو. هن ان کي
چٻاڙيو ۽ ڏٺو ته اهو نهايت ئي نفيس ۽ مزيدار آهي. اهو گوشت جيئن سخت ۽
رس دار هو. پر ان جو رنگ ڳاڙهو نه هو هن سوچيو هي بازار ۾ تمام گهڻي قيمت ۾
وڪاميو پر ان جي پوءِ کي پري رکڻ جو ڪوئي طريقو نه هو. پوڙهي ڄاڻي ورتو ته
تمام گهڻو خراب وقت اچي ويو آهي. هوا برابر هلي رهي هئي. هاڻي اها ڪجهه

وڌيڪ اتر ۽ اوڀر طرف ئي وٺي هئي. مڙهائي پيو ته ان جو مطلب اهو آهي ته هوا
ڪونه بيهندي، پوڙهي اڳتي پوئتي ڏٺو پر ان کي ڪوئي بادبان جهاز يا دونهون
ڏسڻ ۾ ڪونه آيو. صرف اڏرندڙ مڇيون کيس نظر آيون. ان جي ڪمان کان
اڏرندي بتيلى ۾ هيڏي هوڏي اچي وڃي رهيون هيون. ڪڏهن ڪڏهن سامونڊي
گاه جا زرد داغ ڏسڻ ۾ ايندا هئس. ڪوئي پکي ڏسڻ ۾ ڪونه پئي آيو.

هو ٻن ڪلاڪن کان بتيلى جي پوئين حصي ۾ ويهي آرام مان سفر
ڪري رهيو هو. ڪڏهن مارلن جي گوشت جو ٿورو ٽڪرو ڇڄاڙيندو هو هو آرام
ڪرڻ ۽ طاقت حاصل ڪرڻ جي پوري ڪوشش ڪري رهيو هو ۽ پوءِ هن ٻن
شارڪ مڇين مان هڪ کي ڏٺو.

”اوھ“ پوڙهي جي وات مان غير ارادي جو آواز ان وقت نڪرندو هو
جڏهن هو ڪنهن ڪنڊي کي لڌندي پنهنجي هٿن ۾ محسوس ڪندو هو.

”گالانو“ پوڙهو اهو لفظ شارڪ جي لاءِ استعمال ڪندو هو هن وڏي
آواز ۾ چيو هن هائي پيو پر به ڏسي ڇڏيو هو جيڪو پهرين جي پويان اچي رهيو
هو هن پوري تحڪندي ڇهنپ ۽ پچ جي چُر ۾ مان اندازو لڳايو ته هيءُ ويڪري
نڪ واري شارڪ آهي. انهيءَ مان پوءِ اچڻ لڳي ۽ پڪ جي بيوقوفي ۾ ماريل ٻي
چينيءَ جي اها هر هر سراغ ڳوليندي ۽ وڃائيندي رهي پر هر گهڙي اها ويجهو
کان ويجهو ٿيندي وڃي رهي هئي.

پوڙهي چادر کي ويڙهي ڇڏيو ۽ سڙه جي دستي کي اڏاري ڇڏيو پوءِ هن
اهو پوش کنيو جنهن ۾ چاقو بند ٿيل هو هن مڪمل ڪوشش ڪئي ته ان کي
آهستي ڪئي. چو ته هن جا هٿ درد جي خلاف احتجاج ڪري رهيا هئا. پوءِ هن
پنهنجي آڱرين کي نرم ڪرڻ جي لاءِ انهن کي کوليو ۽ پوءِ هن هلڪي مٺ بند
ڪئي. هن انهن کي مضبوطيءَ سان بند ڪري ڇڏيو ان لاءِ ته هو درد سهي
شارڪ مڇين کي آڏو ايندي ڏسندو رهي. هائي ان جي وڏي ويڪري ۽ بيلچي
جهڙي مٿي ۽ سفيد سيني جا هر به کيس ڏسڻ ۾ اچي رهيا هئا. اهي نفرت لائق ۽
بدبودار شارڪ مڇيون هيون. جيڪي مردار به کائي وينديون آهن ۽ شڪار به
ڪنديون آهن. جڏهن اهي پکيون هونديون آهن ته ڳن ۽ پر به پتي کائي وينديون
آهن. هي اهي شارڪ مڇيون آهن جيڪي پاڻيءَ جي مٿاڇري تي ڪڇن جون
ٽنگون ۽ اڳيون پانهون به ڪٽي وينديون آهن ۽ پکيون هجن ته پاڻيءَ ۾ انسان تي
حملو ڪنديون آهن. ”اوھ“ پوڙهي چيو ”گالانو“ اُچ ”گالانو“ اها اچي وئي پر ان
جيئان نه جيئن ماڻهو آئي هئي. هڪ ته پاسو بدلائي بتيلى جي هيٺان نظرن کان

اوجھل ٿي وئي. جڏهن هو هيٺان کان مچي رهڙو ۽ چڪڙ لڳو ته پوڙهي بتييلي کي ٿورو لڏندي محسوس ڪيو. اها پنهنجي پيلي مست اکين سان پوڙهي کي غور سان ڏسندي رهي. پوءِ اوچتو تيزيءَ سان اڳتي وڌيڪ ان جون چاڙهيون نيٺ گهيري جي صورت ۾ کليل هيون. هو مچيءَ تي اها ٿي ڪاهه ڪري رهيو هو. جتان هن کي پهريائين شارڪ کيس چڪ پاتو هو ان جو پورو مٿو بيت جي لڪير صاف ٻڌائي رهي هئي ته دماغ ۽ حرام مغز جي ڏوري ڪٿان ملندي آهي. پوءِ هن شارڪ جي پيلي پلي جهڙين اکين ۾ چاقو هڻي ڇڏيائين. اها هيٺ ڪسڪي وئي ۽ مرندي مرندي جمع ٿيل گوشت ڪڍڻ لڳي.

هي شارڪ جو ڪا مچيءَ جو ستيا ناس ڪري رهي هئي. ان سان بتييلو اڃان تائين لڏي رهيو هو. پوڙهي بادبان پري ڪيو ته جيئن بتييلو پاسو بدلائي سگهي ۽ شارڪ ان جي هيٺان نڪري اچي پوءِ هن شارڪ کي ڏٺو ۽ ڪناري تي جهڪي ان مان ٻرڙ ڪڍيائين. پر هن جو وار گوشت تي ٿي ٿيو ان جي ڪل ڏاڍي سخت هئي ۽ چاقو اندر تائين ڏاڍي مشڪل سان پهتو هو. انهيءَ وار سان نه صرف هن جي مٿن کي تڪليف پهتي. پر گڏوگڏ ڪنڌ ۾ درد به ٿيڻ لڳس. پر شارڪ تيزيءَ سان پنهنجو مٿو ٻاهر ڪڍي مٿي آڻي. جڏهن هن جو ٺڪ مچيءَ سان ٽڪرائجي ويو ته پوڙهي سندس ويڪري مٿي واري جڳهه جي ٻيهر ٻرڙ ڪڍي هن جي چاڙهي مچيءَ ۾ اهڙي کوڙيل هئي جو پوڙهي ان جي ساڄي اک ۾ چاڻو وهائي ڪڍيو. شارڪ ان طرح لٽڪندي رهجي وئي.

”نه“ پوڙهي چيو ان جي مڃاڻي ۽ ڪرنگهي جي وچ ۾ چاڻو جي نوڪ وهائي ڪڍيائين. اهو هڪ آسان ڌڪ هو هن سندس هڏيءَ کي ٽنڊي محسوس ڪيو. پوڙهي ڳڻ کي اونڌو ڪيو ۽ ان جي ويڪري مٿي جي چاڙهي ۾ وجهي ڇڏيو. پوءِ هن ڳڻ کي مروڙيو ۽ جڏهن شارڪ ڍلي ٿي پائي ۽ ٻيهر لڳي ته هر چيو ”هلي وڃ گالانو“ هاڻي اونهي پائي ۽ ٻيهر رهي وڃ پنهنجي دوست جي حالت ڏس يا ٿي سگهي ٿو. اها تنهنجي ماءُ هجي پوڙهي چاڻو جي نوڪ کي اڳهي صاف ڪيو ۽ ڳڻ جي آڏور کي ڇڏيائين ۽ پوءِ هن بادبان چاڙهيو ۽ سڀني کي پنهنجي راهه تي لڳائي ڇڏيائين.

”اها يقينن ان جو چوٿون حصو هوندي ۽ اهو به بهترين گوشت منجهار کاشي چڪي هوندي هن وڏي آواز ۾ چيو.

”ڪاش! اهو خواب هجي ها ۽ مان ان کي ڪونه پڪڙيان ها مون کي ان تي افسوس آهي مچي!!! ان سان هر ڳالهه غلط ٿي وئي. هورڪجي ويو هاڻي

هو مڇي، تي نظر به ڪونه رکڻ پئي چاهي رت نينديون ڏئي وهڻ لڳس ۽ لهرن جو
 ڌڪو کائيندي مڇي، جو رنگ اهڙو ٿي ويو هو جيئن آئيني جي پٺي چانديءَ
 جهڙي ٿيندي آهي. ائين ان جون پٽيون هاڻي به ڏسڻ ۾ اچي رهيون هيون
 ”مون کي ايترو پري نه نڪري وڃڻ کپي ها مڇي“ هن چيو
 ”تنهنجي خاطر نه پنهنجي خاطر“ مون کي افسوس آيو
 هاڻي ٿورو ڏوريءَ کي ٿڌ ڏسي وٺ ڪٿي اها ڪٿي ته ڪونه وئي؟ هن
 پنهنجو پاڻ کي چيو پنهنجو هٿ ٽيڪ ڪر ڇو ته اڃان گهڻو ڪجهه ٿيڻو آهي
 ”ڪاش! مون وٽ چاقوءَ جي بجاءِ هڪ پٿر هجي ها“

پوڙهي ڳن سان ٻڌل ڏوريءَ جو جائزو ڪرڻ کان بعد چيو ”مون کي پٿر
 ضرور آڻڻ گهرجي ها“ حقيقت ۾ توکي تمام گهڻيون شيون آڻڻ گهرجن ها پر
 تون اهي ڪونه ڪٿي آئين پوڙها ماڻهو هاڻي هي سوچڻ جو وقت ناهي ته تون وٽ
 ڇا ناهي. اهو سوچ ته جيڪو تون وٽ آهي. ان سان تون ڇا ڪرين سگهين ٿو؟
 ”تون مون کي تمام گهڻيون شيون نصيحتون ڪري چڪو آهين هن
 وڏي آواز سان پنهنجو پاڻ کي چيو مان ان مان ٽڪجي پيو آهيان هن سڙه جي
 دستي کي بفل ۾ ڊهائي رکيو ۽ پنهنجا پٺي هٿ پائي، ۽ وڌائين پٽيلو وڏي وڃي
 رهيو هو

”خلف ظاهر ٿي بهتر ڄاڻي ٿو ته اها آخر وارو ڪيترو گوشت ڪٿي وئي.“
 هن چيو ”پر اها هاڻي ڪافي هلڪي ٿي وئي آهي. هو مڇي جي گهر تيل حصي
 جي باري ۾ سوچڻ ڪونه پئي چاهيو هن کي خبر هئي ته شارڪ جي هر
 جهٽڪي جو مطلب اهو هو ته ان ڪجهه پيو گوشت ڪٽيو آهي هاڻي مڇي
 سڀني شارڪ مڇين جي لاءِ سمنڊ ۾ شاهراهه جيتري ويڪري کولنا جي لڪير
 ناهيندي وڃي رهي هئي اها اهڙي مڇي هئي جو هڪ ماڻهوءَ جي کائڻ جي لاءِ
 ڪافي هئي. هن سوچيو انهيءَ جي باري ۾ نه سوچ. بس آرام ڪر پنهنجا هٿ
 ٽيڪ ٽڪ رک ته جيئن باقي پوئتي رهجي ويل جو بچاءُ ٿي سگهي.

هاڻي مان ڪنهن به شيءِ جي باري ۾ سوچي سگهان ٿو
 هن سوچيو ڪجهه به ناهي. مون کي ڪنهن شيءِ جي باري ۾ نه سوچڻ
 گهرجي ۽ ٻين شارڪ مڇين جو انتظار ڪرڻ گهرجي. ڪاش! اهو سچ ۽ سچ
 خواب هجي ها. پر ڪير ڄاڻي؟ ٿي سگهي ٿو انهيءَ جو انجام ٽيڪ ٿي وڃي
 ان کان بعد جيڪا شارڪ آئي اها اڪيلي هئي ۽ ان جو منهن پيلچي
 جهڙو هو. اها انهيءَ طرح آئي جيئن سوئر چپ چپ ڪري پچندو ايندو آهي پر

سوئر جو منهن ايترو ويڪرو ناهي هوندو ان پر منهنجو مٿو به هليو وڃي سوڙهي
انهيءَ کي مڇيءَ تي حملو ڪرڻ ڏٺو ۽ پوءِ ڳن وارو چاقو سندس ميجالي پر هڻي
وڌائين. شارڪ جهڙي سان گڏ پوئتي ٿيندي پاسيري ٿي وئي ۽ چالو ۽ جسي
نوڪ ٿي پئي.

پوڙهو رري بٽيلو هلائڻ جي لاءِ ويهي رهيو هن انهيءَ وڏي شارڪ کي
پاڻيءَ ۾ آهستي آهستي ويهندي ڪونه ڏٺو.

اها پهريائين ته وڏي قد آور ڏسڻ پر پئي آئي پوءِ ننڍي ٿيندي وئي تان جو
اڃان وڌيڪ ننڍڙي ڏسڻ پر اچڻ لڳس. اهو نظارو هميشه پوڙهي تي جادو ڪري
چڏيندو هو پر هاڻي ته هن اوڏانهن اک کڻي به ڪونه ڏٺو.

”هاڻي مون وٽ گولف (ولائي راند) رهجي وئي آهي. هن چيو پر ان
مان ڪجهه به نه ٿيندو مون وٽ به ڳن، سڙه جو دستو ۽ ننڍو ڏنڊو آهي.“

”هاڻي انهيءَ مون کي هارايو آهي“ هن سوچيو.

هاڻي مان ايترو پوڙهو ٿي چڪو آهيان جو انهيءَ ڏنڊي جي ڌڪ مان نه
ٿو ماري سگهان. پر جيستائين مون وٽ ڳن، ننڍو ڏنڊو ۽ سڙه جو دستو آهي. ان
وقت تائين مان جاڪوڙ ڪندو رهندس.

هن پنهنجي هٿن کي ڌوئڻ جي لاءِ انهن کي وري پاڻيءَ ۾ وڌو هاڻي
پهري وڃڻ جا سانباهه ڪري رهي هئي. سواءِ سمنڊ جي ۽ آسمان جي هن کي
ڪجهه به ڏسڻ ۾ ڪونه اچي رهيو هو. هاڻي آسمان ۾ هوا پهريان کان وڌيڪ تيز
ٿي وئي هئي. هن کي اميد هئي ته خشڪي جلد ئي نظر اچي ويندي
”تون ٽڪجي پيو آهين پوڙها ماڻهو“ هن چيو.
”تون اندر کان ٽڪجي پيو آهين.“

شارڪ مڇين سڄ لھڻ کان ٿورو پهريائين تائين وري حملو نه ڪيو
هن سڙه مٿي کنڻي، بادبان ٻڌي چڏيائين ۽ بٽيلي جي پوئير حصي
وارو وڌو ڏنڊو کنيو اهو اصل ۾ هڪ ٽٽل ڳن جو دستو هو جيڪو آري مان ڪسي
اڍائي فوٽ ڊگهو بڻائي چڏيو هئائين. هو ان کي صرف هڪ هٿ سان اڻرائيو
استعمال ڪري سگهيو پئي. چوٽي دستي جي پڪڙڻي اهڙي هئي. هن ان کي
کاٻي هٿ ۾ مضبوطيءَ سان پڪڙيو ۽ هٿ کي انهيءَ طرح جهڪائيندي ڪو
شارڪ مڇين کي ايندي ڏسندو رهيو اهي ٻئي شارڪ هيون

پهرين کي چڱي پر منهن مارڻ ڏي پوءِ ان کي نڪ جي چوٽيءَ تي يا
سڌو مٿي تي ڌڪ هن هن سوچيو.

اهي پئي مڇيون ويجهو ٿي ويون. جڏهن هن پنهنجي آڏو شارڪ کي پنهنجي ڄاڙي کولي مڇيءَ جي چانديءَ واري پاسي ۾ کوڙيل ڏٺو هن ڏنڊي کي خوب مٿي کنيو ۽ پوري طاقت سان شارڪ جي ويڪري مٿي تي اچي وهائي ڪڍيائين. ڏنڊو هيٺ پيو هو هن ان کي رپڙ جهڙو محسوس ڪيو پر گڏوگڏ هن کي هڏيءَ جي سختي به محسوس ٿي ۽ جڏهن شارڪ مڇيءَ کي ڇڏي هيٺ ويهڻ لڳو ته ان جي نڪ واري حصي تي هڪ پيرو پيهر ڌڪ هنيو پوءِ ته پئي مڇيون آڏو اچي ويون جڏهن هن پنهنجي آڏو واري مڇيءَ کي پنهنجي ڄاڙي کولي مڇيءَ جي چانديءَ واري پاسي ۾ کوڙيل ڏٺو ته هن ڏنڊي کي خوب مٿي کنيو ۽ پوري طاقت سان شارڪ جي ويڪري مٿي تي وهائي ڪڍيائين جڏهن ڏنڊو هيٺ هڪريو ته هن رپڙ جهڙو محسوس ڪيو پر گڏوگڏ هن کي هڏي جي سختي به محسوس ٿي ۽ جڏهن شارڪ مڇيءَ کي ڇڏي هيٺ ويهڻ لڳو ته هن سندس نڪ تي هڪ پيرو پيهر ڌڪ هنيو.

ٻيون شارڪ هيڏي هوڏي گهمي رهيون هيون. هاڻي اها پنهنجي ويڪري ڄاڙي کولي آڏو آئي. جڏهن هن مڇيءَ جي منهن کي ماريو ۽ پنهنجي ڄاڙي بند ڪيائين ته پوڙهي ڏٺو ته مڇيءَ جي گوشت جا آڇا ٽڪرا سندس منهن مان نڪري رهيا هئا. هُو ان طرف وڌيو ۽ صرف مٿي تي ڌڪ وهائي ڪڍيائين. مڇيءَ هن ڏانهن ڏٺو هن چڪيل گوشت کي ڍلو ڪري ڇڏيو. جڏهن مڇي هڪ طرف گوشت ڳڙڪائڻ لڳي ته پوڙهي گهمائي هڪ ٻيو ڌڪ وهائي ڪڍيس ۽ ڏنڊو سندس ڳوري ۽ رپڙ جهڙي جسر سان ٽڪرائجي ويس.

”اڄ شارڪ“ هڪ پيرو پيهر اڇ پوڙهي ڳالهائيو

جڏهن شارڪ وڏي تيزيءَ سان آئي ۽ جڏهن اها پنهنجي ڄاڙي بند ڪرڻ لڳي ته پوڙهي ان تي وار ڪيو هن جو وار ڀرپور هو جيستائين ممڪن هو هن ڏنڊو مٿي ڪري ڌڪ لڳايو هو هن دفعي هيٺائين هڏي ٽٽندي محسوس ڪيائين. جڏهن شارڪ مستيءَ سان مڇيءَ جو گوشت ٽوڙڻ لڳي ته هن نيڪ انهيءَ جڳهه تي پيهر ڌڪ وهائي ڪڍيس. اها مڇيءَ کان الڳ ٿي پڌندي پئي وئي.

پوڙهو سندس واپس اچڻ جو انتظار ڪرڻ لڳو پر پنهني مان ڪا به واپس نه آئي پوءِ هن ڏٺو ته انهن مان هڪ پاڻيءَ جي مٿاڇري تي چڪر کائيندي تري رهي هئي. ته ٻي جي چهنڀ هن کي ڏسڻ ۾ ڪونه آئي. مان انهيءَ کي جان سان مارڻ جي اميد نه ٿورڪي سگهان هن سوچيو جڏهن منهنجو زمانو هو ته مان

اٺين پٽي هڪري سگهيس. پر مون انهن پٽنهي خراب ماريو آهي ۽ نه ٻي مان هڪ
جي طبيعت خير سان نه هوندي جيڪڏهن مان پٽي هٿ سان ملائي ڪري مان
سگهان ها ته پهرين کي ته سچ ته ماري ڇڏيان ها هن سوچيو
هن مڇي ۽ ڏانهن ڪونه ڏسڻ پٽي ڇاهي هن کي مڏهني ته انهي مان
ضايع ٿي چڪي آهي سچ ان سمي ٻڌي چڪو هو جڏهن هو شارڪ محسن سان
گڏ جنگ ۾ ڦٽل هو

"ستت ٿي اونڌا هي ٿي ويندي" هن چيو تنهن کان پوءِ مان هو اها جي
روشنيءَ جي لالچ ڏسي سگهندس جيڪڏهن مان اوڀر ۾ وڌيڪ ڊير ترسييس ته
نئون ڪنارن مان ڪنهن به هڪ جي روشني ڏسڻ ۾ ايندي"
هاڻي مان وڌيڪ پري ڪونه ويندس. مون کي اميد آهي ته ڪوئي
منهنجي باري ۾ تمام گهڻو پريشان نه ٿيندو پريشان ٿيڻ جي لاءِ ته بس نينگر
آهي. پر مون کي يقين آهي ته ان کي مون تي پروڙو آهي. سمورا پوڙها مهاڻا
پريشان ٿيندا ان کان سواءِ ٻيا به ڪيترائي مايوس ٿي ويندا. مان ته سٺي ڳوٺ ۾
رهان ٿو هن سوچيو.

هاڻي هو مڇي ۽ سان ڳالهائين ڪونه پٽي هڪري سگهيو ڇو ته اها خراب
نموني سان برباد ٿي وئي هئي پوءِ سندس دماغ ۾ هڪ ڳالهه ٿري آئي
"اڏ مڇي" هن چيو "تو جڏهن مڪمل مڇي ۽ هٿين. مون کي اسوس
آهي ته مان تمام گهڻو پري نڪري ويو هيس. توڙي اسان پٽي کي تباهه ڪري
ڇڏيو اسان تمام گهڻيون شارڪ مڇيون ماريو آهي ۽ ڪيترين ئي کي تباهه
ڪري ڇڏيو آهي پوڙهي مڇي! توڙي پنهنجي زندگيءَ ۾ ڪيتريون ئي مڇيون
ماريون آهن؟ تنهنجي مٿي تي اهو پالو فقط ڏسڻو ڇو ته ناهي"

هو مڇي ۽ جي باري ۾ سوچي رهيو هو جيڪڏهن اها ڇيڙي هجي ۽
آراديءَ سان تري رهي هجي ها ته شارڪ سان گڏ ڇا ڪري ها؟ انهيءَ طرح هر
کي مزو اچي رهيو هو مون کي ان جي جهنب ڪرڻ گهرجي ها ڇو نه ٻي. پر
سندس مقابلو ڪري سگهان ها. هن سوچيو پر ڪٿا ڪهاري به ڪونه هئي ۽
وري ڇانو به هليو ويو

جيڪڏهن جهنب هجي ها ۽ مان ان کي ڳر مار مڏي ڪڍان ها ته
ڪيترو ته پيارو هٿيار بڻجي وڃي ها تڏهن اسان پٽي ان جو مقابلو ڪري
سگهون ها جيڪڏهن اها رات ۾ اچي وئي ته توڙي ڇا ڪڍيس؟ توڙي ڇا ڪري
سگهين ٿو؟

”مان ان سان وڙهندس؟“ هن چيو ”مان مرڻ تائين کيس وڙهندس“
 پر هاڻي جڏهن ته اونداهي ٿي چڪي هئي ۽ ڪا به روشني ڪونه
 هئي. هوا گهلي رهي هئي ۽ باديون چڪجي وڃي رهيو هو هن محسوس ڪيو ته
 شايد هو پهريائين مري چڪو آهي. هن ٻئي هٿ ملايا ۽ محسوس ڪيائين ته هو
 ڪونه مٿو آهي هوانهن کي ٿورو کولي ۽ بند ڪري زندگيءَ جو ڌڪ محسوس
 ڪندو هو مون اهي سموريون دعائون پڙهيون آهن. جن جو مون واعدو ڪيو هو ته
 جيڪڏهن مون مڃي پڪڙي ته پڙهندس. هن سوچيو.

پر هاڻي ته مان ايترو تڪميل آهيان جو انهيءَ کي ڪونه پڙهي سگهان
 ٿو اهو بهتر ٿيندو جو جيڪڏهن مان هوري ڪٿي پنهنجي ڪلهن تي رکان.
 هو پوئين حصي ۾ ٿي پٽيلو هلائيندو رهيو ۽ آسمان تي روشني نظر
 اچڻ جو انتظار ڪندو رهيو.

اڃان مون وٽ ان جواڏو حصو باني آهي هن سوچيو.
 ممڪن آهي ته اڳيان وارو اڌ ٿي منهنجي نصيب ۾ هجي. منهنجو
 ڪجهه نصيب هجڻ گهرجي. هن چيو تون ان وقت ٿي پنهنجي قسمت جي
 پيچڪڙي ڪئي هئي جڏهن سمونڊ ۾ تمام گهڻو اڳتي نڪري ويس
 ”پاگل نه ٿي.“ هن وڏي آواز ۾ چيو ”جاڳيندو ره ۽ پٽيلو هلائيندو ره.“
 ممڪن آهي ته تنهنجو نصيب سٺو هجي. جيڪڏهن اهو ڪٿي وڪامجي ته
 مان ٿورو خريد ڪندس هن چيو.

”مان ان کي ڪهڙي شئي سان خريد ڪري سگهان ٿو؟ هن پنهنجو پاڻ
 کان سوال ڪيو. ڇا ان کي مان وڃايل هاريون، تٽل چاقويا ۽ زخمي هٿن سان
 خريد ڪري سگهان ٿو؟

هاڻي سگهي ٿو هن چيو ”تون سمنڊ ۾ 84 ڏينهن جي بدلي ۾ انهيءَ
 کي خريد ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي ۽ انهيءَ توکي تقريبن وڪڻي ڇڏيو“
 مون کي فضول ڳالهائون نه سوچڻ گهرجن هن سوچيو

قسمت ته اها شئي آهي. جيڪا ڪيترن ئي صورتن ۾ ايندي آهي ۽
 ڪير ان کي سڃاڻي سگهي ٿو؟ پر اها ڪنهن به صورت ۾ اچي. مان ٿوري وٺندس
 ۽ جيڪي قيمت گهرندو اها ڏئي ڇڏيندس ڪاش! مان روشنيءَ جو اڃالو ڏسي
 سگهان ها. هن سوچيو مون کي ڪيترين ئي شين جي خواهش آهي. هن پٽيلي
 هلائڻ جي لاءِ وڌيڪ آرام سان ويهڻ جي ڪوشش ڪئي ۽ پنهنجي درد مان
 اندازو لڳائين ته هو مٿو ڪونه آهي.

رات جو ڏهين بجي ڌاران هن شهر جي روشني جو ڌنڌلو عڪس ڏٺو
 شروع ۾ اهو بس اهڙو ڌسڻ ۾ اچي رهيو هو جيئن چنڊ نڪرڻ کان پھريائين
 آسمان تي روشني ٿيندي آهي. پوءِ اهي روشنيون سمنڊ جي هن پار مستعمل طور
 تي ڌسڻ ۾ اچڻ لڳيون. وڌندڙ هوا مان سمنڊ چوليون هڻي رهيو هو. هو روشني،
 جي سڌائيءَ ۾ بٽيلو هلائي رهيو هو هن سوچيو ته هو هاڻي جلد ئي سامونڊي
 وهڪرن تائين پهچي ويندو.

هاڻي ته هي قصو ختم ٿي ويو. هن سوچيو يقينن هاڻي اها وري مون تي
 حملو ڪندي پر هڪ هٿين خالي ماڻهو اونداهيءَ ۾ ان جي خلاف ڇا ڪري
 سگهي ٿو؟

هاڻي هن جو جسم ٽڪڙي پيو هو ۽ رڳ رڳ ۾ کيس درد چڙهندو ويو.
 هن جا زخمي ۽ جسم جو سمورو دٻاءُ برداشت ڪرڻ وارا حصا رات جي ٿڌ ۾ ڏکي
 رهيا هئا، مون کي اميد آهي ته مون کي پيهر ڪونه وڙهڻو پوندو.

اڌ رات جو هو وري وڙهيو ۽ هن دفعي کيس سڌ هئي ته جنگ اڃا ئي
 آهي. هن دفعي سندن سارو ٽولو آيو هو. هو پاڻيءَ ۾ صرف انهن جي لڪيرن کي
 ڏسي پئي سگهيو. جيڪي جهنب ٺاهي رهيون هيون ۽ جڏهن اهي مڃي ۽ ڏانهن
 پيون اچن ته انهن جي فاسفورس جهڙي چمڪ ڏسڻ ۾ اچي رهي هئي. هن سندن
 مٿي کي ڏنڊن سان ڪٽيو ۽ جاڙي جي هلڻ جو آواز ٻڌو جڏهن اهي هيٺ ٿي
 ويون ته بٽيلي کي لڏندي محسوس ڪيائين. هو مايوسيءَ جي ان تڻ ۾ انهن کي
 ماريندو ويو جن کي هو صرف محسوس ۽ ٻڌي پئي سگهيو ۽ هن وري محسوس
 ڪيو ته ڪنهن شيءِ هن جي ڏنڊي پڪڙي ورتو آهي.

هن جهٽڪو کائي سڙه جو دستو انهيءَ کان الڳ ڪيو ۽ ان سان ان
 کي مارڻ ۽ ڪٽڻ لڳو. هو ان کي پنهي هٿن سان جهلي پيو هو ۽ هر هر هيٺ
 ٽوڙي ماري رهيو هو پر هاڻي اها ڪمان تائين اچي وئي هئي اها هڪ پٺيان ٻيءَ
 گڏوگڏ پڻ اچن پيون ۽ گوشت جا ٽڪرا ٽوڙي کڻي وڃن پيون. جيڪي پاڻيءَ ۾
 چمڪندڙ ڌسڻ ۾ اچي رهيا هئا، ۽ وري اهي ڦري اچن پيون.

نيٺا هڪ شارڪ مڃي، مٿي جي آڏو آئي ۽ هو سمجهي ويو ته هاڻي
 قصو ختم ٿي ويو آهي. هن ٽولي گهمائي ڦيرائي شارڪ جي مٿي تي وهائي
 ڪڍيو جتي ان جي جاڙي مڃي، جي ڳوري مٿي کي پٽڻ ۽ رهڙڻ جي ڪوشش
 ڪري رهي هئي. پر اتي اها ڪونه ٿئي رهي هئي. هن ان کي پيون دفعو وري
 گهمائي ڦيرائي کيس ڏک هنيو هن تڻ جو آواز ٻڌو ۽ پوءِ شارڪ تي اچي

ڪڙڪيو هن ان کي اندر ڌڪيندي محسوس ڪيو ۽ اهو ڄاڻيندي ته اها نوڪدار آهي وري هڪ دفعو ان کي ڦاسائي ڇڏيو. شارڪ هن کي ڇڏي ڏنو ۽ پاسو بدلائي هلي وئي. هيءُ ان ٽوليءَ جي آخري شارڪ هئي. هن جي ڪاٺڙ جي لاءِ هاڻي ڪجهه به ڪونه بچيو هو.

پوڙهو هاڻي وڏي مشڪل سان ساهه کڻي پئي سگهيو هن کي پنهنجي رات جو ڏاڻو عجيب نامي جهڙو ۽ ڪجهه مٺو محسوس ٿي رهيو هو ۽ هو هڪ لمحِي جي لاءِ ان کان خوفزدہ ٿي ويو پر اها حالت وڌيڪ دير يا نه رهي. هن سمنڊ ۾ ٽهڪ اچلائي ۽ چيائين: "شارڪ! ڪا! ۽ خواب ڏس ته تون هڪ ماڻهوءَ کي ماري ڇڏيو آهي."

هن کي سڌ هئي ته آخرڪار! ان کي شڪست ملي وئي. هاڻي ان جو ڪوبه حيلو ۽ چارو ناهي. هو بتيلى جي پوئين حصي ۾ هليو ويو. هن پوري پنهنجي ڪنهن تي رکي ۽ بتيلى کي پنهنجي گت تي ڇڏيائين. هاڻي بتيلىو بلڪل هلڪو ٿي هلي رهيو هو هن جي دل ۾ ڪوئي خيال هو. هو هر شيءِ کان گذري چڪو هو. هو بتيلى کي پنهنجي همت، حوصلي، سٺي طريقي ۽ عقلمنديءَ سان هلائيندو پنهنجي بندرگاهه طرف وڃي رهيو هو رات جو شارڪ مڇيون ڪڏهن ڪڏهن انهيءَ ڍانچي طرف ائين اچن پيون جيئن ڪا جهر کي ڪنهن شيءِ کي ٺونگي رهي هجي. پوڙهي ان طرف ڪوبه ڌيان ڪونه ڏريو ۽ سواءِ بتيلىو هلائڻ جي ڪنهن شيءِ تي ڌيان ڪونه ڏنائين. باقي هن جو خيال ان طرف ضرور ويو ته هاڻي بتيلىو ٽڪريون وڌون ڪٿي چڱي نموني سان هلي رهيو هو ڇاڪاڻ ته هاڻي ان ۾ ڪوئي وزن ڪونه هو.

اها سٺي آهي. هن سوچيو اها ٺيڪ ٺاڪ آهي. ان کان سواءِ سڙهه ۽ دستيءَ کي ٻيو ڪوئي چيهو ناهي رسيو. اهو ته سهنجهاڻپ سان ٻيو لڳي ويندو هن محسوس ڪيو ته: "هاڻي هُو وهڪري ۾ اچي ويو آهي. ڪناري تي کيس آباد ٿيل وستين ۽ واهن ۾ بلب ٻرندي نظر اچي رهيا هئا. هن کي خبر هئي ته هاڻي هُو ڪهڙي جڳهه تي آهي ۽ گهر پهچڻ هاڻي ڪوئي ڏکيو مسئلو نه هو. بهرحال! هو پنهنجي دوست آهي. هن سوچيو. اسان جي دوستن ۽ دشمنن سان پريل هي عظيم سمنڊ آهي بسترو منهنجو ساڻي آهي صرف بسترو ئي هڪ عظيم شيءِ آهي تون هارائي وئين ته سڀ ڪجهه ڪيترو نه تنهنجو ٿي پوندو پوڙهي سوچيو مون کي بلڪل اها سڌ ڪانه هئي ته هي سڀ ڪجهه ڪيترو سڙو آهي. ۽ توکي ڪنهن هارايو؟ هن سوچيو.

”ڪنهن به نه“ هن وڏي بلند آواز ۾ چيو.

”مان تعامر گهڻو پري نڪري ويو هوس“

جڏهن هوندي بندرگاهه ۾ داخل ٿيو ته ٿيرس جون بتيون سامهه
چڪيون هيون. هو سمجهي ويو هو ته سڀ ماڻهون سمهي چڪا آهن. هوا بلڪل
تيز ٿيندي پئي وئي ۽ هاڻي ته زور سان هلي رهي هئي. پر بندرگاهه ۾ بلڪل
سانت ۽ خاموشي هئي. هو پهاڙن کان هيٺ پٿرن جي هڪ ننڍي نڪري تائين
بتيلو هلائيندو آيو اتي ڪوئي هن جي واهر جي لاءِ موجود نه هو ان لاءِ جيترو سري
تائين ان کان ٿي پئي سگهيو هن پاڻ بتيلي کي چڪيو پوءِ هو ٻاهر نڪتو ۽ هن
بتيلي کي وڏي ڇپ سان ٻڌي ڇڏيو.

هن بتيلي جو ٿنڀ لائو ۽ بادبان کي ويڙهي ٻڌي ڇڏيائين ۽ چاڙهيءَ تي
چڙهڻ لڳو ان سمي هن کي پنهنجي ٿڪاوٽ جي گهڻائيءَ جو صحيح اندازو
ٿيو. هو هڪ ڀل جي لاءِ رکيو ۽ پوئتي مڙي نظر وڌائين. رستي جي وٺ ۾ لڳل
بتين جي روشنيءَ ۾ هن مڃي ۽ جو وڌيڪ ڏٺو جيڪو بتيلي جي پوئين حصي
کان به اڳتي وڌيل هو هن ان جي ڪرنگهي واري هڏي جي اڇي رنگ جهڙي
لڪير ۽ مٿي جو اڇو ڍانچو ڏٺو جنهن جي ڇهنڀ اڳتي نڪتل هئي ۽ ان جي وچ
جي ان جي سموري اگهاڙپ ڏٺائين.

هو ٻيهر چڙهڻ لڳو پر چاڙهيءَ تي پهچي هو ڪري پيو ٿوري دير هو
هيٺ ڪريل رهيو ٿنڀ سندس ڪلهن تي هو هن اٿڻ جي ڪوشش ڪئي پر
اهو ڏاڍو مشڪل هو. هو اتي ويٺل رهيو ٿنڀ اڃا به سندس ڪلهن تي هو هو
رستي طرف ڏسي رهيو هو. هڪ ٻلي پنهنجي ڪر ڪاڇ جي سلسلي ۾ ٻئي
طرف کان گذري ۽ پوڙ هو انهيءَ کي وڏي غور سان ڏسي رهيو هو پوءِ هو بس گس
کي ڏسندو ئي رهيو.

آخر ڪارا هن سڙه کي هيٺ رکي ڇڏيو ۽ پاڻ اٿي بيهي رهيو سوءُ هن
مستول کڻي ڪلهن تي رکي ۽ رستي تان هلڻ لڳو پنهنجي جهوپڙي تائين پهچڻ
کان اڳ ۾ هن کي پنج پيرا گس تي ويٺو پيو.

جهوپڙيءَ ۾ پهچي هنن ٿنڀ کي ڀت جي سهاري سان بيهاري ڇڏيو ۽
اونڊاهيءَ ۾ هن پاڻيءَ جي بوتل جي ڳولا ڪئي ۽ ٿورو پاڻي پيئڻ تائين پوءِ بستري
پيڙو ٿيو. هن پنهنجن ڪلهن تي ڪمبل اوڍيو پوءِ پنهنجي ٻئي ۽ چنگهن کي
ڍڪڻ لڳو.

هو پراڻين اخبارن جي مٿان سمهي پيو هن جون ٻانهون سڌيون ٻاهر

نڪتل هيون ۽ هٿ مٿي هٿس.

صبح جو جڏهن نينگر دروازي مان کيس جهاتي پائي ڏٺو ته هو سٺل هو هوا ايتري ته تيز هلي رهي هئي جو بتيلا لڏي رهيا هئا نينگر دير تائين سمهڻ کانپوءِ پوڙهي جي جهوپڙيءَ ۾ آيو هو جيئن ان جو روز جو معمول هو نينگر ڏٺو ته پوڙهو سامهه کڻي رهيو آهي ۽ پوءِ هو پوڙهي جا هٿ ڏسي روئڻ لڳو هو تمام گهڻو آهستي سان ٻاهر نڪري آيو ته جيئن وڃي ڪري ڪجهه چانهه وٺي اچي، هو رستي تي تمام گهڻو روئيندو رهيو. اتي تمام گهڻا مهاڻا بتيلا جي آڏو ڪٽائي ويا ۽ پاڻيءَ ۾ لهي ڏوريءَ سان ان ڍانچي جي ڊگهائي ماپي رهيا هئا نينگر هيٺ نه ويو هو پهريائين اتان ئي آيو هو. هڪ مهاڻو هن جي چوڻ تي بتيلا جي جانچ پڙتال ڪري رهيو هو.

”پوڙهي جو ڇا حال آهي؟ هڪ مهاڻي رڙيون ڪندي چيو.

”پوڙهو ستو پيو آهي“ نينگر چيو هن کي ان ڳالهه جي پرواهه نه هئي جو انهيءَ کي روئيندي هن ڏٺو آهي هن کي ڪوبه تنگ نه ڪري چاڪاڻ ته هو تمام گهڻو ٽڪل آهي

”اها نڪ کان پڇ تائين 18 فٽ ڊگهي هئي.“ ان کي ڪچڙ واري هڪ

مهاڻي چيو

”اها ٿيندي مون کي يقين آهي.“ نينگر چيو.

هو تيرس تي پهتو ۽ هڪ ڏي ٻي پر چانهه جو ورتائين جيڪا سٺي ڪير ۽

کنڊ واري هئي.

”پلا ٻيو ڪجهه؟“

”في الحال نه بعد ۾ ڏسندس ته هو ڇا کائي سگهي ٿو.“

”هيءَ به ڇا ته مڇي هئي.“ مالڪ چيو.

”اهڙي مڇي ته ڪڏهن به نه آئي، ڪالهه جيڪي تون به مڇيون

پڪڙيون هيون، اهي تمام گهڻيون سليون هيون.“

”منهنجي مڇيءَ تي لعنت هجي“ نينگر چيو تنهن کان پوءِ هو وري

روئڻ لڳو

”ڇا تون ڪجهه پيئندي؟ مالڪ کائڻس پڇيو

”نه“ نينگر ورائيو.

”اهو ماڻهن کي چئي ڇڏجو ته سانڌيا گو کي تنگ نه ڪن. مان پس اجهو

اچان ٿو.“

”هن ڪي ٻڌائي ڇڏجانءِ ته مون ڪي ڏاڍو افسوس آهي.“

مهرباني وڌا وڙ نينگر چيو

تسهن کان پوءِ نينگر چانهه جو دٻو کڻي پوڙهي جي جهليريءَ ۾ پهتو ان
ڪي جاڳائڻ تائين وس وينورهيو هڪ بل ائين معلوم ٿيو ته هو جاڳي رهندو
آهي. پر هو وري گهري نند پر گم ٿي ويو نينگر ڪاٺي گرم ڪرڻ ۽ شورين
ڪاسيون کڻڻ جي لاءِ رستي جي هن پار هليو ويو

آخر پوڙهو جاڳي پيو.

”اٺ نه“ نينگر کيس چيو.

”تنهن کانپوءِ هن ڪوٽ پر ٿوري چانهه وڌي پوڙهي اها ورتي ۽ سي

ڇڏيائين

”انهيءَ مون ڪي هارائي ڇڏيو مڻوليءَ“ هن چيو

”انهيءَ سڄي پڄي مون ڪي هارائي ڇڏيو“

”ان توکي نه هارايو مڇيءَ ڪونه هارايو؟“

”نه“

”حقيقت ۾ اهو ته بعد ۾ ٿيو.“

”بيڊريڪو بٽيليءَ سامان جو خيال ڪري رهيو آهي“

”تون ان جي ميز ڪي ڇا ڪرڻ چاهين ٿو؟“

بيڊريڪو ڪي مارڻ ڏي ڇا ان ڪي مڇي فاسائڻ جي آڙ ۾ استعمال

ڪندي؟“

”هن جو نيزو؟“

”جيڪڏهن چاهين ته تون ان ڪي رکي ڇڏجانءِ.“

”مان اهو وٺڻ چاهيان ٿو.“ نينگر چيو

”هاڻي اسان ڪي ٻن شين جي باري ۾ رٿابندي ڪرڻ گهرجي.“

”ڇا ماڻهن منهنجي ڳولا ڪئي؟“

”يقينن“

”سمند تمام گهڻو وڏو آهي بٽيلي تمام گهڻي ننڍي ۽ مشڪل سان دسڻ

پراڻي ٿي پوڙهي چيو

پنهنجو پاڻ مان ۽ سمند سان ڳالهائڻ ڪرڻ جي بجاءِ ڪا ٻي گفتگو

ڪرڻ جي لاءِ هجي. ته ڪيترو نه مزو ايندو هن سوچيو

”مون تنهنجي ضرورت محسوس ڪئي.“ هن چيو.

”تون ڇا پڪڙيو؟“

”پهرين ڏينهن هڪ ٻئي ڏينهن به هڪ ۽ جڏهن ته تئين ڏينهن به
شڪار ڪيا“

”ڏاڍو سٺو“

”هاڻي اسين گڏ مڃي پڪڙنداسون“
”نه“

”مان ايترو خوش قسمت ناهيان بلڪه هاڻي اهو ناهيان رهيو“

”جهنم ۾ وڃي تنهنجي خوش قسمتي“! نينگر چيو.

”مان قسمت (Fate) پاڻ سان گڏ آڻيندس.“

”پلا تنهنجي گهر وارا ڇا چوندا؟“

”مون کي انهن جي ڪارڻ جي پرواهه ناهي. ڪالهه مون به مڃيون
پڪڙيون، پر هاڻي اسان گڏ مڃيون پڪڙنداسون، ڇو ته هاڻي مون کي تمام گهڻو
ڪجهه سڪڻو آهي.“

اسان وٽ مارڻ جي لاءِ هڪ سئو چار ضرور هئڻ گهرجي ۽ ان کي
هميشه پتيلي ۾ رکڻ گهرجي. تون ڪنهن پراڻي فورڊ جي اسپرنگ جي پٽي؟ جو
چاقو ناهي سگهين ٿو؟ اسان انهيءَ کي گوانا باڪوڊا ۾ تڪو ڪرائينداسون. ان
کي تيز تڪو ۽ مضبوط هجڻ گهرجي ته جيئن ٿئي ڪونه پوي منهنجو چاقو ته
ٿئي پيو.

”مان ٻيو چاقو وٺي ايندس ۽ اسپرنگ کي به مضبوط ڪرائيندس تيز
هوا جا ڪيترائي ڏينهن باقي آهن؟“

”شايد ٽي يا ٽي سگهي ٿو وڌيڪ هجن.“

”مان سڀ شيون ٺيڪ ڪري ڇڏيندس.“ نينگر چيو.

”سمهي پٽ پوڙها ماڻهوا مان توکي تنهنجو صاف چولو آڻي ڏيان ٿو ۽

ڪجهه ڪاٺ جي لاءِ کڻي اچان ٿو.“

”منهنجي هيٺان سهمن جي لاءِ ڪا اخبار کڻي اچجانءِ.“ پوڙهي چيو.

”تو کي جلدي ٺيڪ ٿيڻ گهرجي. ڇو ته اڃان مون کي تمام گهڻو ڪجهه

سڪڻو باقي آهي ۽ تون مون کي سڀ ڪجهه سڀڪاري سگهين ٿو تون ڪيتري

تڪليف ڪئي؟“

”ڏاڍي“ پوڙهي چيو.

”مان کاڌو ۽ اخبار کڻي اچان ٿو.“ نينگر چيو.

”ڇڱي بر آرام ڪر. پوڙها ماڻهو مان دوائن جي دڪان مان تنهنجي هٿن جي لاءِ ڪا دوا وٺي ايندس.“

پيدريڪو کي اهو چوڻ نه وسارجان، ته سڙ انهيءَ جو آهي ”
”بلڪل اهو ياد رکندس.“

جڏهن نينگر، دروازي کان ٻاهر نڪتو ۽ مون کي، واري ڪري جي هاڻ
کاڌل راهه تي آيو ته وري روئڻ لڳو

انهيءَ پيپهريءَ جو تيرس تي سياحن جي هڪ ٽولو آيو هڪ من مهيني عورت هيٺ پائيءَ بيشر جي خالي ۽ بارڪوڊا مڇيءَ جي لاش جي وچ ۾ هڪ وڏي ڊگهي اڇي ڪرنگهي جي هڏي ڏٺي. جنهن جي پڇاڙيءَ ۾ هڪ وڏو پچ هو ۽ لٽڪندي اٿي رهي هئي ۽ پُڇو ڪري رهي هئي. اوڀر جي هوا بندرگاهه کان ٻاهر وڏي طوفاني سمنڊ کي لوڪ ڏٺي رهي هئي.

”هيءَ ڪهڙي شيءِ آهي؟“ هن وڏي مڇيءَ جي ڊگهي ڪرنگهي جي هڏيءَ طرف اشارو ڪندي ويٺو کان پڇيو جيڪا هاڻي رڳو گند جوڊير هئي ۽ پائيءَ جي اٿاه سان وهڻ جو انتظار ڪري رهي هئي.

”تيپوران“ ويٺو جواب ڏنو ”ايشارڪ“

اهو پورو واقعو سمجهائڻ جي ڪوشش ڪري رهيو هو
”مون کي سڌ ڪونه هئي جو شارڪ مڇين جو ايترو مڻهو ۽ خوبصورت پڇ ٿيندو آهي.“

”مون کي به سڌ نه هئي. ان سان گڏ بيٺل هڪ مرد ساڻيءَ چيو
اڳتي رستي تي پوڙهو پنهنجي جهوپڙيءَ ۾ شتل هو ۽ نيسگر سمنڊ
آڏو ويهي کيس غور سان ڏسي رهيو هو پوڙهو بير شينهن جا خواب ڏسي رهيو هو

نئون نياپو اڪيڊمي مارڪيٽ ۾ موجود ڪتاب

1. عشق جون ڳليون (سفر ناما ۽ ٻيون لکڻيون) گل حسن ڪلڪتي ڏنل. 200 روپيا
2. ڪالاش، ڪافرو جو ديس (سفر نامو) گل حسن ڪلڪتي ڏنل. 200 روپيا
3. جذبن مان جوھن جو موندس (ڪهاڻيون) ممتاز مهر ڏنل. 70 روپيا
4. نه وڃڻ جو پڇتاءُ (ڪهاڻيون) يوسف سنڌي ڏنل. 70 روپيا
5. ڊاٽري ٻر رکيل گلاب (ڪهاڻيون) منصور ٻرڙو ڏنل. 70 روپيا
6. مٽيءَ هاڻا ماڻهو (ڪهاڻيون) اڪبر اديب ڏنل. 90 روپيا
7. رنگن جي خانہ بدوشي (نظم) ايوب گل ڏنل. 70 روپيا
8. استور دوم (نظم) علي اظهار ڏنل. 80 روپيا
9. ٻہ ڪتاب (ڪهاڻيون) ممتاز مهر ڏنل. 90 روپيا
10. ڳوڙهن جا ڪبوٽرا (ڪهاڻيون) پرويز ڏنل. 90 روپيا
11. مس سدا بهار چنبيلي (ناول) الطاف شيخ ڏنل. 125 روپيا
12. ڪپيل نڪ (ڪهاڻيون) عباس سارنگ ڏنل. 90 روپيا
13. لاڙ لهرين ۽ سمنڊ (شاعري) نواز خان زئور ڏنل. 50 روپيا
14. سمنڊ ٿو مونکي سڏي (پنجڪڙا) ايوب گل ڏنل. 100 روپيا
15. عجب اڪڙيون (ڪهاڻيون) قرت العين حيدر ڏنل. 90 روپيا
16. پٿر جو جگر ميڻ جي دل (ناول) موهن ڪلپنا ڏنل. 90 روپيا
17. رڻ ٻر رات ٿري (شاعري) رحيمداد جوگي ڏنل. 100 روپيا
18. چتر ليڪا (هندي ناول) سنڌيڪار: رشيد پٽي ڏنل. 200 روپيا
19. وڇوڙي جا وڏ (پنجابي ناول) سنڌيڪار: پرويز ڏنل. 80 روپيا
20. هن پار مان هن پار تون (ڪهاڻيون ۽ ٻيون لکڻيون) ڪرشن ڪٽواڻي ڏنل. 50 روپيا
21. گيتانجلي (شاعري) رابندر نات ٽاگور ڏنل. 50 روپيا
22. منهنجي زندگيءَ ۾ آيل هورتون ۽ مرد (خاسڪا) خشونت سنگهه ڏنل. 70 روپيا
23. سنڌ ارغون دور ۾ (تاريخ/تحقيق) اڪرام ساگر عباسي ڏنل. 50 روپيا
24. جهپان پسي جهوڪ (ڪهاڻيون) تاجل بيوس ڏنل. 35 روپيا
25. شهيد بينظير ڀٽو جو ڪيڏارو (شاعري) تاجل بيوس ڏنل. 80 روپيا
26. تڙ تڙ تي طوفان (شاعري) عزيز ڪنگراڻي ڏنل. 70 روپيا
27. مارئي ملير جي ۽ شاھ عبداللطيف (ڊگھو نظم) بينظير ڀٽو ڏنل. 80 روپيا
28. هٿاڳهيڻ گڏ. (ناول) حبيب ڪانهيو ڏنل. 100 روپيا

29. خممار گيت ۽ چاندني (شاهري) رحمت الله پيرزادو ڏنل 90 رپيا
30. نئون ديرو دل وارين جو ديرو (شهر ڪهاڻي) عاشق منگي ڏنل 150 رپيا
31. اڪيلو ماڻهو (ڪهاڻيون) جمن احمد ڏني ڏنل 100 رپيا
32. محبت به قيامت به (ناول) ڪرشن چندر/بيدل مسرور بدوي ڏنل 125 رپيا
33. ماسٽر هريام جو بڻڪاڪ وڃڻ (ڪهاڻيون) الطاف شيخ 150 رپيا
34. ڪراچي، جالائي ڪردار (ڀاڱو پهرين) گل حسن ڪلمتي ڏنل 350 رپيا
35. ڳولا جو سفر (تاريخ) اياز ڀٽو ڏنل 130 رپيا
36. سگنيچر (ناول) حبيب ڪانهيو ڏنل 150 رپيا
37. فليس بڪ (ڪهاڻيون) ڊاڪٽر منظور قادر ڏنل 200 رپيا
38. ڏکڻ مان توسع اڀري (ناول) ڪرشن چندر/سراج ڏنل 150 رپيا
39. عرب تاريخ جي آئيني پر: پروفيسر برنارڊ ليوس ڏنل 200 رپيا
40. چيڪلو (ناول) ڪرشن چندر/بيدل مسرور بدوي ڏنل 130 رپيا
41. يارنهن منٽ (ناول) پائلو ڪوئلهو ڏنل 150 رپيا
42. خالي بوتلون (ادب لطيف) عمر قاضي ڏنل 300 رپيا
43. اڇو ته نيبال گهمون (سمرنامو) آغا ثناء الله خان ڏنل 200 رپيا
44. مان هت جنت نه وٺندس (ڪهاڻيون) امداد ڪانهيو ڏنل 150 رپيا
45. منهنجو نينهن تارين سان (ناول) عمر قاضي ڏنل 250 رپيا
46. تاريخ مان... (ڀاڱو پهرين) مير عبد منصور عباسي ڏنل 250 رپيا
47. هن مون کي ڇڏي ڏنو (نظم) ايوب گل ڏنل 150 رپيا
48. ويچار- "ادبي تنقيد ۽ اڀياس" ممتاز مهر ڏنل 200 رپيا

تربيت ۽ اڻڀرڻ ڪتاب

1. اتهاس جا آواز (ٽيون ڇاپو) چونڊ ۽ سنڌيڪار انعام شيخ
2. تهذيبن جي بڻ بڻياد جي ڳولا: مائڪل ووڊ
3. درد هڪ پيار جو (شاهڪار عليا لال ناول) سنڌيڪار: سندري اُتر چنداڻي
4. هڪ پتليءَ جو ناچ (شاهڪار بنگالي ناول) سنڌيڪار لکمي ڪلاڻي
5. ستين آسمان جا فرشتا (ڪهاڻيون) مائڪ ڪنگراڻي
6. نبي دائر (ناول) عمر قاضي

لک پڙه لاءِ

A-12, Sachal Goth, Gulshan-e-Iqbal, Karachi SINDH
 Ph # 021-34690389 Cell # 0346-2103811
 E-mail naon_niapo@yahoo.com

پڙهيو ۽ مستقبل ۾

اتساه ڏيندڙ ناول آهي. ناول جي
(Theme) پر چست چيو ۽ ولولو
انگيزي جو سبق ڏنل آهي اهي ئي
چند شيون آهن جنهن جي اسان
جي معاشقن کي اشد ضرورت آهي
ان ۾ ڪوشش ڪر آهي ته اسان جي
نوجوانن ۾ ليلنٽ گهٽ نه آهي
انهيءَ سائنس ڪو وانگر اسان جي
نوجوانن ۾ به ڦهر جو ليلنٽ موجود
آهي. پر ضرورت ان امر جي آهي ته
اهي ڪنهن نه ڪنهن پليٽ فارم
تي ان کي ثابت ڪن جيئن ناول ۾
چيل آهي ته:

"Man is not made for
defeat: a man can be destroyed,
but not defeated"

فهرزهار ڀٽو

اياڙيٽو ترجمي ۾ جيڪي
هٿ وڌا آهن، سي سڀ ڪم
آهن. ترجمو ٿورن چوڻن جي
عمل آهي. بقول برک محقق ۽
ناليواري نقاد ڊاڪٽر عبدالجبار
جوڻيجو صاحب جن جي ته ”ترجمو
ڪرڻ هڪ ڏکيو فن آهي، هن فن ۾
مترجم لاءِ لازمي هوندو آهي ته هو
جنهن ٻوليءَ مان ترجمو ڪري ٿو
تنهن تي مڪمل دسترس هجي ۽ ان
جي مڙني معنوي ۽ لغوي رمزن کان به
واقف هجي.“

اويس ڀٽو

ارنيسٽ هيمنگوي 21 جولاءِ 1898ع ۾ شڪاگو آمريڪا جي شهر ايلنائز ۾ پيدا ٿيو. سندس والد باعتر هو. هيمنگوي پنهنجي آتم ڪٿا، "In our Time" ۾ بقا ڏيو آهي ته جڏهن اڃان هو ٻن سالن جو ٿي هو ته سندس هٿ ۾ مڇي جهڙو جو سڙيل ۽ لنگر ۾ ڦٽيل جي ڇڪاڙو کيس بندوق ڏئي وئي ۽ اڳتي هلي ان ئي بندوق سان 1964ع ۾ هن خودڪشي ڪري ڇڏي. هن ويهن سالن جي عمر ۾ 1919ع ۾ پنهنجي ٻاروتن جي محبوبه "هيڊلي رچرڊسن" سان وصال ڪيو.

هو اٽلي ۾ ايمبولينس ڊرائيور رهيو. هن جي علامتي ناول "The Old Man and the Sea" کي 1954ع ۾ نوبل پرائيز مليو. ان کان سواءِ سندس هن ناول تي فلمون ۽ ڊراما پڻ ٺاهيا ويا. هيمنگوي واقعن کي نهايت مختصر ۽ ننڍڙن جملن ۾ سهنج ۽ سولن لفظن ۾ بيان ڪري سندس منفرد ۽ بي مثال لکت جي ڏانءِ جي خاص خوبي آهي. هڪ زماني ۾ ارنيسٽ هيمنگوي پاڻ کي ڪيٿولڪ سڏرائڻ جو شوقين پڻ رهيو هو. هيمنگوي تمام گهڻو دهر پرست هو. اهو ئي سبب آهي جو پوڙهو ۽ سمندر ۾ ڦوهر هر پوڙهي جي واتان جواني ٿو ته "پنهنجي ته قسمت ئي خراب آهي".

هو باهريان ته مرداني ڇڪو وارو لڳندو هو، پر اندر ۾ ڪوٺڻو ۽ نرم هو. هيمنگوي سڄي ڄمار ان نظريي سان منهن ڏي رهيو ته:

"Man can be destroyed but not defeated"

هيمنگويءَ جو اهو نظريو جن پراڻاڻن انهن ترقيءَ جا اوج ماڻيا. "The Old Man and the Sea" مان اهو مقصد نڪري ٿو ته "سورسي پئچن لاءِ خاموش دعويٰ ڪجي تنهن کان پوءِ ئي ڪامس، ٻجي، ٻجري ۽ مڙي ويراڳ جو ويس اڙي ڪاهوڙي پئجي ئي منزل ماڻي سگهجي ٿي".

ايازيٽو

سوره سنڌي ادب

صاحب خان سوره: ميراثي

Cell No: 0344 3919786

0300 3404488